

แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษา
ของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

สุพรรณิ จันทรงาม

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

พ.ศ. 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษา
ของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

สุพรรณิ อันทรงาม

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

พ.ศ. 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

594140122 : สาขาวิชา : การบริหารการศึกษา ; ค.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา / การมีส่วนร่วม / ผู้ปกครองนักเรียน

สุพรรณิ จันทรัมย์ : แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

GUIDELINE DEVELOPMENT PARTICIPATION OF STUDENT'S PARENT
IN EDUCATIONAL MANAGEMENT OF MUNICIPALITY MAE KU SCHOOL,
MAE SOD DISTRICT, TAK PROVINCE.

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ : รองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิพัฒน์ รักพรหมงคล 173 หน้า

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก และเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ ปีการศึกษา 2561 รวมทั้งสิ้น จำนวน 236 คน

ผลการศึกษาพบว่า

สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมรับผล รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากัน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมคิด ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ พบว่าปัญหาที่พบมากที่สุดในด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติโดยเฉพาะในเรื่อง ผู้ปกครองมีความร่วมมือในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนน้อย แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นที่สรุปได้สอดคล้องกัน ได้แก่ ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครอง มีการอบรมให้ความรู้และสร้างความเข้าใจให้ผู้ปกครองได้เข้าใจระบบการบริหารงานโรงเรียน เข้าใจบทบาทของตนเอง จัดทำกรอบขั้นตอน กระบวนการให้ชัดเจน จัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อเป็นเวทีให้ผู้ปกครองและครู ได้มีโอกาสได้พูดคุยถึงปัญหา ความต้องการเพื่อ

นำไปสู่กระบวนการวางแผน เพื่อแก้ไขปัญหานักเรียน หรือปัญหาของโรงเรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองที่มีความสามารถพิเศษได้เข้ามาช่วยเป็นวิทยากร หรือผู้ช่วยครูในการจัดกิจกรรม การทำ Work shop, School tour สร้างสนามเด็กเล่นเสริมปัญญา การจัดทำแหล่งการเรียนรู้ธรรมชาติ เพื่อให้มีส่วนร่วมในการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

594140122 : MAJOR : EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed.

(EDUCATIONALADMINISTRATION)

KEYWORD : GUIDELINE DEVELOPMENT / PARTICIPATION / STUDENTS'
PARENTS

SUPANNEE CHANNGAM : GUIDELINE DEVELOPMENT PARTICIPATION OF
STUDENTS' PARENTS IN EDUCATIONAL MANAGEMENT OF

MUNICIPALITY MAE KU SCHOOL, MAE SOT DISTRICT, TAK PROVINCE.

INDEPENDENT STUDY ADVISOR : ASSOC.PROF. DR.POOMPIPAT RAKPONMONGKOL
Ph.D. 173 P

The purposes of this study were 1) to study problems and obstacles in participating of students' parents in educational management of Municipality Mae Ku School, Mae Sot District, Tak Province and 2) to find the ways to make suggestions on the parents' participation in educational management of Municipality Mae Ku School, Mae Sot District, Tak Province. The sample group consisted of 236 parents of students who are studying in the first Kindergarten to Prathom 6 of Municipality Mae Ku School in Academic Calendar 2018.

The research findings revealed that:

1) the operating level in the participation of students' parents in educational management of Municipality Mae Ku School, Mae Sot District, Tak Province were at the high level of practice. When considered by each side, it was found that the aspect with the highest mean value was the beneficial participation followed by the evaluative participation and the operating participation while the determined participation and the thinking participation were equivalent at the lowest mean value. The analysis results of problems and obstacles in the participation of students' parents indicated that the most common problems with participation in practice, especially in parents are lacked of participation in promoting the learning process of students. 2) The guidelines for the development of participation of students' parents in educational management of Municipality Mae Ku School. From interviewing the professionals, the ways to make suggestions on the students' parents' participation were: 1) to encourage and support the establishment of a parent network for getting the knowledge and understanding in school administration system and parents' roles, 2) to arrange parent meeting activities among

parents' network and school board for discussing the problems and requirements in order to design the planning process of finding the ways to solve the problems of students and school, and 3) to organize learning activities between parents and students in order to have cooperation in promoting mutual learning processes. Giving an opportunity for parents with special talents as a speaker or a teacher assistant in organizing workshop, school tour, wisdom playground, and natural learning resource should be done in order to create an atmosphere that is conducive to learn.

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้สำเร็จด้วยดี ด้วยได้รับความกรุณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา
รศ.ดร.ภูมิพัฒน์ รักพรหมงคล ซึ่งเป็นผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระ ที่ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือ
แนะนำ อย่างดียิ่ง ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์
ในการทำการศึกษาครั้งนี้ขอขอบพระคุณอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์เสียสละเวลาในการตรวจ
คุณภาพเครื่องมือและให้ข้อแนะนำในการศึกษาครั้งนี้ ดังรายนามที่ปรากฏในการศึกษา
ครั้งนี้ขอขอบพระคุณด้วย ดร.ประจวบ ขวัญมัน ประธานสาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ผศ.ดร. พงษ์เทพพิพัฒน์ พงษ์เทพพิพัฒน์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร นางจริยา บุญจันทร์ ผู้อำนวยการกองการศึกษา
สำนักงานเทศบาลตำบลแม่กุ นางสาวประนิตดา วงศ์ศิริวรรณ รองผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล
ตำบลแม่กุ และ นายสมเจตน์ อยู่ศรี ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ เทศบาลนครแม่สอด

ขอขอบพระคุณ ปกครองนักเรียนที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำในการสัมภาษณ์เพื่อ
หาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอ
แม่สอด จังหวัดตาก รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่มีคุณค่าอย่างยิ่งในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง
ต่างๆ

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่ ครอบครัวยุ เพื่อน และศิษย์เก่ามิตรทั้งหลาย ที่มีส่วน
ในการช่วยเหลือสนับสนุนและให้กำลังใจมาโดยตลอด และสุดท้ายขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่น
สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือจนการศึกษา
ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชา
ในพระคุณของบิดามารดา คณาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และ
สนับสนุนการทำศึกษาค้นคว้าอิสระจนประสบความสำเร็จ

สุพรรณิ จันทรงาม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารและจัดการศึกษา.....	10
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	16
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา.....	35
สภาพบริบทของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ.....	49
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	51
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	68

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	69
ขั้นตอนที่ 1 สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก.....	69
ขั้นตอนที่ 2 แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก.....	74
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
ตอนที่ 1 สภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	76
ตอนที่ 2 สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ.....	78
ตอนที่ 3 ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ.....	90
ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ.....	96
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	102
สรุปผลการวิจัย.....	104
อภิปรายผลการวิจัย.....	109
ข้อเสนอแนะ.....	122
บรรณานุกรม.....	124
ภาคผนวก.....	134
ภาคผนวก ก ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC).....	135
ภาคผนวก ข ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	146
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	148
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ให้สัมภาษณ์.....	166
ภาคผนวก จ หนังสือราชการติดต่อประสานงาน.....	169

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ประวัติย่อของผู้วิจัย..... 173

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1	แสดงข้อมูลนักเรียนโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ 2561.....	51
2	แสดงตารางสังเกตการให้เอกสาร.....	67
3	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้ปกครองโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ.....	70
4	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้.....	77
5	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก.....	78
6	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตากด้านการมีส่วนร่วมคิด.....	79
7	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตากด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ.....	81
8	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตากด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติ.....	83
9	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตากด้านการมีส่วนร่วมรับผล.....	86
10	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตากด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล.....	88

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่

11 แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการ จัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ด้านการมีส่วนร่วมคิด.....	90
12 แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการ จัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ.....	91
13 แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการ จัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติ.....	92
14 แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการ จัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผล.....	93
15 แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัด การศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ด้านการมี ส่วนร่วมประเมินผล.....	94
16 แสดงความถี่และลำดับที่ของแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ด้านการมีส่วนร่วมคิด.....	96
17 แสดงความถี่และลำดับที่ของแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ.....	97
18 แสดงความถี่และลำดับที่ของแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติ.....	98

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่

19 แสดงความถี่และลำดับที่ของแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน..... ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก..... ด้านการมีส่วนร่วมรับผล.....	100
20 แสดงความถี่และลำดับที่ของแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน..... ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก..... ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล.....	100
21 แสดงผลการหาความคิดเห็นความสอดคล้องของแบบสอบถามตอนที่ 2 สภาพ..... การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาล ตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก.....	136

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่

1 กระบวนการมีส่วนร่วม.....	34
2 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	68
3 ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	146

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 หมวด 4 ว่าด้วย แนวการจัดการศึกษามาตรา 22 หลักการของแนวการจัดการศึกษาชี้ชัดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ มาตรา 2 ว่าด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ ควรจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ และมาตรา 27 กำหนดไว้ว่า ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนการศึกษาต่อ นอกจากนั้นในมาตรา 40 ยังกำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญาชนบทแต่ละสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา และให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรของสถานศึกษา (จूरรัตน์ แจนโกนดี, 2556, หน้า 27-28) คณะกรรมการสถานศึกษาประกอบไปด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในมาตรา 57 กล่าวไว้ว่า ให้หน่วยงานของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ในทางการศึกษา นอกจากนี้ พระราชบัญญัติดังกล่าวยังนำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการ เป็นแนวทางใหม่ๆ ให้ครู พ่อแม่ ชุมชน มีอิสระในการอบรมเลี้ยงดู ให้การศึกษา จัดหลักสูตร และการบริหารจัดการให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่กลมกลืนกับท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความหลากหลายในการปฏิบัติ ดังนั้นหากโรงเรียนได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองใน

ด้านการจัดการศึกษา ได้มีส่วนร่วมคิด วางแผน ร่วมปฏิบัติ กำกับ ตรวจสอบ ประเมินผลกับ โรงเรียน ส่งเสริมความรู้ให้กับบุคลากรในความปกครองทั้งที่บ้านที่โรงเรียนเป็นประจำและสม่ำเสมอจะทำให้ประสบความสำเร็จทางด้านการศึกษาสูงขึ้น และจะส่งผลให้บุคลากรประสบผลสำเร็จในชีวิตด้วยเช่นกัน (เจตน์สุดา ทศานนท์, 2547, อ้างถึงใน ชนม์ริดา ยาแก้ว, 2560, หน้า 2)

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองทางการศึกษา พิจารณาถึงกระบวนการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียนในการจัดการศึกษา ตั้งแต่ การวางแผน การตัดสินใจการดำเนินการ การประเมินผล และยังรวมถึงกิจกรรมทางการศึกษาที่ผู้ปกครองเข้าไปมีส่วนร่วม พร้อมทั้งได้เสนอแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ตามแนวคิดของ ไกลอนส์ รอบบิ้นส์และสมิธส์ ที่ศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยการดำเนินงานที่ส่งเสริมให้การดำเนินงานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ประการ คือ 1) มีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้านกับ โรงเรียนและ 2) มีการวางแผนที่ดี

การที่ประชาชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของแต่ละท้องถิ่นของตนเอง ชุมชนต้องร่วมสร้างความเข้มแข็งให้กับบ้าน วัด โรงเรียน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพิ่มทุนทางสังคม สนับสนุนการจัดการองค์ความรู้ การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมคิด ร่วมทำให้พื้นที่เจริญยิ่งขึ้น โดยร่วมพัฒนาคนในชุมชนให้มีคุณภาพเพื่อเป็นทุนทางมนุษย์ ส่วนบทบาทของโรงเรียนก็ต้องเป็นแหล่งความรู้ สร้างองค์ความรู้สู่ชุมชน ร่วมวิจัยกับชุมชน เป็นที่ปรึกษาหารือทางวิชาการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ชุมชน สนับสนุนให้ชุมชนมีศักยภาพในการจัดการความรู้ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตนเอง สร้างหลักสูตรการเรียนการสอน โดยนำวิถีชีวิตในแต่ละท้องถิ่นมาเป็นสื่อการเรียนรู้ หากทุกส่วนให้ความสำคัญซึ่งกันและกัน รวมทั้งมีความตระหนักร่วมกันก็จะเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาประเทศที่สมบูรณ์และยั่งยืนตลอดไป (ทัศนาศาสตร์, 2548, หน้า 7)

นอกจากนี้ บทบาทของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษา เป็นภารกิจสำคัญอย่างยิ่งของสถานศึกษา กล่าวได้ว่า ผู้ปกครองเป็นกำลังสำคัญที่จะช่วยให้กระบวนการต่างๆ เกิดผลอย่างรวดเร็ว และเป็นไปในแนวทางที่เหมาะสม โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษานั้นหลักการกระจายอำนาจสถานศึกษาให้ชุมชนหรือผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากที่สุด (ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมายและพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู, 2550, หน้า 52) ดังนั้นการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานั้นถือเป็นเรื่องสำคัญมาก

จากการศึกษาความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา พบว่า การศึกษาในสถานการณ์ปัจจุบันต้องอาศัยความร่วมมืออย่างเข้มแข็งระหว่างครอบครัว โรงเรียน และฝ่ายต่าง ๆ ในสังคม เพื่อร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองนับว่ามีความสำคัญอย่างมาก ผลการวิจัยของหลายประเทศพบว่าการมีส่วนร่วมของพ่อ

แม่ผู้ปกครอง ทั้งในด้านการอบรมเลี้ยงดูและการศึกษาของลูก ส่งผลให้ลูกมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อีกทั้งมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครอง ในสังคมไทยที่ผ่านมามีมาถือว่ายังค่อนข้างน้อย พ่อแม่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังคงใช้แนวทางการมีส่วนร่วมแบบเดิม ๆ อย่างมากคือ มาร่วมประชุม ร่วมพัฒนากายภาพของโรงเรียนและบริจาคทรัพย์สินให้ การมีส่วนร่วมในฐานะหุ้นส่วนทางการศึกษายังมีน้อยมากและ โรงเรียนส่วนใหญ่ก็ยังไม่เปิดโอกาส ในขณะที่ระบบระเบียบต่าง ๆ ก็ไม่เอื้ออำนวยประโยชน์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอย่างมีประสิทธิภาพด้วย (ศูนย์ประสานงานเครือข่ายผู้ปกครองในสถานศึกษา, ออนไลน์)

สถานศึกษาเป็นแกนนำให้กับชุมชนในการวิจัยท้องถิ่น เพื่อนำทุนทางสังคม ทุนทางปัญญา ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีในท้องถิ่น มาต่อยอดเสริมกับการวิจัยที่มีอยู่ในท้องถิ่น การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและสร้างภูมิคุ้มกันในพื้นที่ ท้องถิ่น สถานศึกษาร่วมกับชุมชนในการขับเคลื่อนการพัฒนาและเพิ่มทุนทางสังคมให้สอดคล้องกับโอกาส ศักยภาพและความพร้อมของแต่ละพื้นที่ โดยการสร้างความสัมพันธ์ ส่งเสริมการรวมตัว ร่วมคิด ร่วมทำ ในพื้นที่โดยร่วมพัฒนาคอนในชุมชนให้มีคุณภาพ นอกจากนี้โรงเรียนควรสร้างองค์ความรู้สู่ชุมชนโดยทำการวิจัยร่วมกับชุมชน รวมทั้งเป็นแหล่งข้อมูลของชุมชน และทำปริญญาด้านวิชาการ ตลอดจนสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ชุมชนและสนับสนุนให้ชุมชนมีศักยภาพในการจัดการความรู้ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตนเอง นอกจากนี้ควรสร้างหลักสูตรการเรียนการสอน โดยนำวิถีชีวิตในแต่ละท้องถิ่นเป็นสื่อในการเรียนรู้และพัฒนาบุคลากรที่มีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป (สุจิตราพรรณ คงช่วย, 2556, หน้า 105)

สำหรับการจัดการศึกษาในโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ ได้ดำเนินงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน นอกจากนี้ทางโรงเรียนยังมีการจัดกิจกรรมตามโครงการต่าง ๆ เช่น กิจกรรมปฐมนิเทศผู้ปกครอง กิจกรรมวันแม่ กิจกรรมวันพ่อ กิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน และกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ พบว่า นักเรียนโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ เป็นเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีพื้นฐานทางเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำ เป็นนักเรียนที่ย้ายถิ่นฐานมาจากที่อื่น ทำให้ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาเท่าที่ควร จึงทำให้การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาค่อนข้างน้อย เพราะ ผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง เกษตรกร และพนักงานบริษัท จะต้องออกไปทำงานรับจ้างตั้งแต่เช้า และกลับบ้านในเวลาเย็น ผู้ปกครองมีเวลาไม่ตรงกับทางโรงเรียน มีการอพยพย้ายถิ่นตามสถานที่ประกอบอาชีพของผู้ปกครอง นักเรียนไม่ได้รับการเอาใจใส่จากผู้ปกครองเท่าที่ควร โรงเรียนไม่ได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือจากผู้ปกครองในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเต็มที่ ส่งผลให้ผู้ปกครองและชุมชนไม่ค่อยมีเวลาในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและเป็นที่ยอมรับ

ในระดับสากลและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โรงเรียนจึงควรมีการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน ให้ผู้ปกครองและชุมชนได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา

จากความสำคัญดังกล่าวทำให้โรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ และเพื่อให้การจัดการศึกษาเกิดผลดี มีประสิทธิภาพ ตรงตามความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะผู้ปกครองนักเรียนต้องอาศัยกระบวนการการมีส่วนร่วมมาใช้ เพราะเมื่อผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการศึกษาย่อมจะช่วยขับเคลื่อนให้การบริหารจัดการการศึกษาดำเนินไปตามความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน และช่วยให้สถานศึกษาได้รับการยอมรับจากผู้ปกครองและชุมชนอีกด้วย เหตุนี้จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษากับชุมชนจะต้องให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันในการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ การดำเนินการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ ในอดีตที่ผ่านมายังขาดความร่วมมือจากผู้ปกครองในด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นตัวสนับสนุนในการดำเนินงานของโรงเรียนอย่างจริงจัง ซึ่งมีผลทำให้การตอบสนองความต้องการของตัวผู้เรียนและผู้ปกครองได้ไม่ดีเท่าที่ควร โดยพิจารณาจากความร่วมมือของผู้ปกครองในกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น นอกจากนี้ปัญหาในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษาทั้ง 4 ด้านได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป ส่วนใหญ่จะพบว่าสถานศึกษาทั่วไปยังขาดการปรึกษาร่วมกับชุมชนในการจัดทำแผนงาน มีงบประมาณดำเนินงานน้อย วัสดุครุภัณฑ์ในการให้บริการแก่ชุมชนไม่เพียงพอ และฐานะทางเศรษฐกิจของ ชุมชนไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียน การบริหารสถานศึกษาด้านการสร้าง ความสัมพันธ์กับชุมชน ได้รับการปฏิบัติน้อยกว่าการบริหารงาน ด้านอื่น และมีปัญหาอื่นๆ ที่หลากหลาย เช่น ผู้ปกครองไม่สนใจการศึกษาของนักเรียน ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษา ครูอาจารย์มีชั่วโมงสอนมากไม่มีเวลาให้บริการชุมชน แหล่งทรัพยากรท้องถิ่นมีน้อย ผู้ปกครองในชุมชนยากจนไม่ให้ความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา และขาดวัสดุครุภัณฑ์ ในการเผยแพร่เกียรติประวัติของสถานศึกษา เป็นต้น (หวน พันธุพันธ์, 2554, หน้า 6)

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการส่งเสริม ปรับปรุงและพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในด้านการมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผล และ

ร่วมประเมินผลในนโยบายบริหาร โรงเรียน ให้เป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง และชุมชน ในท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
2. เพื่อหาแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้ แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ผู้วิจัยได้นำขอบเขตเนื้อหาตามขอบข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชาติ พ่วงสมจิตต์ (2540, อ้างถึงใน จิตินาถ สุขสำราญ, 2558, หน้า 16) รวมถึงผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีจากผู้เชี่ยวชาญและงานวิจัยการมีส่วนร่วม โดยมีกรอบเนื้อหา 5 ประการ ดังนี้

- 1.1 ร่วมคิด
- 1.2 ร่วมตัดสินใจ
- 1.3 ร่วมปฏิบัติ
- 1.4 ร่วมรับผล
- 1.5 ร่วมประเมิน

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ ปีการศึกษา 2561 รวมทั้งสิ้น จำนวน 635 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ปีการศึกษา 2561 โดยได้จากการเปิดตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 608-610) และสุ่มเก็บข้อมูลแบบแบ่งชั้น ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น จำนวน 236 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

3.2 ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

ขั้นตอนที่ 2 ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 การหาแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยใช้กรอบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ตามขอบข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชูชาติ พ่วงสมจิตร (2540, อ้างถึงใน จิตินาถ สุขสำราญ, 2558, หน้า 16) โดยมีกรอบเนื้อหา 5 ประการ ดังนี้

- 1.1 ร่วมคิด
- 1.2 ร่วมตัดสินใจ
- 1.3 ร่วมปฏิบัติ
- 1.4 ร่วมรับผล
- 1.5 ร่วมประเมิน

2. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้

2.1 นักวิชาการที่ทำงานด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา
จำนวน 3 คน

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาสถานศึกษา โดยได้รับรางวัลยกย่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือได้รับการยอมรับเป็นที่ประจักษ์แก่ชุมชนและสังคม จำนวน 6 คน

2.3 ผู้บริหารสถานศึกษา กองการศึกษา ในสังกัดเทศบาล โดยได้รับรางวัลยกย่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือได้รับการยอมรับเป็นประจักษ์แก่ชุมชนและสังคม จำนวน 5 คน

2.4 ศึกษานิเทศก์ ที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาสถานศึกษา โดยได้รับรางวัลยกย่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือได้รับการยอมรับเป็นประจักษ์แก่ชุมชนและสังคม จำนวน 3 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ให้ประชาชน ไม่ว่าจะเป็นปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกันเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินงาน โดยการร่วมคิด ร่วมลงมือปฏิบัติ ร่วมแบ่งปันผลประโยชน์ และร่วมในการติดตามประเมินผล

2. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา หมายถึง กระบวนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ การแสดงความคิดเห็นหรือความรู้แจ้งประสงค์ของผู้ปกครอง โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

3. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา หมายถึง ข้อคิดเห็นเชิงแนะนำแนวทางของผู้เชี่ยวชาญที่เสนอเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับกระบวนการจัดการศึกษา ตามขอบข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 5 ด้าน ที่ได้จากการสังเคราะห์ ดังนี้

3.1 การมีส่วนร่วมคิด หมายถึง กระบวนการที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมาร่วมกันปรึกษาหารือ วางแผนงาน กำหนดรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง กำหนดกรอบเวลา รวมทั้งแบ่งงานรับผิดชอบเพื่อทุกคนจะได้ไปปฏิบัติในส่วนของตน

3.2 การมีส่วนร่วมตัดสินใจ หมายถึง ขั้นตอนการเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างทางเลือกการดำเนินงานไว้หลายๆทาง แล้วพิจารณาตรวจสอบประเมินทางเลือกเหล่านั้นเพื่อเลือกทางที่ดีที่สุดเพื่อไปดำเนินการ

3.3 การมีส่วนร่วมปฏิบัติ หมายถึง กระบวนการที่เข้าไปมีส่วนร่วมปฏิบัติงานใด ๆ ให้เสร็จเรียบร้อย แล้วนำมาพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้นต่อไปอย่างต่อเนื่อง

3.4 การมีส่วนร่วมรับผล หมายถึง ขั้นตอนของการเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงาน เมื่อได้รับผลสำเร็จของงานก็รับผลสำเร็จร่วมกัน ถ้างานที่ทำไปไม่ประสบความสำเร็จหรือเกิดความเสียหายก็รับผลแห่งความเสียหายนั้นร่วมกัน โดยไม่ปิดความรับผิดชอบ

3.5 การมีส่วนร่วมประเมิน หมายถึง กระบวนการที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการนำข้อมูลต่างๆที่ได้จากการวัดหลายๆอย่างมาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจดำเนินงานภายในสถานศึกษา โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด เพื่อประเมินว่าบรรลุเป้าหมายที่ต้องการมากน้อยเพียงใด

4. สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา หมายถึง ผลที่เกิดจากข้อคิดเห็นของผู้ปกครองที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนและทำงานเกี่ยวกับกระบวนการจัดการศึกษา ตามขอบข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 5 ด้าน ที่ได้จากการสังเคราะห์

5. ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา หมายถึง ข้อสงสัย ข้อขัดข้อง หรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นจากข้อคิดเห็นของผู้ปกครองที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนและทำงานเกี่ยวกับกระบวนการจัดการศึกษา ตามขอบข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 5 ด้าน ที่ได้จากการสังเคราะห์

6. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา หมายถึง วิธีการหรือข้อเสนอแนะที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง เติบโต หรือปรับปรุงให้ดีขึ้นของผู้ปกครองที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนและทำงานเกี่ยวกับกระบวนการจัดการศึกษา ตามขอบข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 5 ด้าน ที่ได้จากการสังเคราะห์

7. สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

8. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

9. รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่รองผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

10. ครูผู้สอน หมายถึง ผู้สอนรายวิชาต่าง ๆ ในโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ในปีการศึกษา 2561

11. คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ที่เกิดจากการรวมตัวกันระหว่างผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เพื่อร่วมมือกับสถานศึกษาในการประกอบกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา

12. ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา หรือผู้อุปการะเลี้ยงดูนักเรียน โรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดยถือว่าเด็กนักเรียน 1 คนจะมีผู้ปกครองเพียงคนเดียว

13. นักเรียน หมายถึง ผู้ที่ศึกษาระดับอนุบาล ถึงประถมศึกษา ในโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
2. ได้เป็นแนวทางพัฒนาในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
3. นักเรียนได้รับการจัดกิจกรรมการศึกษาโดยเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนตามแนวทางที่ผู้ปกครองต้องการเพิ่มมากขึ้น ทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุด สามารถตอบสนองต่อความต้องการและแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีเอกสารที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษา
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
3. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา
4. สภาพบริบทของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารและจัดการศึกษา

ในการจัดการศึกษาจำเป็นต้องทำความเข้าใจคำว่า “การศึกษา” ก่อน ดังนั้นการศึกษาตามความหมายกว้าง หมายถึง กระบวนการทางสังคมที่นำบุคคลเข้าสู่การดำรงชีวิตใน สังคม หรือ อาจกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่า เป็นกระบวนการอบรมบ่มนิสัยให้มนุษย์สามารถประพฤติปฏิบัติตน และ ประกอบอาชีพการงานร่วมกับมนุษย์อื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสม การศึกษา ในความหมายทั่วไปอย่างกว้างที่สุด เป็นวิธีการส่งผ่านอุดมการณ์และธรรมเนียมประเพณีให้ดำรงอยู่จากรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่ง โดยทั่วไป การศึกษาเกิดขึ้นผ่านประสบการณ์ใด ๆ ซึ่งมีผลกระทบเชิงพัฒนาต่อวิธีที่คนคนหนึ่งจะคิด รู้สึกหรือกระทำ แต่ในความหมายเทคนิคอย่างแคบ การศึกษาเป็นกระบวนการอย่างเป็นทางการซึ่งสังคมส่งผ่านความรู้ ทักษะ จารีตประเพณีและค่านิยมที่ส่งสมมาจากรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง นั่นคือ การสอนในสถานศึกษา วิกีพีเดีย (2561)

ปรัชญา เวสารัชช์ (2561) ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาไว้ว่า การศึกษาเป็นกระบวนการให้ และรับความรู้และประสบการณ์การปรับเปลี่ยนทัศนคติ การสร้างจิตสำนึก การเพิ่มพูนทักษะ การทำความเข้าใจให้กระจ่าง การอบรมปลูกฝังค่านิยม การถ่ายทอด ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมของ

สังคม การพัฒนาความคิด โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้บุคคลมีความเจริญ งอกงามทางปัญญา มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมสำหรับการประกอบอาชีพ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม มีค่านิยมที่ดีและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข คำว่า การจัดการ นั้นเป็นคำรวมที่ครอบคลุมการดำเนินการบางสิ่งบางอย่างโดยมีเป้าหมายที่มุ่งบรรลุอย่างชัดเจน มีการกำหนดรูปแบบกระบวนการ มีการจัดองค์การ มีการมอบหมายผู้รับผิดชอบชัดเจน มีการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรอื่น ๆ เช่น วัสดุอุปกรณ์ผู้ดำเนินการเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการดำเนินการให้เกิดผลตามเป้าหมายที่กำหนดกระบวนการทั้งหมดนี้คือ การจัดการ ซึ่งต้องกระทำอย่างเป็นระบบ มีแผน มีเป้าหมาย มีผู้รับผิดชอบ และมีเครื่องมือกลไกที่นำไปสู่ความสำเร็จได้ ทั้งนี้ การจัดการศึกษาก็คือ กระบวนการดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา นั่นเอง

นพ.ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ (2561) บรรยายตอนหนึ่งเกี่ยวกับนโยบายการศึกษาไทย ในรัฐบาลปัจจุบันว่า รัฐบาลชุดนี้ถือว่าการศึกษาสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ ที่จะช่วยให้ประเทศพัฒนาการศึกษาไปได้อย่างก้าวหน้า โดยยกตัวอย่างประเทศที่ประสบความสำเร็จ ด้านนโยบายการศึกษา อาทิ สาธารณรัฐฟินแลนด์และสาธารณรัฐสิงคโปร์ แม้ว่าฟินแลนด์ จะเปลี่ยนรัฐบาลบ่อยครั้ง แต่ฟินแลนด์ไม่น่าจะมองมาเกี่ยวข้องกับการศึกษาเพราะถือว่า การศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งกับการพัฒนาประเทศ ทำให้ประเทศพัฒนาการศึกษาไปได้อย่างก้าวหน้า นอกจากนี้ทั้งสองประเทศมีการจัดระบบการศึกษาให้มีความสอดคล้องกันในทุกด้านและทุกระดับ จึงง่ายต่อการบริหารจัดการและพัฒนาการศึกษา ดังนั้นเราต้องประเมินตนเองอยู่ตลอดเวลา ศึกษาหลักสูตร นโยบายด้านการศึกษาจากประเทศอื่นที่ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง "องค์ประกอบของระบบการศึกษาที่ระดับโลก" ซึ่งเป็นเนื้อหาตั้งต้นการศึกษาจากหนังสือ เรื่อง A World-Class Education เขียนโดยวิเวียน สจ๊วต (Vivien Stewart) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบ สำคัญของการศึกษาที่จะทำให้นโยบายการศึกษาประสบความสำเร็จ 8 ข้อ คือ 1) การมีวิสัยทัศน์ และภาวะความเป็นผู้นำที่เข้มแข็ง 2) การตั้งมาตรฐานระดับสูง 3) ความมุ่งมั่นตั้งใจและลดความ เหลื่อมล้ำทางการศึกษา 4) การได้มาและการคงไว้ซึ่งครูและผู้บริหารที่มีคุณภาพ 5) ความร่วมมือในการทำงานของทุกภาคส่วนที่สอดคล้องกัน 6) การบริหารจัดการที่ดีและมีความ รับผิดชอบ 7) การสร้างแรงจูงใจแก่เด็กนักเรียน 8) การมุ่งเน้นพัฒนาเพื่ออนาคตในระดับโลก

สรุปได้ว่า การศึกษา คือเครื่องมือพื้นฐานที่สำคัญที่สุดสำหรับการพัฒนาประเทศ เนื่องจากโดย "กระบวนการ" (Process) และ "เนื้อหา" (Contents) ของการจัดการศึกษา นำมาซึ่งการ จัดเกล้าเพื่อสร้างสร้างบุคลิกภาพของ "คน" ให้มีพัฒนาการไปในทิศทางที่พึงประสงค์สำหรับที่จะ เป็นพลังของการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้บุคคลมีความเจริญ งอกงาม

ทางปัญญา มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมสำหรับการประกอบอาชีพ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม มีค่านิยมที่ดีและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

ขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษา

การบริหารวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการ บริหารจัดการ ไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้ โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และ การมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัย เกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว และสอดคล้อง กับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น
2. เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้ มาตรฐานและมีคุณภาพ สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาและการประเมินคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาตนเอง และการประเมินจากหน่วยงานภายนอก
3. เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนจัดปัจจัย เกื้อหนุนการพัฒนาการเรียนรู้ที่สนองตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียน เป็นสำคัญได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ
4. เพื่อให้สถานศึกษาได้ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาและของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง

การบริหารงบประมาณ การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระ ในการ บริหารจัดการมีความคล่องตัวโปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และ บริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้น ผลงานให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพ ที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านงบประมาณ มีความเป็นอิสระ คล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้
2. เพื่อให้ได้ผลผลิต ผลลัพธ์เป็นไปตามข้อตกลงการให้บริการ
3. เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้อย่างเพียงพอ และมีประสิทธิภาพ

การบริหารงานบุคคล การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติมีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้การดำเนินงานด้านการบริหารงานบุคคลถูกต้อง รวดเร็วเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล
2. เพื่อส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถและมีจิตสำนึกในการปฏิบัติภารกิจ ที่รับผิดชอบให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์
3. เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ โดยยึดมั่น ในระเบียบวินัย จรรยาบรรณ อย่างมีมาตรฐานแห่งวิชาชีพ
4. เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

การบริหารทั่วไป การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์การ ให้บริการ บริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการ การศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ทันนวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริม ในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ ของงานเป็นหลักโดยเน้นความโปร่งใสความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วม ของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้บริการ สนับสนุน ส่งเสริม ประสานงานและอำนวยความสะดวก ให้การปฏิบัติงาน ของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. เพื่อประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของสถานศึกษา ต่อสาธารณชนซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดี เลื่อมใส ศรัทธาและให้การสนับสนุน การจัดการศึกษา

สรุปได้ว่า การบริหารและการจัดการสถานศึกษาหมายถึง กระบวนการในการทำงาน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติภารกิจอย่างเป็นระบบในสถานศึกษาที่ดำเนินการ การบริหารงาน ในสถานศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานของกลุ่มผู้บริหารเพื่อต้องการพัฒนาหรือให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาเป็น บุคคลสำคัญที่มีบทบาทและมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตามเป้าหมายที่องค์การได้กำหนดไว้และสามารถบริการทางการศึกษาแก่สังคมได้เป็นอย่างดี

หน้าที่จัดการศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 49 กำหนดว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่ง และการสนับสนุนจากรัฐ เพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ย่อมได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ มาตรา 80 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2550)

1. คุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาปฐมวัย ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้
2. ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาระบบสุขภาพที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพอันนำไปสู่สภาวะที่ยั่งยืนของประชาชนรวมทั้งจัดและส่งเสริมให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุข ที่มีมาตรฐานอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้เอกชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสุขภาพและการจัดบริการสาธารณสุขโดยผู้ที่มีหน้าที่ให้บริการดังกล่าวซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ ย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

3. พัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมาย เพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทัน การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบ วินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

4. ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนองค์กรทางศาสนา และเอกชนจัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐาน คุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

5. ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยในศิลปะวิทยาการแขนงต่าง ๆ และ เผยแพร่ข้อมูลผลการศึกษารวบรวมที่ได้รับทุนสนับสนุนการศึกษารวบรวมจาก

6. ส่งเสริมและสนับสนุนความรู้รักสามัคคีและการเรียนรู้ ปลูกจิตสำนึก และ เผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ ตลอดจนค่านิยมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา องค์กรการบริหารส่วนตำบล มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ของตนเองดังนี้ (9) การจัดการศึกษา มาตรา 17 ภายใต้อำนาจมาตรา 16 ให้องค์กรบริหารส่วน จังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ของตนเอง ดังนี้ (6) การจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 41 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น มาตรา 42 ให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และ วิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ในการ ประสานและส่งเสริม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบาย และได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุน การจัดการศึกษา ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการ จัด การศึกษาตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

การจัดการศึกษามี 3 รูปแบบ

1. การศึกษาในระบบ (Formal Education) เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน
2. การศึกษานอกระบบ (Non-formal Education) เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม การจัดการศึกษานอกระบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพให้แก่ราษฎร การฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น
3. การศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือ แหล่งความรู้อื่น ๆ การจัดการศึกษาตามอัธยาศัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ห้องสมุดชุมชน จัดการสอนให้กับเด็กเร่ร่อนตามชุมชนเมืองใหญ่ การอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศูนย์คอมพิวเตอร์ท้องถิ่น ศูนย์การเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นต้น

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาท้องถิ่นมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งของท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการพึ่งพิงตนเองได้ทางเศรษฐกิจ ความสามารถในการแก้ไขปัญหาของตนเอง และการมีเอกลักษณ์และความยั่งยืนของท้องถิ่น ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า เป้าหมายของการจัดการศึกษาท้องถิ่น คือ ถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ภูมิปัญญา ในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตบนพื้นฐานของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นนั้น ถ่ายทอดความเชื่อและค่านิยมของท้องถิ่น และทำให้สมาชิกมีลักษณะคล้ายคลึงกัน จนเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นนั้น ๆ และทำให้คุณลักษณะเอกลักษณ์ของท้องถิ่นได้สืบสาน ต่อเนื่อง ยั่งยืนและเป็นการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของสมาชิกในท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาของตนเองและท้องถิ่น โดยใช้ภูมิปัญญาของตนเองได้

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

ความหมายของทฤษฎีการมีส่วนร่วมนั้นมีนักวิชาการทั้งชาวต่างประเทศ และชาวไทยได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ การมีส่วนร่วมมีหลายมิติและมีความแตกต่างกันจึงไม่อาจใช้วิธีการ

เดียวในการมองถึงการมีส่วนร่วมได้ดีพอและครอบคลุมในการปฏิบัติงานก็จำเป็นที่จะต้องกำหนดความหมายขึ้นมาและทำความเข้าใจตรงกัน การให้ประชาชน ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาเป็นสิ่งที่มีความหมายและสำคัญมากเพราะจะทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและเกิดความเจริญงอกงามในตัวเอง นักวิชาการ ประชาชน และองค์กรต่าง ๆ มีความเห็นตรงกันว่า การจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบันไม่อาจสนองต่อการพัฒนาบุคลากรเพื่อพัฒนาสังคม และประเทศชาติให้สอดคล้องและก้าวหน้าได้ในสังคมที่เปลี่ยนแปลง รวมทั้งการกระจายอำนาจไปสู่การปกครองท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ที่นาง ฐกิตติพันธ์ (2551, หน้า 17) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการทำงาน ร่วมกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพความคิด ความเชื่อและความยึดมั่นของแต่ละบุคคล แต่ละหน่วยงาน แต่ละองค์กร อีกทั้งขึ้นอยู่กับกาลเวลาแต่ละยุคแต่ละสมัยอีกด้วย โดยการมีส่วนร่วมเป็นหัวใจสำคัญ ในการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Teamwork) ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนา เพราะทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้ที่มีส่วนร่วมเข้าใจสถานการณ์และอุทิศตนมากยิ่งขึ้นเพื่อปรับเปลี่ยนและพัฒนา

โนชญ์ ชาญชัยกิจ (2553, หน้า 52) ได้กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการที่ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้กับประชาชนในชุมชน การมีส่วนร่วม (Participation) การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง (Involvement) การมีความผูกพัน (Commitment) ทั้งส่วนบุคคล กลุ่มต่าง ๆ ชุมชน สมาคม มูลนิธิ และองค์กรต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องหนึ่งเรื่องใดหรือหลายเรื่องร่วมกัน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา เป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนได้พัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการปัญหาของตนเองได้อย่างเต็มที่และเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับสังคม และชุมชน ให้มีความสามารถที่จะพึ่งตนเองได้ การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องของชุมชนทำให้เกิดความผูกพัน ต่อภารกิจของตนที่มีส่วนร่วมต่อองค์กรในฐานะที่โรงเรียนเป็นหน่วยงานหนึ่งของสังคมที่จัดตั้งขึ้นมา เพื่อสนองความต้องการของสังคมและชุมชน

แมคเกรเกอร์ (Mc Gragor , 1960, p. 235) ได้กล่าวไว้ว่า การปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพนั้นประกอบด้วย บรรยากาศในการทำงานที่ดีเหมาะสม สมาชิกที่มีความเข้าใจและยอมรับซึ่งกันและกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน สมาชิกสามารถแสดงออกและมีส่วนร่วมในกิจกรรม ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจะเป็นเรื่องงานมิใช่เรื่องส่วนตัว

โคเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen and uphoff, 1977, p. 235) เป็นนักวิชาการที่ศึกษาวิจัยและปฏิบัติงานโครงการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประเทศไว้เป็นอย่างมาก ในส่วนของแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม โคเฮน และอัฟฮอฟ กล่าวถึงกรอบในการพิจารณาเรื่องของการมีส่วนร่วมว่า มีโครงสร้างพื้นฐานจำแนกเป็นมิติได้แก่

มิติที่ 1 มีส่วนร่วมในเรื่องอะไร หรือ ที่โคเฮนและอัสซอฟ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เป็นประเภท หรือลักษณะส่วนร่วม (Kinds of Participation) แยกการมีส่วนร่วมเป็น 4 ประเภท คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Participation in Decision making)
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (Participation in Decision implementation)
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Participation in Benefits)
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Participation in Evaluation)

มิติที่ 2 ใครเข้ามามีส่วนร่วม (Whose Participation are Concerned with ?) กล่าวถึงคำที่ใช้ในความหมายกว้างคำหนึ่ง คือการมีส่วนร่วมในประชาชน (Popular Participation) ซึ่งโคเฮน และอัสซอฟ ได้จำแนกกลุ่มบุคคลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยจำแนกออกเป็นกลุ่มได้แก่

1. ผู้ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น (Local Residents or Local People)
2. ผู้นำท้องถิ่น (Local Leaders)
3. เจ้าหน้าที่ของรัฐ (Government Personnel)
4. คนต่างชาติ (Foreign Personnel)

กลุ่มคนที่ 4 กลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมนี้ย่อมมีคุณลักษณะต่างกัน ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ล้วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทั้งสิ้น โคเฮนและอัสซอฟ เสนอว่าคุณลักษณะของบุคคลที่ควรพิจารณา คือ 1) เพศ 2) อายุ 3) สถานภาพครอบครัว 4) การศึกษา 5) การแบ่งกลุ่มในสังคม ได้แก่ กลุ่มชนชาติ เผ่า เชื้อชาติ ศาสนาที่นับถือ ชั้น วรรณะ แหล่งกำเนิด และอื่น ๆ 6) อาชีพ 7) รายได้ 8) ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 9) ระยะทางจากที่พักที่ตั้งของโครงการความร่วมมือ 10) สถานภาพของการถือครองที่ดิน 11) สถานภาพของการได้รับการจ้างงาน เช่น ทำงานเต็มเวลา หรือไม่เต็มเวลา

มิติที่ 3 การมีส่วนร่วมอย่างนั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร (How is Participation With in The Project ?) โดยมีประเด็นที่ควรพิจารณา 4 ประเด็น คือ

1. พื้นฐานของการมีส่วนร่วม พิจารณาเกี่ยวกับ
 - 1.1 แรงที่กระทำให้เกิดการมีส่วนร่วมมาจากข้างบนหรือข้างล่าง
 - 1.2 แรงที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมมาจากที่ใด
2. รูปแบบของการมีส่วนร่วม พิจารณาเกี่ยวกับ
 - 2.1 รูปแบบขององค์กร
 - 2.2 การมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยอ้อม
3. ขอบเขตของการมีส่วนร่วม พิจารณาเกี่ยวกับ

- 3.1 ระยะเวลาที่เข้ามามีส่วนร่วม
- 3.2 ช่วงของกิจกรรม
4. ประสิทธิภาพของการมีส่วนร่วม พิจารณาเกี่ยวกับ
 - 4.1 การให้อำนาจแก่การมีส่วนร่วม
 - 4.2 ปฏิสัมพันธ์ของคุณลักษณะต่างๆ ของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการ

มีส่วนร่วม

นอกจาก 3 มิติของการมีส่วนร่วมนี้แล้ว โคเฮน และอัทซอพฟ์ ยังได้กล่าวถึงบริบท (Context) ของการมีส่วนร่วมว่าคงไม่มีใครวัดค่าของการมีส่วนร่วมได้โดยปราศจากการพิจารณาถึงความเป็นจริงของเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ห้อมล้อมการมีส่วนร่วมนั้นอยู่ด้วยบริบทดังกล่าวนี้ โคเฮนและอัทซอพฟ์ จำแนกออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ

1. คุณลักษณะของโครงการที่กระทบต่อการมีส่วนร่วม (Effects of Project Characteristics on Participation) ได้แก่

- 1.1 ผลกระทบของสิ่งที่นำเข้าสู่โครงการ (Entry Effects) ได้แก่
 - 1.1.1 ความซับซ้อนของเทคโนโลยีที่ใช้ในโครงการ เช่น โครงการที่ใช้เทคโนโลยีซับซ้อนมากจะเป็นข้อจำกัดในการเข้ามามีส่วนร่วมของบางคน
 - 1.1.2 ทรัพยากรที่ต้องการของโครงการ เช่น โครงการเงินกู้เพื่อให้โอกาสเฉพาะผู้มีที่ดินมาค้ำประกันการกู้เงิน

1.2 ผลกระทบต่อประโยชน์ของโครงการ (Benefit Effects) ได้แก่

- 1.2.1 ผลประโยชน์ที่สามารถสัมผัสได้ หรือ ผลประโยชน์ที่มีตัวตนให้สามารถสัมผัสได้ (tangibility) เช่น โครงการชลประทานที่สามารถแจกจ่ายน้ำให้กับเกษตรกรได้ใช้ประโยชน์อย่างรวดเร็ว จะดูเหมือนว่าเป็นสิ่งที่ประเมินได้ง่ายกว่าโครงการที่ออกแบบอย่างดีจนมั่นใจได้ว่าจะสามารถแจกจ่ายน้ำให้ได้แม้ในปีที่แห้งแล้ง (แต่ต้องรอคอยนาน)

1.2.2 ความเป็นไปได้ของผลประโยชน์ที่ได้รับ (probability) เช่น โครงการที่แนะนำให้ปลูกพืชชนิดใหม่แต่มีความเสี่ยงสูง (ผลประโยชน์สูง) ย่อมประเมินผลได้ยากกว่าโครงการที่แนะนำให้ปลูกพืชที่มีความเสี่ยงต่ำ (ผลประโยชน์ไม่สูงนัก)

1.2.3 ผลประโยชน์ที่ได้รับทันที (immediacy) เช่น โครงการอาหารที่ใช้วิธีการแจกอาหาร เพิ่มขึ้นย่อมประเมินได้ง่ายกว่าการแนะนำพืชชนิดใหม่ที่ให้คุณค่าทางอาหารมากกว่า (แต่ในปริมาณที่เท่าเดิม)

1.2.4 การกระจายผลประโยชน์ (distribution) เช่น การให้บริการคลินิกเคลื่อนที่ซึ่งประชาชนสามารถใช้บริการได้ง่าย ย่อมประเมินได้ว่าการให้บริการที่เป็นสากล แต่ยากที่จะเข้าใช้บริการได้

1.3 ผลกระทบของการออกแบบ (design effects) ได้แก่

1.3.1 การเชื่อมโยงโครงการ (programmed) เช่น โครงการพัฒนาชนบทแบบเบ็ดเสร็จ ซึ่งมีหลายโครงการผสมผสานกันย่อมประเมินได้ยากกว่าโครงการที่มีกิจกรรมและวัตถุประสงค์เดียวกัน

1.3.2 ความยืดหยุ่นโครงการ (programmed flexibility) เช่น โครงการสร้างถนนพาริมสู่ตลาดที่ได้มีการเตรียมแผนงานไว้อย่างละเอียด ค่อนข้างแน่นอนตายตัว ย่อมประเมินได้ยากกว่าโครงการที่ยืดหยุ่นและต้องคำนึงถึงความต้องการของท้องถิ่น ได้แก่ ความต้องการเกี่ยวกับประเภทของถนน สถานที่ที่จะสร้าง รวมถึงวิธีการดำเนินการเพื่อให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการอย่างไรก็ตามโครงการที่มีการยืดหยุ่นมากก็ย่อมแสดงถึงการมีส่วนร่วมมากด้วยเช่นกัน

1.3.3 ความสามารถในการเข้าถึงได้แน่ (Administrative Accessibility) ตัวอย่าง เช่น การมีส่วนร่วมในโครงการปรับปรุงการศึกษาของท้องถิ่น ซึ่งการปรับปรุงดังกล่าวมีผู้รับผิดชอบในการตัดสินใจหลายฝ่ายทั้งรัฐบาลกลางและท้องถิ่น การประเมินในเรื่องนี้ยากกว่าโครงการที่มีฝ่ายบริหารเข้ามาแทรกแซงน้อยกว่า หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่า ปริมาณการมีส่วนร่วมจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับ โครงสร้างการบริหารโครงการ

1.3.4 ความครอบคลุมในแง่บริหาร (Administrative Coverage) ตัวอย่างเช่น กรณีที่มีบุคลากรขณะทำงาน (Staff) ไม่เพียงพอทำให้การบริหารและการติดต่อกับผู้เข้าร่วมทำได้อย่างจำกัด หรือมีการติดต่อกันอย่างผิวเผิน การดำเนินงานเช่นนี้ย่อมเป็นข้อขัดขวางต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน

2. ผลกระทบของสิ่งแวดล้อมต่อกิจกรรมการมีส่วนร่วม (Task Environment) ได้แก่

2.1 ปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ (Physic and Biological Factors)

2.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors)

2.3 ปัจจัยด้านการเมือง (Political Factors)

2.4 ปัจจัยด้านสังคม (Social Factors)

2.5 ปัจจัยด้านวัฒนธรรม (Cultural Factors)

2.6 ปัจจัยด้านประวัติความเป็นมา (Historical Factors)

วู้ดค็อก (Woodcock, 1989, pp. 76-116) ได้กล่าวถึงการร่วมงานที่มีประสิทธิภาพว่า ต้องมีองค์ประกอบ 11 อย่าง คือ

1. ความสมดุลในบทบาทสมาชิก ต้องมีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกัน
 2. มีเป้าหมายที่ชัดเจนพ้องต้องกัน เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วม
 3. ความเปิดเผยและกล้าเผชิญหน้าเป็นการเปิดโอกาสให้แสดงตนเป็นอิสระ
 4. การสนับสนุนไว้วางใจ ปกป้องที่จะรับผิดชอบ
 5. วิธีดำเนินการ ความขัดแย้งเป็นจุดอ่อน จุดแข็ง ความสามารถเป็น
- ประสบการณ์
6. วิธีการดำเนินการทำให้ตัดสินใจถูกต้องเหมาะสม
 7. ภาวะผู้นำที่เหมาะสม ยอมให้สับเปลี่ยนหมุนเวียน เพื่อเปิดโอกาสให้เกิด
- ประโยชน์
8. การตรวจและการติดตามงานเป็นการศึกษาทบทวนของการปฏิบัติงาน
 9. การพัฒนาบุคลากรเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของงานที่เกิดขึ้น
 10. ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มช่วยเหลือนักเรียน เป็นความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม
 11. การติดต่อสื่อสารที่ดีเปรียบเสมือนน้ำมันหล่อลื่น
- โดยสรุปแล้วกรอบในการพิจารณาการมีส่วนร่วมของโคเฮน และอ็พสอฟ จาก 3 มิติ คือ พิจารณาว่า กิจกรรมการมีส่วนร่วมนั้นทำอะไรบ้าง ใครเป็นผู้ทำ และทำด้วยวิธีการอย่างไร นอกจากนี้ยังพิจารณาถึงบริบทของการมีส่วนร่วมด้วย ซึ่งได้แก่ คุณลักษณะของโครงการกระทบต่อการมีส่วนร่วม กับสภาพแวดล้อมที่กระทบต่อการมีส่วนร่วม จึงนับได้ว่าโคเฮน และอ็พสอฟ ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมไว้อย่างมีระบบและครอบคลุมเป็นอย่างมากการบริหารแบบส่วนรวม จำเป็นต้องมีส่วนร่วมตั้งแต่การร่วมคิด การวิเคราะห์ การวางแผน การตัดสินใจ การลงมือปฏิบัติ กิจกรรม และการร่วมรับผลประโยชน์ รวมถึงการติดตามประเมินผลประโยชน์ของกิจกรรมและการแก้ไขข้อบกพร่องของกิจกรรมที่ปฏิบัติด้วยกัน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดไว้ใน หมวดที่ 1 บททั่วไปเกี่ยวกับความมุ่งหมายและหลักการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 4) ไว้ดังนี้ มาตรา 8(2) การจัดการศึกษาให้ยึดหลักให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9(6) การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบัน

สังคมอื่น สำหรับบทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาให้แก่บุตรหลาน ได้กำหนดไว้ในหมวดที่ 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 11) ดังนี้

มาตรา 11 บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดการศึกษาให้บุตรหรือนุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล ให้ได้รับการศึกษาภาคบังคับตาม มาตรา 17 และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องตลอดจน ให้ได้รับการศึกษานอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับ ตามความพร้อมของครอบครัว

มาตรา 12 นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในขณะเดียวกัน พระราชบัญญัติการศึกษาฉบับนี้ ยังมีบทบัญญัติไว้ในหมวดที่ 4 แนวทางการจัดการศึกษา ในหมวดที่ 7 ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และหมวดที่ 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 8-20) โดยให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

มาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการดังต่อไปนี้ (6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดการกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญา และวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา 57 ให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์ ความรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา และยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

มาตรา 58 (2) ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาบริจาครทรัพย์สิน

และทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น

เบอร์ลา, เฮนเดอร์สัน และเคเรวสกี (Berla, Henderson & Kerewsky, 1989, p. 182)

ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการให้การศึกษาไว้ดังนี้

1. โรงเรียนควรกำหนดการนำผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมให้เป็นนโยบายของทางโรงเรียน
2. โรงเรียนควรทำให้เกิดความแน่ใจว่า ในโรงเรียนนั้นจะต้องมีคนอย่างน้อยหนึ่งคนที่รู้จักนักเรียนทุกคนเป็นอย่างดี
3. โรงเรียนต้องสร้างบรรยากาศแห่งความเป็นมิตร และรักษาสภาพบรรยากาศนั้นไว้ให้ได้ตลอดไป
4. โรงเรียนควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองกับผู้ปกครองได้มีโอกาสพบปะและเปลี่ยนความคิดเห็นกันบ้าง
5. โรงเรียนควรจ้างเจ้าหน้าที่ทำงานเต็มเวลาไว้คนหนึ่ง เพื่อติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองโดยเฉพาะ
6. โรงเรียนควรจัดให้มีห้องพัสดุสำหรับผู้ปกครองขึ้นภายในโรงเรียน
7. โรงเรียนจะต้องรู้ว่าผู้ปกครองต้องการที่จะได้รับการบริการอะไรจากทางโรงเรียนบ้างและพยายามหาทางสนองความต้องการนั้น ๆ ให้ได้
8. ในกรณีที่ผู้ปกครองเป็นชนกลุ่มน้อยที่ต่างวัฒนธรรมออกไปและมีข้อจำกัดทางภาษา โรงเรียนควรจัดให้มีล่ามไว้บริการ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน เกิดจากจิตใจที่ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาในโรงเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองกับครู ผู้ปกครองกับผู้ปกครองได้มีโอกาสพบปะและเปลี่ยนความคิดเห็นกัน โดยสร้างโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือและเข้ามามีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน

ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมเป็นการเน้นให้เห็นความสำคัญของคน อันเป็นทรัพยากรอันมีค่าและสำคัญที่สุดในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการช่วยให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้ ถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา ผลของการพัฒนาจะเกิดประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์มากที่สุด มีนักการศึกษาให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้มากมาย ดังนี้

พงศ์พันธ์ แก้วหาญ (2550, หน้า 40) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การเข้าร่วมของบุคคลต่าง ๆ ในการตัดสินใจ การดำเนินการ ร่วมคิด ร่วมฟัง ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมสำรวจปัญหา ร่วมลงทุน ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ ป้องกันและ แก้ไขปัญหา และร่วมประเมินผลในกิจการใด ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อบุคคล ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อพัฒนา ความสามารถของตนเองและเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ตามวัตถุประสงค์ที่กลุ่มบุคคลได้ ร่วมกันกำหนดไว้

พิสมัย ปั่นน้อย (2550, หน้า 13) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่ากระบวนการ ที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ครู และ โรงเรียน ที่จะประกอบกิจกรรมหรือปฏิบัติงาน ร่วมกันด้วยความสมัครใจ โดยมีเป้าหมายและผลประโยชน์ร่วมกัน ในการสร้างสรรค์และพัฒนา เด็กให้เจริญเติบโตและพัฒนาได้เต็มศักยภาพ

วิไล พรหมฤทธิ์ (2550, หน้า 23) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการหรือวิธีการต่างๆที่เปิดโอกาส ส่งเสริม สนับสนุน ให้ประชาชนในชุมชนเข้า มา มีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมชื่นชมในผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินกิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่ง หรือหลาย ๆ กิจกรรม โดยใช้ศักยภาพที่มีอยู่ ซึ่งการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริม สุขภาพก็เป็นโครงการ ที่ต้องอาศัยประชาชนพ่อแม่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดความถาวร ยั่งยืน เช่นเดียวกัน

ชนสาร บัลลังก์ปัทมา (2551, หน้า 30) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมว่า การเปิด โอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามาร่วมดำเนินกิจกรรม ตั้งแต่การศึกษาปัญหา การวางแผน ดำเนินการ การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา และการประเมินร่วมกัน เพื่อขับเคลื่อนให้กิจกรรมนั้น ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม คือ หลักร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ ร่วมรับผิดชอบ

ธร สุนทรายุทธ (2551, หน้า 540) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมว่าเป็นการเปิด โอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มคนได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ตลอดจนการประเมินผลทุกฝ่ายได้สำนึก ในหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกันอันจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายขององค์กร

จิรนนท์ อังกาสี (2551, หน้า 22) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการทำงานที่บุคคล หรือคณะบุคคลปฏิบัติกิจกรรมหนึ่งร่วมกันในองค์กร หรือหน่วยงาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ โดยร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมแก้ปัญหา ร่วมสนับสนุนและให้ข้อเสนอในการบริหาร

เมตต์ เมตต์การ์ณจิต (2553, หน้า 242) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในยุคของการปฏิรูปการศึกษา มีการส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วย ทั้งนี้เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมี คุณภาพและมีมาตรฐานทัดเทียมนานาชาติ

จัวร์ตัน แจน โกนดิ (2556, หน้า 16) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม คือ กระบวนการที่เกิดจากความเกี่ยวข้องของบุคคล สมาคมหรือองค์กรต่างๆ ซึ่งอาจเกี่ยวข้องทางด้าน จิตใจ อารมณ์ สังคม อันเป็นเหตุเร้าใจให้เกิด การมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม ตัดสินใจ วางแผน ปฏิบัติ ตลอดจนติดตามและประเมินผล

ปารณทัตต์ แสนวิเศษ (2555, หน้า 19) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วม หมายถึง การ ที่ปัจเจกชนหรือกลุ่มคนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมมือ และรับผิดชอบ เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคล หรือกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วม รับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมติดตามผลในกิจกรรมการพัฒนาที่เป็นประโยชน์ต่อ สังคม

เออร์วิน (Erwin 1976, p. 138, อ้างถึงใน จิรนนท์ อังคาสี, 2551, หน้า 27) ได้ให้ ความหมายของการมีส่วนร่วม ดังนี้ คือ การพัฒนาแบบมีกระบวนการ ให้ประชาชนเข้ามามีส่วน เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน พัฒนา ร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ร่วมแก้ปัญหาของตนเอง เน้นการมีส่วน ร่วมเกี่ยวข้องอย่างเข้มแข็งของประชาชนให้ความคิดสร้างสรรค์และความชำนาญของประชาชน แก้ไขปัญหาร่วมกันใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรและ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

โคเฮน และ อัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff, 1977, p. 223) ให้ความหมายของการมี ส่วนร่วมของประชาชนว่า หมายถึง การร่วมมือของประชาชนนั้นต้องมีดังนี้

1. การเข้าร่วมในการตัดสินใจ
2. การเข้าร่วมในการดำเนินการวางแผนและโครงการพัฒนา
3. การเข้าร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการ หรือแผนงานของการ พัฒนา

4. การเข้าร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา

วิจิต นันทสุวรรณ และ จ่านง แรกพินิจ (2541, หน้า 46-47, อ้างถึงใน วัลภา พรหมฤทธิ์, 2550, หน้า 64-74) ได้กล่าวว่ากระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ ผู้ปกครองมี 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การร่วมคิด ขั้นที่ 2 การร่วมวางแผน ขั้นที่ 3 การร่วมปฏิบัติ 21 ขั้นที่ 4 การร่วมประเมินผล และขั้นที่ 5 การร่วมรับประโยชน์

กุสตาโว (Gustavo, 1992, p. 4, อ้างถึงใน ประพันธ์ เดชสวรรค์, 2552, หน้า 26) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมนั้นโดยทั่วไปเป็นการเข้าใจกันว่า หมายถึง การเข้าไปมีหน้าที่ มีส่วนรับผิดชอบ ในบางสิ่งบางอย่าง แต่ต่อมาความหมายของการมีส่วนร่วมชัดเจนและลึกกลงไปกว่าการมีส่วนร่วม รับผิดชอบ เมื่อการมีส่วนร่วมเชื่อมโยงไปสู่กระบวนการมีส่วนร่วมรับผิดชอบแต่ละบุคคล หรือ กระบวนการเปลี่ยนแปลงในภาพรวม

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลหรือคณะบุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในองค์การและดำเนินการร่วมกัน มีความเกี่ยวข้องกันจนเกิดความผูกพันต่อสมาชิก และ องค์การเพื่อให้เกิดผลทั้งต่อตนเองและหน่วยงาน องค์การ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ และเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามาร่วมดำเนินกิจกรรม ตั้งแต่การศึกษาปัญหา การวางแผนดำเนินการ การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา และการประเมินร่วมกัน เพื่อขับเคลื่อนให้ กิจกรรมนั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม

ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามีความสำคัญมาก เป็นการส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล โดยมีนัก การศึกษาได้ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

ประธาน สุวรรณมงคล (2535 หน้า 15, อ้างถึงใน นิลฉวี พัทธย์ 2551, หน้า 44)

กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม สรุปได้ดังนี้

1. ประชาชนตระหนักในปัญหาของตนเองและตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา
2. ประชาชนมีโอกาสที่จะได้ใช้และพัฒนาความสามารถของตนเอง
3. เป็นการระดมทรัพยากรในบุคคลมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
4. ประชาชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของทำให้การพัฒนามีความมั่นคงและต่อเนื่อง
5. เป็นกระบวนการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย ทำให้ประชาชนนั้นมีความคิดอิสระในการตัดสินใจ
6. เพื่อให้ประชาชนมีส่วนรับผิดชอบ และมีอำนาจสูงสุดในการพัฒนาชุมชน

เอง

สมปรารถนา ชัดเชื้อ (2552, หน้า 27) ได้ให้ความสำคัญไว้ว่า การมีส่วนร่วมคือการ เข้าร่วมอย่างแข็งขันของกลุ่มบุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกขั้นตอนของการพัฒนา การมีส่วนร่วม ต้องเป็นไปในรูปที่ผู้รับการพัฒนาเข้ามามีส่วนกระทำให้เกิดการพัฒนา มิใช่เป็นผู้รับการพัฒนา

ศุภาวดี วัฒนศิริ (2555, หน้า 17) ได้ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการศึกษาในระบบ

นพวรรณ เทียมรอด (2558, หน้า 30) ได้ให้ความสำคัญไว้ว่า การมีส่วนร่วมมีความสำคัญต่อคุณภาพของโรงเรียน กล่าวคือ โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จจะมีลักษณะสำคัญของการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากการให้ครอบครัวของผู้เรียนมีส่วนร่วมและเต็มใจเป็นสมาชิกของโรงเรียน ในบรรยากาศที่มีความเชื่อมั่นซึ่งกันและกัน โรงเรียนต้องสร้างความเชื่อมั่นและสื่อสารกับผู้ปกครองเพื่อให้มีเป้าหมายเชิงวิชาการร่วมกันและมีการศึกษาประเด็นที่ผู้ปกครองเป็นห่วงกังวล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นบ้านและโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพสำหรับผู้เรียนทุกคน

ยุวัฒน์ วุฒิมณี (2534, หน้า 12, อ้างถึงใน ภูมิพัฒน์ รักพรหมคณ, 2558, หน้า 300) ได้ให้ความสำคัญไว้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นหลักความร่วมมือของประชาชนที่สำคัญยิ่งคือการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างจริงจังและจริงใจ ทั้งนี้ด้วยการเปิดโอกาสให้มีการศึกษา (Education) การร่วมพิจารณา (Consensus) และการตกลงใจร่วมกัน (Consent) ในการแก้ปัญหาหรือการวางโครงการต่าง ๆ การที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมก็เพื่อเป็นการให้ประชาชนได้มีสิทธิ์และความเสมอภาค

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ความสำคัญการมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมมีความสำคัญต่อการทำงานในองค์กรทุกฝ่าย เป็นการค้นหาข้อมูลร่วมกันของกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รวมถึงการเข้าร่วมอย่างแข็งขันของกลุ่มบุคคลที่มีส่วนได้ ส่วนเสีย ในทุกขั้นตอนของกิจกรรมการมีส่วนร่วมต้องเป็นไปในรูปที่ผู้รับการพัฒนามีส่วนกระทำให้เกิดการพัฒนา และการที่องค์กรได้ร่วมงานกันและยอมรับความคิดเห็นหรือการทำงานร่วมกันอย่างประชาธิปไตยทำให้งานในองค์กรประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเกิดมีประสิทธิภาพ

ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

ประโยชน์ในการมีส่วนร่วม เป็นการเพิ่มความมั่นใจในการวางแผนงาน การดำเนินงาน การตัดสินใจและมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาให้กับทุกภาคส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

กนกวรรณ พุดน้อย (2553, หน้า 23) ได้กล่าวว่าประโยชน์ของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1. เป็นการใช้กำลังสร้างสรรค์ของผู้ปฏิบัติงานทั้งหมดของสมาชิกในกลุ่มทุกคน มีโอกาสประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน ตั้งเป้าหมายร่วมกันทำงานให้ทราบแนวทางปฏิบัติที่เป็นไปในทำนองเดียวกัน มีปัญหาอะไรก็รู้ซึ่งกันและกัน และมีโอกาสร่วมกันแก้ปัญหาใช้พลังสมองและใช้พลังความคิดของบุคคลทุกคนอย่างแท้จริง

2. มีการวินิจฉัยสั่งการดีขึ้น การตัดสินใจสั่งการเป็นเรื่องที่ยากก็จริง แต่ถ้าได้มีการมีส่วนร่วมช่วยให้การวินิจฉัยได้ดีมาก ได้รับทราบความคิดเห็น และรู้ข้อขัดแย้งและวิธีป้องกันแก้ไขทุกจุด อยู่แล้วจากการประชุมและปรึกษาหารือร่วมกัน

3. สนับสนุนให้การปฏิบัติงานมีส่วนร่วมรับผิดชอบ กลุ่มคนนั้นเมื่อมีโอกาสได้ปรึกษาหารือการทำงานร่วมกันแล้วความรู้สึกที่จะต้องรับผิดชอบในแผนงานตามที่กำหนดก็ย่อมจะเกิดขึ้นตามไปด้วย ทำให้ทุกคนมีความรู้สึกว่ามีข้อผูกพันในเรื่องงานที่จะทำให้เสร็จลุล่วงไป

4. มีความร่วมมือดีขึ้น การทำงานร่วมกันทำให้คนเรามีความเข้าใจซึ่งกันและกันดีขึ้น เมื่อคนเรามีความเข้าใจสนิทสนมกันแล้ว การให้ความร่วมมือก็ตามมา

5. ช่วยให้ขวัญและกำลังใจดีขึ้น การทำงานเป็นกลุ่มหรือเป็นทีมทำให้ทุกคนมีความกล้าที่จะเผชิญกับปัญหา กล้าตัดสินใจแก้ปัญหา ไม่ต้องกลัวว่าผิดพลาดและจะต้องรับผิดชอบ แต่เพียงผู้เดียวเพราะทีมงานจะเป็นผู้รับผิดชอบ

6. เป็นการให้เครดิตและเป็นการเสริมศักดิ์ศรี คนเราทุกคนนั้นต้องการการยอมรับจากหมู่คณะหรือเพื่อนร่วมงาน หรือทุกคนยอมรับว่า ตนเองเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม หรือ ของทีมงาน การมีส่วนร่วม จึงเป็นการตอบสนองความต้องการของบุคคลในเรื่องนี้

7. การสนับสนุนให้มีการยอมรับเปลี่ยนแปลง โดยปกติแล้วคนเรามากมีความรู้สึกต่อต้านการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นโอกาสทำงานร่วมกับกลุ่มหรือทีม จึงทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลง ๆ

สุพรรณิ ธรรมศิริจินดา (2554, หน้า 36) ได้กล่าวว่าประโยชน์ของการมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ช่วยให้ทุกฝ่ายเกิดความเข้าใจในคุณค่าของตน และนำคุณค่านั้นมาสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนมิใช่ “เขตห้ามเข้า” อีกต่อไป หากแต่โรงเรียน ชุมชน สถาบันชุมชน ครอบครัว ย่อมมีส่วนร่วมให้การศึกษาพร้อมกันทุกฝ่าย คือ การสร้างพลังอันแข็งแกร่ง คำจูงกันเกิดผลแก่เด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นความหวังของเราทุกคน ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการมีส่วนร่วมก็ทำให้ พ่อแม่ ผู้ปกครองเข้ามามีบทบาทมากขึ้น โดยร่วมกับครูและผู้บริหารในการจัดการและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของลูกทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนรวมทั้งการใช้แหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ชุมชนก็จะเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดนโยบายการจัดการกระบวนการเรียนรู้และเป็นแหล่งภูมิปัญญาที่สำคัญของชุมชนต่อไป

จूरिटน์ แจน โกนดี (2556, หน้า 21) กล่าวว่าประโยชน์ของการมีส่วนร่วมเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่องค์กร ช่วยส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการทำงานของหน่วยงาน สมาชิกในกลุ่มทุกคนมีโอกาสร่วมกันตั้งเป้าหมาย เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน และ ใช้พลังสมอง พลังความคิด เพื่อแก้ปัญหาของหน่วยงานได้อย่างแท้จริง

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการทำงานของหน่วยงาน ทำให้ทุกภาคส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาได้มีแนวทางในการดำเนินการจัดการศึกษาร่วมกัน ทุกคนมีโอกาสร่วมกันตั้งเป้าหมาย เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ทำให้เห็นคุณค่าในการทำงานของตนเอง นำคุณค่านั้นมาพัฒนาการศึกษาแล้วก่อให้เกิดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ลักษณะของการมีส่วนร่วม

ลักษณะของการมีส่วนร่วม ได้มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงไว้อย่างหลากหลายและแตกต่างกัน โดยมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

มณฑล จันทรแจ่มใส (2551, หน้า 23) ได้กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมของบุคคลจะต้องมีและเกิดขึ้นมาโดยตลอด ทั้งนี้เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการวางแผน โครงการ การบริหารจัดการ ดำเนินงานตามแผน การเสียสละกำลังแรงงานของบุคคล ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ ก่อตั้งเงินและทรัพยากรที่มีอยู่

ประชุม สุวดี (2551, หน้า 20) ได้กล่าวถึงลักษณะเงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของบุคคล เกิดจากพื้นฐาน 4 ประการ คือ

1. เป็นบุคคลที่จะต้องมีความสามารถที่จะเข้าร่วม กล่าวคือ จะต้องเป็นผู้มีศักยภาพที่จะเข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อาทิเช่น จะต้องมีความสามารถในการค้นหาความต้องการ วางแผนการบริหารจัดการ การบริหารองค์การ ตลอดจนการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
2. เป็นบุคคลที่มีความพร้อมที่จะเข้าร่วม กล่าวคือ ผู้นั้นจะต้องมีสภาพทางเศรษฐกิจวัฒนธรรม และกายภาพที่เปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมได้
3. เป็นบุคคลที่มีความประสงค์จะเข้าร่วม กล่าวคือ เป็นผู้ที่มีความเต็มใจ สนใจที่จะเข้าร่วม เล็งเห็นผลประโยชน์ของการเข้าร่วม จะต้องไม่เป็นการบังคับหรือผลักดันให้เข้าร่วม โดยที่ตนเองไม่ประสงค์จะเข้าร่วม

4. เป็นบุคคลที่ต้องมีความเป็นไปได้ที่จะเข้าร่วม กล่าวคือ เป็นผู้ที่มีโอกาสที่จะเข้าร่วมซึ่งถือว่าเป็นการกระจายอำนาจให้กับบุคคลในการตัดสินใจ และกำหนดกิจกรรมที่ตนเองต้องการในระดับที่เหมาะสม บุคคลจะต้องมีโอกาสดูแลและมีความเป็นไปได้ที่จะจัดการด้วยตนเอง

พาณิชย์ (2551, หน้า 23) ได้กล่าวถึงลักษณะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองนั้นเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมาก เพราะโรงเรียนจะต้องอาศัยทรัพยากรจากชุมชนมาช่วยในการพัฒนาโรงเรียน ตลอดจนทั้งด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ปัจจุบันมุ่งเน้นให้แหล่งวิชาการสถานประกอบการและสถานประกอบอาชีพอิสระของชุมชนมาช่วยในการ

เรียนการสอนซึ่งจะทำให้ความร่วมมือต่าง ๆ นี้นำไปสู่ประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน บรรลุตามวัตถุประสงค์ด้วยดี

ธนารักษ์ เมทนีสุดดี (2543, หน้า 87, อ้างถึงใน นิพนธ์ วงศ์กาฬสินธุ์, 2561, หน้า 80) ได้กล่าวถึงลักษณะแนวทางของการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การร่วมคิด หมายถึง การมีส่วนร่วมในการประชุม ปรึกษาหารือในการวางแผนโครงการวิธีการติดตามผล การตรวจสอบและการดูแลรักษา เพื่อให้กิจกรรม / โครงการสำเร็จผลตามวัตถุประสงค์
2. การร่วมตัดสินใจ หมายถึง เมื่อมีการประชุมปรึกษาหารือเรียบร้อยแล้ว ต่อมาจะต้องร่วมกันตัดสินใจเลือกกิจกรรมหรือแนวทางที่เห็นว่าดีที่สุดหรือเหมาะสมที่สุด
3. การร่วมปฏิบัติตามโครงการ หมายถึง การเข้าร่วมในการดำเนินงานตามโครงการต่างๆ เช่น ร่วมออกแรง ร่วมบริจาคทรัพย์ เป็นต้น
4. การร่วมติดตามและประเมินผลโครงการ หมายถึง เมื่อโครงการเสร็จสิ้นแล้ว ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจตราดูแลรักษา และประเมินผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ

ธนสาร บัลลังก์ปัทมา (2551, หน้า 30) ได้กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในการจัดการศึกษา นับเป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะช่วยพัฒนาการศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น โดยเฉพาะในโรงเรียนหากชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษา รวมถึงการเชิญผู้ปกครองที่มีความรู้และมีเวลาว่างมาเป็นครูพ่อกูแม่ ให้ความรู้ด้านวิชาการ ด้านภูมิปัญญากับบุตรหลาน ย่อมเกิดผลดีทั้งต่อโรงเรียนที่ได้บุคลากรเพิ่ม ส่วนผู้ปกครองย่อมภาคภูมิใจที่ได้สอนบุตรหลานในโรงเรียน รวมถึงนักเรียนก็จะมีคุณภาพและนับถือในตัวผู้ปกครองเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์ (2527, อ้างถึงใน นิคมณี พิทักษ์, 2551) สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมคือ การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อประโยชน์ ต่อการดำรงชีวิตทางเศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรี ในฐานะสมาชิกของสังคมในการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญา ซึ่งแสดงออกในรูปการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตนเองอย่างเป็นตัวของตัวเอง

เมตต์ เมตต์การุณจิตต์ (2553, หน้า 12) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาส ให้ประชาชน เข้าไปมีส่วนร่วมทั้งทางตรงหรือทางอ้อมในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อตนเองและชุมชน นอกจากนี้ ยังได้กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมว่าสามารถพิจารณาได้ดังนี้

1. จำแนกตามกระบวนการบริหาร ซึ่งได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ การจัดองค์การ การสื่อสาร การประสานงาน และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล
2. จำแนกตามประเภทของกิจกรรมที่เข้าร่วม ซึ่งได้แก่ การมีส่วนร่วมในการประชุม การเสียสละทรัพยากร ร่วมเป็นกรรมการ ร่วมเป็นผู้เชิญชวน และการมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงาน
3. จำแนกตามระดับ ความเข้มข้นของการมีส่วนร่วม
4. จำแนกตามวิธีการมีส่วนร่วม คือ การมีส่วนร่วมโดยตรง และการมีส่วนร่วมโดยอ้อม

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ลักษณะการมีส่วนร่วม หมายถึง ลักษณะการมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหรือการดำเนินงาน และการประเมินผล ซึ่งอาจจะเป็นการมีส่วนร่วมโดยตรง หรือ มีส่วนร่วมทางอ้อม ทั้งในระดับของการมีส่วนร่วมเพียงบางส่วน และการมีส่วนร่วมทั้งหมดของหน่วยงาน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษา

ในการบริหารการศึกษาจะต้องอาศัยปัจจัยด้านต่าง ๆ ในการนำมาปรับโครงสร้าง การจัดการศึกษาตามระบบแบบแผนของการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์ ต่อสถานศึกษา ผู้เรียน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2541) ได้ทำกรณีศึกษาที่ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑล กรุงเทพมหานคร พบว่าปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม มี 3 ประการ ได้แก่

1. ปัจจัยที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม คือ โครงสร้างทางเศรษฐกิจแบบอุตสาหกรรมจะช่วยให้ชุมชนมีความพร้อมในการสนับสนุนโรงเรียนด้านการเงิน เพราะการเป็นย่านอุตสาหกรรมย่อมทำให้เกิดสถานะเศรษฐกิจดี นอกจากนี้ลักษณะนิสัยของคนไทยช่วยส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน กล่าวคือ โดยทั่วไปคนไทยมีนิสัยชอบทำบุญทำทาน ไม่ค่อยปฏิเสธคำขอของผู้อื่น โดยเฉพาะโรงเรียนที่เป็นสถาบันสอนบุตรหลานให้เป็นคนดี มีความรู้ ส่วนระบบการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่น จะกระตุ้นให้นักการเมืองเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน จะเห็นได้ว่าในช่วงที่มีการเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะต้องไปพบกับประชาชน และช่วยเหลือกิจกรรมของสังคม โดยมุ่งไปที่วัดและโรงเรียนซึ่งเป็นสถาบันหลักของชุมชน
2. ปัจจัยเกี่ยวกับชุมชน คือ ความศรัทธาของชุมชนที่มีต่อโรงเรียน หากโรงเรียนสร้างความศรัทธาให้กับชุมชนได้ เช่น มีผลการเรียนดี นักเรียนสามารถสอบชิงทุน หรือ สอบเข้าสถาบันที่มีชื่อเสียง ได้รับรางวัลชนะเลิศ ครูอาจารย์เอาใจใส่ต่อเด็ก โรงเรียนชนะการประกวด

ผลงานทางวิชาการ ฯลฯ สำหรับความคาดหวังของชุมชนต่อโรงเรียน ได้แก่ ความคาดหวังว่าโรงเรียนจะสั่งสอนลูกหลานของเขาให้เป็นคนเก่ง คนดีและความคาดหวังให้โรงเรียนมีคุณภาพไม่เป็นรองโรงเรียนอื่น ชุมชนจะมีความสัมพันธ์อันดีกับโรงเรียนหากผู้บริหารและครูเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เอาใจใส่บุตรหลานของประชาชน ให้การต้อนรับและบริการประชาชนเป็นอย่างดี ชุมชนจะให้ความร่วมมือกับโรงเรียนด้วยดี

3. ปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน คือ ปัจจัยเกี่ยวกับผู้บริหารและครูต้องมีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน ให้เกียรติและให้กำลังใจ เอาใจใส่การเรียนการสอน ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยเกี่ยวกับผลงาน และวิถีปฏิบัติของโรงเรียน เช่น โรงเรียนมีชื่อเสียงทางด้านวิชาการ ได้รับความเชื่อมั่นในด้านการเงิน โรงเรียนมีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ

ขั้นตอนของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมในการบริหารและการประสานงานเป็นการพัฒนาและปรับปรุงข้อบกพร่องในการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ เพื่อให้การบริหารจัดการสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ปกครอง เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ชุมชนและสถานศึกษาควรมีการทบทวนกระบวนการทำงานร่วมกันตามขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริง ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมได้มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงไว้หลากหลายและแตกต่างกัน โดยมีนักการศึกษาได้จำแนกขั้นตอนไว้ดังนี้

ชาดิด และคณะ (Shadid, W & others, 1982, หน้า 75, อ้างถึงใน จิรนนท์ สังกาสี, 2551, หน้า 25-26) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมตามแนวคิดที่ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบมากที่สุด คือแนวคิดของโคเฮน และอัทซอพ ซึ่งได้จำแนกขั้นตอน และประเภทของการมีส่วนร่วมออกเป็นเรื่องของการตัดสินใจ (Decision Making) การดำเนินการ (Implementation) ผลประโยชน์ (Benefits) และการประเมินผล (Evaluation) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในกระบวนการตัดสินใจนั้นประการแรกที่สุดที่ต้องการ คือ การกำหนดความต้องการ และจัดลำดับความสำคัญต่อจากนั้นก็เลือกนโยบาย และประชากรที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานโครงการนั้นจะได้มาจากคำถามที่ว่าใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใดบ้าง เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหารงานและการประสานงาน

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์นั้น นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วยผลประโยชน์ของโครงการรวมทั้งผลที่เป็น

ประโยชน์ในทางบวก และผลที่เกิดขึ้นในการลบที่เป็นผลเสียของโครงการซึ่งจะเป็นประโยชน์ และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคมด้วย

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลสิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกตคือ ความเห็น (Views) ความชอบ (Preferences) และความคาดหวัง (Expectations) ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถ แปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 11) ได้กล่าวถึง ลักษณะของการมีส่วนร่วม มี 5 ขั้นตอนได้แก่

1. การมีส่วนร่วมคิดริเริ่มและตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมวางแผน
3. การมีส่วนร่วมดำเนินการ
4. การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผล
5. การมีส่วนร่วมรับประโยชน์จากการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ทะนงศักดิ์ คุ่มไชนะ (อ้างถึงใน จิรนนท์ อังการี, 2551, หน้า 25) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนควรมีส่วนร่วมครบทุกขั้นตอน คือ นับตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการคิด การศึกษาแก้ปัญหา และความต้องการการวางแผน และการจัดทำโครงการ การปฏิบัติตามโครงการ จนถึงการติดตาม และการประเมินผลโครงการ

โกวิท พวงงาม (2545, หน้า 8) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชนในการพัฒนาควรมี 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่น กล่าวคือ ถ้าหากชาวบ้านยังไม่สามารถทราบถึงปัญหาและเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหาในท้องถิ่นของตนเป็นอย่างดีแล้ว การดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาของท้องถิ่นย่อมไร้ประโยชน์เพราะชาวบ้านจะไม่เข้าใจและมองไม่เห็นถึงความสำคัญของการดำเนินงานเหล่านั้น
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม เพราะการวางแผนการดำเนินงานเป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้ชาวบ้านรู้จักวิธีการคิด การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รู้จักการนำเอาปัจจัยข่าวสาร ข้อมูลต่าง ๆ ใช้ในการวางแผน
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงานแม้ชาวบ้านส่วนใหญ่จะมีฐานะยากจน แต่ก็มีแรงงานของตนที่สามารถใช้เข้าร่วมได้ การร่วมลงทุนและปฏิบัติงานจะทำให้ชาวบ้านสามารถคิดค้นทุนดำเนินงานได้ด้วยตนเอง ทำให้ได้เรียนรู้การดำเนินกิจกรรมอย่างใกล้ชิด
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ถ้าหากการติดตามงานและประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วมแล้วชาวบ้านย่อมจะไม่ทราบด้วยตนเองว่างานที่ทำไปนั้น

ได้รับผลดี ได้รับประโยชน์หรือไม่อย่างใด การดำเนินกิจกรรมอย่างเดียวกันในโอกาสต่อไป
จึงอาจจะประสบความสำเร็จยากลำบาก

ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2540, หน้า 19, อ้างถึงใน ถาวร พวงมณี, 2547, หน้า 19)

ได้กล่าวถึงขั้นตอนว่าควรจำแนกขั้นตอนในการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในขั้นริเริ่มโครงการ เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม
ในการ ค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
กำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการนั้น ๆ

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในขั้นวางแผน เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ
กำหนด นโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน กำหนด
ทรัพยากรและแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในโครงการ

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในขั้นดำเนินการโครงการ เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามี
ส่วนในการ ทำประโยชน์ให้แก่โครงการ โดยการร่วมช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ และ
แรงงาน หรือ โดยการบริหารงานและประสานงาน ตลอดจนการดำเนินการขอความช่วยเหลือจาก
ภายนอก เป็นต้น

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลโครงการ เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามี
ส่วนร่วมใน การประเมินว่าโครงการที่ดำเนินการนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่
การประเมินนี้ อาจเป็นการประเมินผลย่อย (Formative Evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินผล
ความก้าวหน้าของ โครงการที่กระทำกันเป็นระยะ ๆ หรือประเมินผลรวม (Summative Evaluation)
ซึ่งเป็นการ ประเมินผลสรุปรายขอของโครงการทั้งหมดในการจัดการศึกษานั้น จะมีความ
เกี่ยวข้องกับชุมชน และประชาชน ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชน จึงมีความสำคัญและมีความ
จำเป็น ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กระบวนการมีส่วนร่วม

ที่มา : (สุเทพ เชาวลิตร, 2555, หน้า 155)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ขั้นตอนการมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา นำปัญหามาร่วมในการวางแผนพัฒนา การดำเนินงานพัฒนา เป็นขั้นตอนตามแผนที่วางไว้ แล้วร่วมกันประเมินผลการพัฒนา

แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาไม่ใช่ภาระรับผิดชอบของครูในโรงเรียน หรือพ่อแม่ผู้ปกครองและสมาชิกของครอบครัวเพียงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เพื่อให้เด็กได้รับการจัดประสบการณ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ภายใต้ความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน การพัฒนาการศึกษามีความจำเป็นยิ่งที่หลายภาคส่วนต้องมีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานรัฐและชุมชนควรมีบทบาทช่วยเหลือครอบครัวและส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สนับสนุนให้สถานศึกษาทำหน้าที่เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียน การประสานหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนครูและโรงเรียน รวมทั้งร่วมกับโรงเรียนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่ท้าทายพร้อมคู่มือครูแบบฝึกหัด และแนวทางจัดกิจกรรม บทบาทของโรงเรียนควรร่วมมือกับชุมชนและสังคมเพื่อพัฒนาครูให้สามารถสนองความต้องการในการเรียนของเด็กและผู้ปกครอง การสร้างสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้มีความปลอดภัยถูกสุขลักษณะความเป็นระเบียบสวยงาม ให้ความรู้และสร้างความไว้วางใจกัน การสรรหาครูและผู้บริหารที่มีคุณภาพให้มีคุณธรรม จริยธรรม และเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตมาบริหารงานโรงเรียน บทบาทของครูใช้วิธีการสอนและวิธีประเมินที่ผ่านการทดสอบและวิจัยมาแล้วว่าได้ผลดีต่อการพัฒนาของผู้เรียน จัดเนื้อหาวิชาที่กว้างลึก เป็นที่สนใจ ทั้งแทรกข้อคิดทางคุณธรรมจริยธรรมในบทเรียนตามกิจกรรมอย่างมีความเหมาะสม มีบรรยากาศของการเรียนรู้ที่มีความสุข ครูมีความผูกพันระหว่างนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เป็นตัวอย่างในการเรียนรู้ตลอดชีวิต และมันศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมทั้งด้านจิตวิทยาการแนะแนว และสังคมสงเคราะห์ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน โดยมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

เอปสไตน์ (Epstein, 1997, อ้างถึงใน พชรินทร์ จันทรส่องแสง, 2551, หน้า 12) ได้ให้แนวคิดและหลักการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ว่าหมายถึงการที่ผู้ปกครองเข้ามาในโรงเรียนเพื่อสนับสนุนโรงเรียน ร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ หรือเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อการศึกษา รวมทั้งเป็นอาสาสมัครช่วยเหลือครู ผู้บริหาร และเด็ก ตลอดจนกิจกรรมอื่นของโรงเรียน

บุญณภัทร์ เดือนกลาง (2552, หน้า 53) ได้ให้แนวคิดและหลักการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาคือการที่ผู้ปกครองเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น โดยกิจกรรมเหล่านั้นมีผลต่อการจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน

นวิยา วาจาสัตย์ (2556, หน้า 32) ได้ให้แนวคิดและหลักการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ว่าการที่ผู้ปกครองเข้าร่วมในการจัดกิจกรรม หรือส่งเสริมการจัดกิจกรรมระหว่างบ้านกับโรงเรียนที่จะช่วยพัฒนาให้งานการศึกษาหรือการเรียนรู้ของนักเรียน ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ทั้งที่โรงเรียน ที่บ้าน และหรือแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ โดยลงมือปฏิบัติช่วยเหลือ และร่วมรับผิดชอบในการระบุสภาพปัญหา การตัดสินใจวางแผน ร่วมดำเนินการ และประเมินผล ตลอดจนยอมรับผลการทำงานและพร้อมที่จะแก้ไขและพัฒนางานการศึกษาต่อไปร่วมกัน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาหมายถึง การที่พ่อแม่ หรือ ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนได้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาได้อย่างถูกต้อง เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลหรือคณะบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ

บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา

พ่อแม่ผู้ปกครองเป็นผู้มีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการอบรมเลี้ยงดูและจัดการศึกษาแก่เด็ก ถ้าหากพ่อแม่ ผู้ปกครองตระหนักถึงความสำคัญและปฏิบัติในบทบาทหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดีแล้ว เด็กย่อมได้รับการพัฒนาตามที่เขามีสิทธิพึงจะได้รับ โดยมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544, หน้า 153-157, อ้างใน บุญฤทธิ์ เดือนกลาง 2552, หน้า 54-57) ได้เสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองที่เหมาะสมกับสังคมไทยในการพัฒนาการศึกษา ดังนี้

1. การเชิญผู้ปกครอง และผู้อาวุโส กรรมการชุมชน มาเยี่ยมโรงเรียน และจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองได้มีโอกาสพบปะกับครูเห็นกิจกรรมการเรียนของเด็ก เห็นสภาพแวดล้อมที่ทางโรงเรียนจัดให้แก่เด็กในโรงเรียน ร่วมคิด ร่วมประชุมในหัวข้อต่าง ๆ ในเวลาและสถานการณ์ที่เหมาะสม
2. การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็ก เช่น การจัดห้องพบปะสังสรรค์แบบไม่เป็นทางการ เช่น ห้อง Common Room เพื่อเป็นที่ที่ผู้ปกครองได้มาพักรอเด็กและได้พบปะกันอย่างไม่เป็นทางการ มีการจัดข้อมูลต่าง ๆ ให้ทราบ มีเอกสาร หนังสือที่เป็นประโยชน์ได้อ่านและร่วมหารือกัน มีบอร์ดประชาสัมพันธ์เพื่อสื่อสารข่าวสาร กิจกรรม ในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งมีบอร์ดของเด็ก ๆ หรือคณะกรรมการนักเรียนที่สามารถสื่อสารเรื่องราว ความคิดเห็นของเขาต่อผู้ปกครองด้วย การจัดสถานที่หรือสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติและไม่เป็นทางการ

เช่นนี้จะส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ระหว่างกันและกันเกิดขึ้น และนำไปสู่การยกระดับความสัมพันธ์ทางโรงเรียนต่อไป

3. การเชิญผู้ปกครองมาเป็นอาสาสมัครในงานด้านต่าง ๆ เช่น การเป็นครูร่วมสอน การเป็นโค้ชนักกีฬา การติว หรือสอนพิเศษในความรู้เฉพาะด้าน การรับเป็นเจ้าภาพในการสนับสนุนค่าเดินทางทัศนศึกษาในบางรายการ การเปิดสถานที่ทำงานของผู้ปกครองให้เด็ก ๆ ไปด้วย ไปฝึกงาน การจัดคณะเจ้าหน้าที่ของบริษัทมาให้ความรู้เสริมในเรื่องการงานอาชีพที่เด็ก ๆ มีความสนใจ การคิดค้นรูปแบบการชักชวนที่สร้างสรรค์ อาจช่วยให้ผู้ปกครองมีความพอใจและมีความสนใจในการเข้าร่วมเป็นพิเศษมากขึ้น เช่น อาจใช้เป็นจดหมายเชิญชวนของเด็กนักเรียนถึงผู้ปกครอง ซึ่งจะมีลักษณะเป็นธรรมชาติ และสื่อความต้องการของเด็กได้ตรงกว่า น่าสนใจมากกว่า และนำไปสู่การกระตุ้นให้ผู้ปกครองให้ความช่วยเหลือและร่วมมือได้ดีกว่ารูปแบบเดิม ๆ การขอความร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ ควรมีการชี้แจงบทบาทหน้าที่ในงานที่โรงเรียนต้องการขอความร่วมมือ คุณสมบัติของผู้ปกครองที่สามารถเข้าร่วมได้ และควรเป็นคุณสมบัติที่เป็นระดับพื้นฐานไม่วางมาตรฐานคุณสมบัติที่สูงหรือดีเลิศเกินไป เพราะคุณสมบัติบางอย่างอาจทำให้มีผู้เข้าร่วมน้อยและประเมินจำตนเองไม่มีความสามารถพอ ในที่สุดก็จะทำให้จำนวนผู้ปกครองที่เข้าร่วมลดลง ขณะเดียวกันควรมีการจัดบุคลากรที่จะเป็นผู้ให้ข้อมูล เป็นผู้ตอบคำถามของผู้ปกครองได้อย่างเหมาะสม ในกรณีที่ผู้ปกครองอาจมีความสงสัยหรือต้องการข้อมูลบางอย่างเพิ่มเติม

4. การจัดประชุมปฏิบัติการให้หัวข้อต่าง ๆ ที่หลากหลายโดยมีการกำหนดปฏิทินการประชุมล่วงหน้า เพื่อปลูกเร้าความสนใจและจะได้เตรียมตัวและเวลาไว้ก่อนล่วงหน้า

5. การจัดกิจกรรมตามวาระ เช่น การจัดกีฬาต่าง ๆ ในช่วงใกล้สอบ โดยอาศัยทรัพยากรจากศิษย์เก่า รุ่นพี่ ผู้ปกครองบางท่านที่มีความรู้ด้านนั้นอยู่แล้วมาช่วยให้ความรู้พิเศษเพิ่มเติม โดยโรงเรียนจัดหาสถานที่รับรอง หรืออำนวยความสะดวกให้เหมาะสม

6. การจัดทำเอกสาร จดหมายข่าวจากโรงเรียนถึงผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ โดยหาอาสาสมัครผู้ร่วมเขียน ผู้ค้นหาข้อมูลจากกลุ่มผู้ปกครองที่มีความสนใจ

7. คณะกรรมการสมาคมครูผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ควรร่วมกันกำหนดนโยบายการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองให้ชัดเจนมากขึ้น โดยอาจเริ่มต้นจากการศึกษาทำความเข้าใจสิทธิอำนาจ หน้าที่ของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในสาระสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 การร่วมกันศึกษา ติดตามนโยบาย มาตรการที่ เป็นรูปธรรมในการแสวงหาการมีส่วนร่วมจากพ่อแม่ในหลายรูปแบบ หลายบทบาท เพื่อให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นทางเลือกและแนวทางหลากหลายที่ตนจะเข้าร่วมได้มากขึ้น

8. ในการกำหนดบทบาทและแนวทางดังกล่าว ควรมีการกำหนดเขตอำนาจ ความรับผิดชอบในส่วนผู้ปกครองให้ชัดเจน การกระจายอำนาจให้ผู้ปกครองเข้าร่วมและมอบอำนาจการตัดสินใจบางระดับให้ จะส่งผลให้ผู้ปกครองเข้าใจขอบเขต บทบาทที่ชัดเจน รู้สึกมีพันธะผูกพันเข้ามาร่วมงานด้วยความตั้งใจและเต็มใจมากขึ้น

9. โรงเรียนควรทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน อำนวยความสะดวกให้ครอบครัวเข้ามาร่วมงาน โดยทำหน้าที่ประสานและให้ข้อมูลข้อเท็จจริงตามที่ต้องการ หรืออาจจัดให้มีบุคลากรที่เป็นตัวแทนของผู้บริหาร เข้ามาทำหน้าที่ประสานงานอย่างใกล้ชิดมากขึ้นเพื่อติดตามผู้ปกครองและพัฒนาความสัมพันธ์ให้สามารถเข้าร่วมมือกับทางโรงเรียนอย่างใกล้ชิดมากขึ้น

10. การกำหนดกิจกรรมพัฒนาความสัมพันธ์กับครอบครัวในลักษณะ ต่าง ๆ โรงเรียนและผู้ปกครองควรมีการคิดค้นรูปแบบกิจกรรมและมีการกำหนดให้หลากหลาย เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ตามความสนใจของตนมากขึ้น เช่น

10.1 การจัดประชุมประจำในระดับห้องเรียน และระดับชั้นเรียน

10.2 การจัดประชุมผู้ปกครองเฉพาะกลุ่ม เช่น เฉพาะกลุ่มที่เด็กเป็นเพื่อนสนิทสนมกันอยู่แล้ว เพื่อให้พ่อแม่ผู้ปกครองได้รู้จักพ่อแม่ของเพื่อนที่ลูกของตนสนิทสนมด้วย

10.3 การจัดประชุมกลุ่มผู้ปกครองที่ประสบปัญหาในการเลือกแผนการเรียนของลูก หรือเรื่องอื่น ๆ ที่มีความหลากหลาย หรือเป็นความสนใจเฉพาะเรื่อง

10.4 การจัดตั้งคณะกรรมการพิทักษ์และคุ้มครองเด็กจากการถูกละเมิดในด้านต่าง ๆ ในรูปแบบการให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์ การจัดกลุ่มบำบัด การฟื้นฟูบทบาทของครอบครัวและสภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อเด็ก เป็นต้น

11. การส่งข่าวสารข้อมูลถึงพ่อแม่ ผู้ปกครองอย่างไม่เป็นทางการด้วยจดหมายที่ไม่มีลักษณะเป็นทางการมากเกินไป ซึ่งอาจเป็นจดหมายที่ครูเขียนถึงผู้ปกครองบางรายด้วยตนเอง เพื่อบอกเล่าข้อมูลเกี่ยวกับเด็กในด้านต่าง ๆ ที่มีลักษณะเฉพาะ

12. การเยี่ยมบ้าน โดยผู้แทนผู้ปกครองและครูที่เด็กมีความสนิทสนมด้วย ในกรณีที่เด็กบางรายอาจมีความจำเป็นที่ครูต้องแลกเปลี่ยนข้อมูลกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง และไม่สามารถนัดพบกันที่โรงเรียนได้ หรือทางผู้ปกครองไม่ว่างที่จะมาพบครูของเด็กในโรงเรียน

13. การจัดประชุม ฝึกอบรมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาความรู้ ความเข้าใจร่วมกัน โรงเรียนควรจัดกิจกรรมอบรมครู บุคลากรในโรงเรียน ให้รับทราบและมีความเข้าใจนโยบายของโรงเรียนที่มีต่อครอบครัวให้ชัดเจน เพื่อจะได้ร่วมกันเป็นตัวแทนในการตอบปัญหาของผู้ปกครองได้อย่างเหมาะสม

เอปสไตน์ (Epstein, 1995, p. 701–705, อ้างถึงใน เทอดศักดิ์ จันเสวี, 2549, หน้า 60-61) นักวิชาการด้านการศึกษา ของมหาวิทยาลัยจอห์น ฮอปกินส์ ในสหรัฐอเมริกาชี้ว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาของเด็กในโรงเรียนนั้นสามารถทำได้ 2 รูปแบบ แบบแรก คือ การเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมในห้องเรียนและโรงเรียน แบบที่สองคือ การเข้ามามีส่วนในการบริหาร และกำหนดแนวทางของโรงเรียน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การเข้าร่วมกิจกรรมในโรงเรียน ของผู้ปกครอง สามารถทำได้ เป็นต้นว่า
 - 1.1 ให้ผู้ปกครองเป็นฐานะแขกของโรงเรียนหรือผู้สังเกตการณ์
 - 1.2 สนับสนุนผู้ปกครองเข้ามาเยี่ยมเยือน หรือเข้าสังเกตการณ์ในห้องเรียน
 - 1.3 จัดตั้งศูนย์ทรัพยากรผู้ปกครองประจำโรงเรียน เป็นแหล่งพบปะ เป็นสถานที่รวมอุปกรณ์ที่ผู้ปกครองนำมาให้โรงเรียนใช้ประโยชน์และเป็นแหล่งข่าวในชุมชน
 - 1.4 ควบึงการให้มีประชุมปฏิบัติการที่เกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพของบุตรหลาน
 - 1.5 จัดฝึกอบรมแก่ผู้ปกครองที่เป็นอาสาสมัครเพื่อช่วยครูในชั้นเรียน และกิจกรรมอื่น ๆ ของโรงเรียนจนพัฒนาโครงการผู้ปกครองอาสาสมัครขึ้นในโรงเรียน ทำการสรรหาและจัดการฝึกอบรมรวมทั้งสนับสนุนผู้ปกครองให้แบ่งปันทักษะและความชำนาญแก่โรงเรียน
 2. การเข้ามามีส่วนร่วมในด้านบริหารจัดการของผู้ปกครอง สามารถทำได้ เช่น
 - 2.1 ให้ผู้ปกครองเข้าร่วมมีบทบาทในสภาผู้ปกครอง สมาคมผู้ปกครองและครูหรือคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ของโรงเรียนทำหน้าที่สอดส่องดูแล ร่วมตัดสินใจ และวางแผนการพัฒนาโรงเรียน สามารถร่วมกำหนดนโยบายการศึกษา ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อบุตรหลานของตน ผู้ปกครองจะเกิดความรู้สึกรับผิดชอบในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของบุตรหลานพวกเขา
 - 2.2 โรงเรียนจัดกิจกรรมหลากหลายให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและ วางแนวทางของโรงเรียน กำหนดเป้าหมายและภารกิจของโรงเรียน ผู้ปกครองและคนในชุมชน จัดตั้งสภาผู้ปกครองและครูขึ้นมีหน้าที่ให้การช่วยเหลือและแก้ปัญหาต่าง ๆ ในโรงเรียน รวมทั้งตรวจสอบการดำเนินงานตามนโยบายของโรงเรียน ความก้าวหน้าของนักเรียนและประเมิน หลักสูตรการเรียนรู้เป็นระยะ
- นวิยา วาจาสัตย์ (2556, หน้า 8-9) กล่าวถึงรูปแบบการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองในการจัดการศึกษาสามารถทำได้หลายวิธีสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูเด็กในฐานะผู้ปกครอง หมายถึง การที่โรงเรียนส่งเสริมให้ผู้ปกครองเลี้ยงดูนักเรียนปฐมวัย เพื่อเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา และการอบรมให้เด็กเป็นคนดี ผ่านกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น
2. การติดต่อสื่อสาร หมายถึง การที่โรงเรียนส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีการติดต่อสื่อสารแบบ 2 ทาง ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง ผ่านกิจกรรมที่บ้านจัดขึ้น
3. การอาสาสมัครหมายถึงการที่โรงเรียนส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามาทำกิจกรรมร่วมโรงเรียนตามความสนใจและความสามารถ ในด้านการจัดการเรียนรู้ และงานในชั้นเรียนอื่นๆ โดยไม่มีค่าใช้ จ่ายผ่านกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น
4. การเรียนรู้ที่บ้าน หมายถึง การที่โรงเรียนส่งเสริมให้ผู้ปกครองจัดสภาพแวดล้อมที่บ้าน และช่วยส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนปฐมวัยให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ผ่านกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น
5. การตัดสินใจ หมายถึง การที่โรงเรียนส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมตัดสินใจ แสดงความคิดเห็น กำหนดเป้าหมายในการพัฒนานักเรียนปฐมวัยและประเมินผลการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนปฐมวัยผ่านกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น
6. การร่วมมือกับชุมชน หมายถึง การที่โรงเรียนและผู้ปกครองร่วมกันเชื่อมโยงแหล่งทรัพยากร บุคคลในชุมชนมาใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนปฐมวัย พัฒนาผู้ปกครอง และพัฒนาโรงเรียนผ่านกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นการพัฒนาประเทศเป็นหน้าที่ของทุกคนในประเทศที่จะต้องเข้าใจหน้าที่ และแสดงบทบาทให้ถูกต้องเหมาะสม กลไกการพัฒนาประเทศมีหลายด้านที่คอยขับเคลื่อนอยู่ตลอดเวลาไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา ด้านการเมืองการปกครอง ด้านอุตสาหกรรม ด้านการค้าธุรกิจต่าง ๆ เป็นต้น สิ่งสำคัญที่เป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาประเทศคือการพัฒนาด้านการศึกษา ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญที่สุด เพราะการศึกษาของคนในชาติเปรียบเสมือนเส้นเลือดที่คอยหล่อเลี้ยงในทุก ๆ ด้าน

การจัดการศึกษาให้เกิดผลดี มีประสิทธิภาพ ตรงตามความต้องการของผู้ปกครอง ต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมมาใช้ ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 4) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมไว้ในมาตรา 8(2) บัญญัติว่า ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษามาตรา 9(6) บัญญัติว่า ให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

มาตรา 11 บัญญัติว่า บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง มีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล ได้รับการศึกษาภาคบังคับตามมาตรา 17 และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนให้ได้รับการศึกษานอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับตามความพร้อมของครอบครัว

มาตรา 12 บัญญัติว่า นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ในขณะที่เดียวกันพระราชบัญญัติการศึกษาฉบับนี้ ยังมีบทบัญญัติไว้ในหมวดที่ 4 แนวทางการจัดการศึกษา ในหมวดที่ 7 ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และหมวดที่ 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 8-20) โดยให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

มาตรา 24(6) บัญญัติให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดาผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 29 บัญญัติให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา 57 บัญญัติให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์ ความรู้ ความชำนาญและภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

มาตรา 58(2) บัญญัติให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น

พาสี ศิริสวัสดิ์ (2551, หน้า 23) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองนั้น เป็นสิ่งจำเป็นอย่างมาก เพราะโรงเรียนจะต้องอาศัยทรัพยากรจากชุมชนมาช่วยในการพัฒนาโรงเรียน ตลอดจนทั้งด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ปัจจุบันมุ่งเน้นให้ใช้แหล่งวิชาการสถานประกอบการและสถานประกอบอาชีพอิสระของชุมชนมาช่วยในการเรียนการสอนซึ่งจะทำให้ความร่วมมือต่าง ๆ นี้นำไปสู่ประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ด้วยดี

บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาตามบริบทที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ตรากำหนดขึ้นบนพื้นฐานความคิดความเชื่อที่ว่า พ่อแม่ คือผู้ที่เปี่ยมล้นที่สุด พ่อแม่คือคนที่มีพลังมีทุกสิ่งทุกอย่าง รวมทั้งความตั้งใจและความปรารถนาดีต่ออนาคตของลูก โดยพระราชบัญญัติการศึกษานี้ได้นำสาระสำคัญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยให้ทุกคนของสังคมไทยจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อจะได้สามารถให้การศึกษาแก่คนทุกคนทั้งประเทศได้ พ่อแม่ ผู้ปกครองจึงมีโอกาสและบทบาทในการจัดการศึกษาให้กับลูกหลานได้อีกครั้ง ภายใต้อำนาจของพระราชบัญญัติการศึกษานี้

บทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา

ผู้ปกครองมีบทบาทในการจัดการศึกษาตามแนวทาง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 สรุปได้ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาโรงเรียนผู้ปกครองมีความประสงค์ที่จะเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียนด้านต่าง ๆ เช่น สิ่งแวดล้อม อาคารสถานที่ วัสดุ-อุปกรณ์ บุคลากร การเรียนการสอน งบประมาณ เป็นต้น
2. ด้านหลักสูตร ผู้ปกครองสามารถเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและตรงตามความต้องการของชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด
3. ด้านการเรียนการสอน ผู้ปกครองที่มีความสามารถเฉพาะทางประสงค์ที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนและเชิญผู้มีประสบการณ์ในชีวิตมาบรรยายและให้ความรู้แก่นักเรียน
4. ด้านการวางแผนการศึกษาสามารถมีส่วนร่วมวางแผนจัดการศึกษาพัฒนาแนวคิดกิจกรรมที่ส่งเสริมและแก้ไขเด็กที่มีปัญหา โดยปรึกษาหารือกับครู หรือพบปะระหว่างผู้ปกครองกับผู้ปกครองด้วยกัน

5. ด้านบุคลากร ผู้ปกครองสามารถให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการกิจหลักที่สำคัญของโรงเรียนที่ดำเนินการไปแล้ว และใช้การประเมินผลผู้เรียนเป็นตัวชี้วัด สามารถประเมินคุณภาพมาตรฐานผู้สอนได้

6. ด้านการปกครอง ถ้าผู้ปกครองเห็นว่าสภาพแวดล้อมภายนอกของโรงเรียนมีสิ่งล่อใจ นักเรียนค่อนข้างมาก เช่น สถานะเชิงพาณิชย์ประเภทต่าง ๆ ศูนย์การค้า สถานที่ท่องเที่ยว ฯลฯ เป็นเหตุกรณีวิวาทระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองควรร่วมมือเป็นเครือข่ายประสานกับฝ่ายปกครองของโรงเรียน เมื่อพบเหตุการณ์ดังกล่าวจะได้ติดต่อกับฝ่ายปกครองได้ทันที

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 88-90) ได้เสนอแนวทางการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยสถานศึกษาสามารถเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนจัดสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และกำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

2. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชนเป็นยุทธศาสตร์ที่จำเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาควรระลึกถึง ซึ่งมีหลัก 10 ประการ คือ 1) สร้างความศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อชุมชน 2) ฝึกให้เป็นคนใจกว้างและมีจิตสาธารณะ 3) ตระหนักในสิ่งจำเป็นและขาดแคลน ไม่วางเฉย ทุกอย่างทำได้หากตั้งใจทำ 4) ต้องหมั่นสร้างและปรุงแต่งตนเองให้เป็นบุคคลที่มีเสน่ห์เป็นที่ชื่นชมศรัทธาของชุมชน และเพื่อร่วมงาน 5) อ่อนน้อมถ่อมตน วางตัวเรียบง่าย อยู่กับชุมชนและเพื่อนร่วมงานได้ตลอดเวลา 6) หลีกเลี่ยงการโต้แย้งที่ไร้เหตุผล พัฒนาทักษะการประนีประนอม 7) ให้การต้อนรับชุมชนด้วยบรรยากาศสมิทธิภาพ 8) พัฒนาเทคนิคการวิเคราะห์ชุมชนให้ลึกซึ้ง เพื่อสำรวจจุดเด่น จุดด้อย เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนา 9) หมั่นแสวงหาแหล่งงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ จากหน่วยงานบริษัท ห้าง ร้านค้า โดยใช้โครงการที่มีประสิทธิภาพ 10) สร้างและพัฒนาค่านิยมการสร้างสัมพันธภาพกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

3. บทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา มีดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการจัดและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งที่บ้านและที่สถานศึกษา 2) การกำหนดนโยบาย เป้าหมายการจัดการศึกษาแก่สถานศึกษา 3) การประชาสัมพันธ์ สนับสนุนกิจกรรมทางการศึกษา 4) การเป็นผู้สนับสนุนทรัพยากรและบุคลากรในการจัดการศึกษา 5) การตรวจสอบการจัดการศึกษา

4. กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ควรดำเนินการ ดังนี้
1) สำรวจความต้องการ การสำรวจข้อมูลพื้นฐาน 2) การกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา

3) การวางแผนพัฒนาสถานศึกษาตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ 4) กิจกรรมการปฏิบัติ คือ แนวทางปฏิบัติที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ 5) การประเมินผล คือ การประเมินแนวทางปฏิบัติ 6) การสรุปผลการมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนากระบวนการทำงานร่วมกัน

สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน และชุมชนในการจัดการศึกษา นับเป็นกระบวนการที่สำคัญ ที่จะช่วยพัฒนาการศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็ก หากชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากรการศึกษา รวมถึงการเชิญผู้ปกครองที่มีความรู้และมีเวลาว่างมาเป็นครูพอกครูแม่ให้ความรู้ด้านวิชาการ ด้านภูมิปัญญากับบุตรหลาน ย่อมเกิดผลดีทั้งต่อโรงเรียนที่ได้บุคลากรเพิ่ม ส่วนผู้ปกครองย่อมภาคภูมิใจที่ได้สอนบุตรหลานในโรงเรียน รวมถึงนักเรียนที่จะมีความเคารพและนับถือในตัวผู้ปกครองเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครอง

การให้ความรู้ผู้ปกครอง (Parent education) หมายถึง การจัดการศึกษาที่จะช่วยให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวเด็ก วิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กแนวทางการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก ตลอดจนการประเมินชีวิตครอบครัวในวิถีทางที่ถูกต้องเหมาะสม การเข้าร่วมกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครองมีความสำคัญมากต่อผู้ปกครอง อาจสรุปได้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงอายุ ซึ่งจะมีผลทำให้ผู้ปกครองเข้าใจพฤติกรรมของเด็กได้ดียิ่งขึ้น
2. ช่วยให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การเตรียมความพร้อมและการส่งเสริมพัฒนาการเด็กอันจะนำไปสู่การประพฤติที่ถูกต้องและเหมาะสมต่อไป
3. ช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจถึงผลของการกระทำหรือพฤติกรรมของตนเองที่มีต่อเด็กอันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองได้อย่างเหมาะสม
4. ช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ จัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ ลักษณะประเภท วิธีการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ที่เหมาะสมกับเด็ก
5. ช่วยให้ผู้ปกครองมีความรู้และฝึกทักษะเกี่ยวกับเทคนิค และวิธีการจัดสภาพแวดล้อมภายในบ้าน จัดระบบการเรียนการสอนที่บ้านที่เอื้อต่อการเรียนของเด็ก เริ่มจากขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมประจำครอบครัว จนถึงการเล่นและสร้างองค์ความรู้ตนเอง ดังนั้นบทบาทของผู้ปกครองจึงเสมือนครูผู้สอน และที่ปรึกษาเกี่ยวกับการแสวงหาความรู้ของบุตรหลานของตนเองเพื่อตอบสนองจากหลักการดังกล่าวจึงเริ่มต้นฟื้นฟูความรู้ ทักษะและความชำนาญของผู้ปกครองในการอ่านและการคำนวณเพื่อเป็นพื้นฐานในการถ่ายทอดให้แก่เด็กในปกครอง

6. ช่วยให้ผู้ปกครองมีความเข้าใจถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและผู้ปกครองซึ่งจะมีผลต่อเด็กโดยตรง

วิธีการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง

6.1 การจัดอบรมผู้ปกครองโรงเรียนส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีความรู้และทักษะในการช่วยเหลือและสนับสนุนลูกขณะที่อยู่บ้าน โดยจัดหลักสูตรอบรมที่มีประโยชน์ต่อผู้ปกครองทั้งหลักสูตรเกี่ยวกับการเลี้ยงดูช่วยเหลือเด็ก การจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านที่นำไปสู่การส่งเสริม การเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่บ้าน การส่งเสริมพัฒนาการเด็ก หลักสูตรเกี่ยวกับการฝึกทักษะต่าง ๆ หลักสูตร โภชนา

6.2 ให้ข้อมูลและคำแนะนำเมื่อผู้ปกครองมาขอคำปรึกษา

6.3 ส่งเสริมพบข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนของเด็กให้กับผู้ปกครองที่บ้าน

6.4 การรวมกลุ่มผู้ปกครองให้มีการพบปะพูดคุยและเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาการต่าง ๆ และวิธีการแก้ปัญหาจากผู้ปกครอง

เดคเคอร์ และเดคเคอร์ (Deckre & Decker, p.1984) ได้กล่าวสรุปถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ไว้ดังนี้

1. เด็กที่ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะมีความรู้ลึกซึ้งตลอดทั้งขณะที่อยู่ในโรงเรียนมากกว่าเด็กอื่น ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองมีความสนับสนุนค้ำคูณเคียงกับบุคลากรในโรงเรียนจนเด็กรู้สึกเหมือนอยู่กับผู้ใหญ่ที่ตนเองมีความคุ้นเคยด้วย
2. เด็กที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการศึกษามีพฤติกรรมที่พึงประสงค์และมีความสนใจในการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นมากกว่าเด็กที่ผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วม
3. เด็กที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะมีความสามารถทางสติปัญญาและ ความพร้อมมากกว่าเด็กที่ผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วม
4. เด็กที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้ปกครองและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครองมากกว่าเด็กที่ผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วม
5. การที่ผู้ปกครองมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก ได้ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับเด็ก ทำให้เด็กมีระดับสติปัญญาสูงขึ้น
6. เด็กจะมีโอกาสได้พัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ จากการที่ได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครองที่มีภูมิหลังต่างกัน

7. การได้เห็นผู้ปกครองทำงานร่วมกับบุคลากรในโรงเรียนจะช่วยให้เด็กมีเจตคติที่ดีกับผู้ปกครอง บุคลากร และโรงเรียน

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครอง เป็นการดำเนินการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา โดยการจัดให้มีการถ่ายทอดความรู้สู่ผู้ปกครองด้วยการดำเนินกิจกรรม เช่น การให้ผู้ปกครองเข้าร่วมปฐมนิเทศผู้ปกครองนักเรียนก่อนเปิดภาคเรียน เข้าอบรมเกี่ยวกับเรื่องพัฒนาการเด็กในแต่ละช่วงอายุ เข้าอบรมเกี่ยวกับเรื่องวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การเตรียมความพร้อม เข้าอบรมเกี่ยวกับหลักการจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ เข้าร่วมจัดประชุมการนัดที่เหมาะสมกับนักเรียนและครู โดยโรงเรียนมีการแจ้งข่าวสารให้กับผู้ปกครองทราบอย่างสม่ำเสมอ สำหรับบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาไว้ได้ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยสถานศึกษาสามารถเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนจัดสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และกำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา 2) บทบาทของชุมชนในการที่เข้าร่วมจัดการศึกษา มีดังนี้ 2.1) การมีส่วนร่วมในการจัดและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งที่บ้านและที่สถานศึกษา 2.2) การกำหนดนโยบายเป้าหมายการจัดการศึกษาแก่สถานศึกษา 2.3) การประชาสัมพันธ์ สนับสนุนกิจกรรมทางการศึกษา 2.4) การเป็นผู้สนับสนุนทรัพยากรและบุคลากรในการจัดการศึกษา และ 2.5) การตรวจสอบการจัดการศึกษา 3) กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ควรดำเนินการ ดังนี้ 3.1) สำรวจความต้องการ การสำรวจข้อมูลพื้นฐาน 3.2) การกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา 3.3) การวางแผนพัฒนาสถานศึกษาตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ 4) กิจกรรมการปฏิบัติ คือ แนวทางปฏิบัติที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ 5) การประเมินผล คือ การประเมินแนวทางปฏิบัติและ 6) การสรุปผลการมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนากระบวนการทำงานร่วมกัน

ชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ปัจจุบันรัฐบาลพยายามให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องอย่างยั้งที่ชุมชนต้องเกี่ยวข้องกับโรงเรียน ซึ่งรัชชชัย เปรมปรีดี (2543, หน้า 45) ได้กล่าวถึงโรงเรียนกับชุมชนว่า โรงเรียนมีจุดมุ่งหมายไม่เพียงแต่จัดบริการการศึกษาให้เฉพาะนักเรียน แต่หากจัดบริการให้แก่ทุกคน ทุกหมู่ ทุกคณะ ในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ โรงเรียนต้องให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนในการรับผิดชอบกิจการของโรงเรียน ความรู้จากโรงเรียนย่อมเผยแพร่เข้าไปสู่ชุมชน จึงเห็นได้ชัดเจนว่าชุมชนต้องเข้ามามีบทบาทในโนโรงเรียน โรงเรียนเป็นแหล่งให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้แก่เด็ก ควรหันมาให้ความร่วมมือกับชุมชนในการจัดการศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาส่งผลต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ

ซึ่งสมสมัย เฟื่องงาม (2547, หน้า 56-58) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีประเด็นสำคัญต่าง ๆ ดังนี้

1. หลักการมีส่วนร่วม โรงเรียนและชุมชนควรมีปฏิสัมพันธ์ที่อยู่ในลักษณะเท่าเทียมกัน โรงเรียนต้องรับฟังความคิดเห็น ความต้องการ และปัญหาของชุมชน
2. รูปแบบการมีส่วนร่วม โรงเรียนควรร่วมมือกับชุมชนในการจัดการเรียนการสอนและการดำเนินชีวิต
3. หลักสูตรสถานศึกษาที่ดี ต้องมีลักษณะเปิดโอกาสและกระตุ้นให้คนในชุมชนเข้ามามีบทบาทและรับภาระหน้าที่ในการบริหารหลักสูตร
4. ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนในการบริหาร โรงเรียนด้วย โรงเรียนและชุมชนควรให้ความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นการพัฒนาสังคม ท้องถิ่น ส่งผลต่อผู้เรียนให้มีความรักและหวงแหนท้องถิ่นของตน สามารถนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาชุมชนและโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้า และช่วยให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้าอีกด้วย

รัชนิกร หงส์พนัส (2547, หน้า 39-40) ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนา การประสานความร่วมมือ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนและบ้าน ดังนี้

1. การพบผู้ปกครองในรูปแบบ Open House
2. การจัดกิจกรรมการเข้าค่าย โดยขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง
3. การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอน
4. การสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนกับบ้าน
5. ผู้ปกครองมีบทบาทเป็นครูช่วยสอน
6. การจัดทัศนศึกษาร่วมกับผู้ปกครอง

พนิจดา วีระชาติ (2542, หน้า 51-55) ได้สรุปเกี่ยวกับหลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ดังนี้

1. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ภาพระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมาย
2. เพื่อเสริมสร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของให้แก่ชุมชน
3. เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการของโรงเรียน ในการดำเนินงานของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง
4. พัฒนาและรักษาวัฒนธรรมของชุมชน เพื่อสร้างความกลมกลืนระหว่างบ้านกับโรงเรียนในการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาเป็นการดำเนินการให้ผู้ปกครอง ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาโดยการจัดให้มีการถ่ายทอดความรู้ ผู้ปกครองและชุมชนด้วยการดำเนินกิจกรรม เช่น การให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้าร่วมการปฐมนิเทศผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียน เข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กในแต่ละช่วงอายุ และเข้าร่วมการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนกับครู โดยโรงเรียนมีการแจ้งข่าวให้ผู้ปกครองทราบอย่างสม่ำเสมอ

ขั้นตอนในการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีวิธีการปฏิบัติ ดังนี้

1. ศึกษาชุมชนโดยละเอียด ในด้านต่าง ๆ เช่น ลักษณะชุมชนนับตั้งแต่ส่วนประกอบ โครงสร้าง วัฒนธรรม ประเพณี สภาพทางเศรษฐกิจ ทรัพยากร ความต้องการ ฯลฯ รวมทั้งทัศนคติและความเชื่อต่าง ๆ ที่มีต่อการศึกษา
2. จัดรายการประชาสัมพันธ์แก่ชุมชนเพื่อให้ชุมชนทราบความเคลื่อนไหวในกิจการของโรงเรียนเป็นระยะ ๆ อีกทั้งยังเป็นกระบวนการสร้างความเข้าใจอันดีในชุมชน
3. ออกเยี่ยมเยียนชุมชน เพื่อจัดความสงสัย และสร้างความเข้าใจในซึ่งกันและกันให้ดียิ่งขึ้นด้วยวิธีการสนทนา
4. จัดให้มีคณะกรรมการศึกษาของชุมชน เพื่อทำหน้าที่กำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะ และร่วมกำหนดนโยบายของโรงเรียน รวมทั้งมีหน้าที่สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเท่าที่สามรถทำได้
5. การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี เพื่อเป็นการฟื้นฟู และรักษา วัฒนธรรมเหล่านี้ไว้ เช่น ประเพณีลอยกระทง ประเพณีการแห่เทียนพรรษา ฯลฯ
6. ร่วมกิจกรรมของชุมชน ทั้งกิจกรรมทางวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นอยู่ของชุมชน
7. ให้บริการแก่ชุมชนโดยยึดหลักการทั่วถึง

หลักการ หรือ วิธีการที่โรงเรียนใช้สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน มีหลายขั้นตอน โดยเริ่มจากการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้าน หรือผู้ปกครอง แล้วจึงขยายความร่วมมือไปสู่หน่วยงานและสถาบันอื่น ๆ ในชุมชน การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองนั้น โรงเรียนสามารถดำเนินการได้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น

1. จัดให้มีการปฐมนิเทศผู้ปกครองของนักเรียนในวันเปิดภาคเรียน โดยชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และการดำเนินงานของโรงเรียน ทั้งด้านการสอน การอบรมบ่มนิสัย และการพัฒนาต่าง ๆ

2. เชิญผู้ปกครองมาเยี่ยมชมโรงเรียน ในโอกาสต่าง ๆ เช่น มาชมการเรียนการสอน ชมการแสดงของนักเรียน ชมนิทรรศการที่โรงเรียนจัดขึ้น เป็นต้น
 3. เชิญผู้ปกครองมาร่วมแก้ไขปัญหบางอย่างที่เกิดขึ้นกับตัวเด็ก เช่น เด็กก้าวร้าว เด็กติดยาเสพติด เป็นต้น
 4. ให้ครูไปเยี่ยมผู้ปกครองและนักเรียนที่บ้าน เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน และสร้างความสนิทสนมซึ่งกันและกัน
 5. ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน
- จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การที่โรงเรียนจะเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมได้นั้น โรงเรียนจะต้องสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อจุดมุ่งหมายหลาย ๆ ประการที่จะส่งผลให้โรงเรียนและชุมชนได้รับประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งแนวทางในการสร้างความสัมพันธ์ก็มีหลายวิธี ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และบริบทของแต่ละชุมชน

บริบทของสถานศึกษา โรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เปิดทำการเรียนการสอนเมื่อพุทธศักราช 2553 โดยมีจำนวนบุคลากรในสถานศึกษาและครูผู้สอนจำนวน 13 คน นักเรียนจำนวน 285 คน เดิมเทศบาลตำบลแม่กุได้จัดการศึกษาในระดับปฐมวัย คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลแม่กุ ซึ่งได้รับการถ่ายโอนมาจากกรมพัฒนาชุมชนเมื่อปี พุทธศักราช 2544 ตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น ซึ่งเป็นศูนย์พัฒนาเด็กแห่งแรกและแห่งเดียวในเขตเทศบาลตำบลแม่กุ

หลังจากได้รับการถ่ายโอนให้เทศบาลตำบลแม่กุเป็นผู้บริหารจัดการ คณะผู้บริหารจึงมีแนวคิดในการพัฒนาระบบการเรียนการสอนให้เป็นมาตรฐาน โดยกำหนดนโยบายด้านการศึกษา เพื่อส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยร่วมมือกับประชาชน ภาคเอกชน องค์กรต่าง ๆ ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาครูให้เพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลแก่ผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ จึงได้มีการปรับปรุงและพัฒนาทั้งอาคารสถานที่ ระบบการจัดการเรียนการสอน และระบบคัดเลือกครูผู้สอนและครูผู้ดูแลเด็กอย่างมีมาตรฐาน โดยคณะผู้บริหาร พนักงานเทศบาลครูผู้ดูแลเด็ก ได้เดินทางไปศึกษาดูงานที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กห้วยจระเข้ สังกัดเทศบาลนครนครปฐม เพื่อนำแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนมาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเทศบาลตำบลแม่กุ

โรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนเป็นต้นมา โดยรับเด็กอายุตั้งแต่ 2.6 ขวบขึ้นไป ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลตำบลแม่กุ เข้ารับการเรียนการสอนตามมาตรฐานเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเรียนระดับอนุบาล หลังจากเปิดการเรียนการสอนอย่างเป็นทางการ จนถึงปัจจุบัน

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	หมู่ 7 บ้านแม่กุน้อย ตำบลแม่กุ
ทิศใต้	ติดต่อกับ	สำนักงานเทศบาลตำบลแม่กุ
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	หมู่ที่ 7 บ้านแม่กุน้อย ตำบลแม่กุ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ถนนแม่สอ-อุ้มผาง

และได้รับบริจาคที่ดินจาก ห้างหุ้นส่วนจำกัด เจียสวัสดิ์มอเตอร์เซลล์ เพื่อสร้างถนนตัดผ่านเข้าโรงเรียนพร้อมกันนี้ได้ตั้งงบประมาณรายจ่ายในเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2552 เพื่อจัดซื้อที่ดินด้านหลังอาคารเรียน สำหรับขยายพื้นที่ของโรงเรียนให้มีขนาดที่สามารถรองรับการขยายตัวของโรงเรียนในอนาคตซึ่งมีโครงการขยายการศึกษาภาคบังคับในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

โรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ ได้นำนโยบายของรัฐบาลกระทรวง ศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียน โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งได้กำหนด วิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) เป้าประสงค์ (Goal) และกลยุทธ์ (Strategic) เพื่อบริหารจัดการภายในโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ ตามกรอบแนวทางดังกล่าวนี้

วิสัยทัศน์ (Vision)

สถานศึกษาที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ สืบสานภูมิปัญญาในพาสู่ประชาคมอาเซียนเรียนรู้เทคโนโลยี ปลูกฝังคุณธรรมความดีตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

พันธกิจ (Mission)

1. พัฒนาคุณภาพผู้เรียนและร่วมอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น
2. พัฒนาศักยภาพครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา
3. ส่งเสริมการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้
4. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน

เป้าประสงค์ (Goal)

1. ผู้เรียนมีคุณภาพ
2. ครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษามีศักยภาพ

3. โรงเรียนมีความพร้อมด้านสื่อการเรียนการสอน
4. โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้
5. ผู้เรียนมีจิตสำนึกและอนุรักษ์ ประเพณีวัฒนธรรม

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลนักเรียนโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ (ณ วันที่ 14 มีนาคม 2561) จำนวนนักเรียน
ในโรงเรียนทั้งสิ้น 635 คนจำแนกตามระดับชั้นที่เปิดสอน

ระดับชั้นเรียน	จำนวนห้อง	เพศ		รวม	จำนวน เฉลี่ยต่อ ห้อง
		ชาย	หญิง		
อ.1	3	47	38	81	27.00
อ.2	2	33	34	85	42.00
อ.3	2	24	37	90	45.00
รวม	7	104	109	256	36.57
ป.1	2	35	38	63	31.00
ป.2	2	24	38	55	27.00
ป.3	3	43	38	70	23.00
ป.4	2	25	23	61	30.00
ป.5	2	26	24	82	41.00
ป.6	2	25	26	48	24.00
รวม	13	178	187	379	29.15
รวมทั้งสิ้น	20	282	296	635	31.75

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน
เทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ผู้ศึกษาได้ศึกษาผลงานวิจัยที่ข้องทั้งภายในประเทศ
และต่างประเทศ ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

พิศมัย ปั่นน้อย (2550, หน้า 64) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองในการ
พัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียน โรงเรียนอนุบาลบ้านบางพระ (ฉิ่งนาวิกอนุสรณ์) ศรีราชา

จากผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองใน การพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียน โรงเรียนอนุบาล บ้านบางพระ (จึงनावิกอนุสรณ์) ศรีราชาระดับชั้นอนุบาล ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการมีส่วนร่วม ในการเสริมสร้างประสบการณ์ที่บ้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการ สนับสนุนโรงเรียน

ชัชวาล ศิริกุล (2551, หน้า 107) ได้วิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกระบวนการวางแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก
2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกระบวนการ วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา ขนาดต่างกัน และ ประสบการณ์ในงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .013. จากแบบสอบถาม ปลายเปิดและสัมภาษณ์ คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานได้เสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกระบวนการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา ควรเข้าร่วมรับรู้และให้ความ เห็นชอบการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา และควรช่วยในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ควรประสานความร่วมมือระหว่าง โรงเรียนและชุมชน ควรจัดหาวิทยากรในท้องถิ่นมาช่วยสอน วิชาชีพ ควรร่วมให้ขวัญและกำลังใจบุคลากรตาม โอกาสสมควร ควรร่วมและเสนอความคิดและ การวางแผนพัฒนาสถานศึกษาและควรเสียสละเวลาเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง

สมฤกษ์ ทิมขาว (2551) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนสังกัดพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 และ 2) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพและปัญหาการ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 1.1 สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการดำเนินงาน รองลงมาได้แก่ ด้านการตัดสินใจ และด้านการประเมินผล ตามลำดับ 1.2 ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการประเมินผล รองลงมาได้แก่ ด้านการดำเนินงาน และด้านการตัดสินใจ ตามลำดับ 2. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กที่ประสบความสำเร็จในการมีส่วนร่วม 2.1 ด้านการตัดสินใจ มีการแจ้งบทบาทหน้าที่ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ และชี้แจงให้เข้าใจ การสร้างความตระหนัก และจูงใจ ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้ความเข้าใจให้เห็นความสำคัญและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา ผู้บริหารควรมีการให้ข้อมูลกับคณะกรรมการสถานศึกษา ก่อนเชิญประชุมเข้าร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ เพื่อให้คณะกรรมการมีเวลาในการ ศึกษาข้อมูล 2.2 ด้านการดำเนินงาน ควรมีการเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานทุกครั้ง หรือร่วมเสนอแนะแนวทางที่จะนำไปสู่การตัดสินใจเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับคณะกรรมการสถานศึกษา ว่าข้อมูลความคิดเห็นนั้นจะถูกนำไปพิจารณาเป็นทางเลือกในการบริหารงาน ผู้บริหารและคณะครูต้องเข้าร่วมในการปฏิบัติงานกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และคอยอำนวยความสะดวกแก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2.3 ด้านการประเมินผล ควรมีการสร้างแรงจูงใจให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีบทบาทในการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาทุกปีการศึกษา มีการให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้ตอบข้อมูลและให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน โรงเรียน และผู้บริหารมีการเข้าไปพูดคุยขอคำแนะนำจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยตัวเอง 3. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2 3.1 ด้านการตัดสินใจ มีแนวทางที่สำคัญคือ ควรมีการแจ้งบทบาทหน้าที่ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ และชี้แจงให้เข้าใจ 3.2 ด้านการดำเนินงาน มีแนวทางที่สำคัญคือ ควรมีการเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกครั้ง หรือร่วมเสนอแนะแนวทางที่จะนำไปสู่การตัดสินใจเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาว่าข้อมูลความคิดเห็นนั้นจะถูกนำไปพิจารณาเป็นทางเลือกในการบริหารงาน 3.3 ด้านการประเมินผล มีแนวทางที่สำคัญคือ ควรมีการสร้างแรงจูงใจให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีบทบาทในการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาทุกปีการศึกษา

ธิดาธร แก้วเจิม (2551) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาความพร้อมของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไปตามความคิดเห็นของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้บริหาร

สถานศึกษา ผลการศึกษาปรากฏว่า 1. ในเรื่องความพร้อมในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พบว่า หน่วยงาน ที่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นพร้อมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากที่สุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รองลงมา คือ สำนักงานพัฒนาชุมชน ลักษณะและวิธีการในการ มีส่วนร่วมจัดการศึกษามากที่สุด คือ เป็นกรรมการสถานศึกษา รองลงมา คือ การให้ความเห็นหรือคำปรึกษา ระดับหรือประเภทของการศึกษาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมในการร่วมจัดการศึกษามากที่สุด คือ การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา รองลงมา คือ ระดับประถมศึกษาในเรื่องความพร้อมในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาตามเกณฑ์และวิธีการประเมิน ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาของอนุกรรมการส่งเสริมการจัด การศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและตามเกณฑ์ประเมินความพร้อมในการถ่ายโอน สถานศึกษาของสำนักงาน ปฎิรูปการศึกษานั้น พบว่าจากเกณฑ์ประเมินความพร้อมทั้ง 2 เกณฑ์ เมื่อพิจารณาตามตัวบ่งชี้ในแต่ละเกณฑ์ที่สมัชชาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ มีความเห็นสอดคล้องกันว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในท้องถิ่นตามตัวบ่งชี้ ในระดับที่ 1 เท่านั้น

ชัชฎาภรณ์ คงธนธีระสันติ (2552, หน้า 319) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลเขาค้อ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลเขาค้อ 2) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน 3) เพื่อนำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การมีส่วนร่วมโดยภาพรวมนั้นอยู่ในระดับมาก (3.98) การมีส่วนร่วมด้านบุคลากรอยู่ในระดับมาก (4.05) การมีส่วนร่วมด้านงบประมาณ อยู่ระดับมาก (3.91) และการมีส่วนร่วมด้านวัสดุ ครุภัณฑ์อยู่ในระดับมาก (3.98) 2) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ม หลักการปฏิบัติวิธีการ ในการกำหนดนโยบายให้สอดคล้อง และเป็นไปตามระเบียบ ต่อภาพรวมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แนะนำให้ความรู้ การตรวจสอบ และ ประเมินผล ในการมีส่วนด้านบุคลากร การมีส่วนร่วมด้านงบประมาณ การมีส่วนร่วมด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ 3) การนำเสนอได้ “รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก” ประกอบด้วย ข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมตัดสินใจ การประชุมผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง การร่วมเป็นคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การร่วม ตรวจสอบ และประเมินผลการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

โสภณ บัวมาสูง (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลศรพิทยทิพย์ พบว่า การศึกษา พบว่า ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้ามาร่วมแสดงความคิดเห็น และจัดทำเอกสารเผยแพร่ข่าวสารงานในด้านการวางแผนและกำหนดนโยบาย การประสานงานกับผู้ปกครองล่วงหน้าโดยส่งจดหมายเวียนและชี้แจงรายละเอียดเพิ่มเติมให้ชัดเจน เชิญผู้เชี่ยวชาญมาเป็นวิทยากรสอนนักเรียน และขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการแก้ปัญหาของเด็กนักเรียนและโรงเรียนควรปรับปรุงด้านบุคลากรบุคคลให้ดีขึ้นกว่าเดิม

สมชาย เป้าหล่อเพชร (2552, หน้า 79) ได้ศึกษาปัญหาการวางแผนบริหาร โรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้มีส่วนร่วมในการวางแผน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้มีส่วนร่วมในการวางแผนมีทัศนะต่อปัญหากระบวนการวางแผนบริหาร โรงเรียน ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็กมีระดับปัญหารวมทุกด้านและ รายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ด้านการศึกษาสภาพปัญหาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการมีปัญหามากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการวางแผน และด้านการควบคุมการตามแผน ส่วนด้านการประเมินผลมีปัญหาน้อยที่สุด ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการวางแผนแตกต่างกัน ทั้งรายด้านและรวมทุกด้าน ส่วนผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้มีส่วนร่วมในการวางแผนในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการวางแผนบริหาร โรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนมีปัญหามากที่สุดตามนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดกลางในด้านอื่น ๆ มีปัญหาไม่แตกต่างกัน

กนกวรรณ โรจนพร (2553) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมและแนวทางการพัฒนาของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนชุมชนวัดหนองค้อ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนชุมชนวัดหนองค้ออำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมและแนวทางการพัฒนาของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนชุมชนวัดหนองค้อ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามวุฒิการศึกษา และอาชีพโดยรวมแตกต่างกัน ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ปรารธนา ธรรมวงศ์ (2554, หน้า 82) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปางเขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก

ด้านการจัดการเรียนการสอนในภาพรวมรวมทั้งระดับอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 ลำดับแรก ได้แก่ เสนอความคิดเห็นกับทางโรงเรียน ด้านการเรียนการสอนของครูในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.25$) รองลงมาคือมีส่วนร่วมในการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนและชมเชยการปฏิบัติงานของครู ($\bar{X} = 3.98$) และร่วมพัฒนาสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ของโรงเรียนอยู่ในสภาพที่ดี สามารถใช้ในการเรียนการสอนได้ดี ($\bar{X} = 3.86$) ตามลำดับ สำหรับกิจกรรมที่มีการปฏิบัติน้อยกว่ากิจกรรมอื่นได้แก่ การให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดครูเข้าสอนสัปดาห์ต่าง ๆ ตามหลักสูตรของโรงเรียน ($\bar{X} = 2.82$)

พระชนนัท จักรใจ สมศักดิ์ บุญสาธิต และ วิชัย ดีพร้อม (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านถ้ำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านถ้ำ โดยภาพรวม มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.01) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีสภาพการดำเนินงานมากที่สุดได้แก่ ด้านกิจกรรมนักเรียน (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.06) รองลงมาได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.99) และด้านที่มีสภาพการดำเนินงานน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านวิชาการ (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.97) ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการศึกษาไปใช้ โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะด้านวิชาการ อาทิ การให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในด้านวางแผนการจัดทำหลักสูตรหรือการพัฒนาหลักสูตร และโรงเรียนควรดึงเอาทรัพยากรบุคคลในชุมชนที่มีความรู้ หรือบุคคลที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนให้มากขึ้น อาทิ การเข้าร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษา หรือกรรมการที่ปรึกษา เพื่อให้คำปรึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนเป็นต้น

อิทธิพงษ์ ดาวเวียงกัน (2554) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านแม่हनหลวง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมปัญหาและข้อเสนอแนะของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านแม่हनหลวง อำเภอแม่แจ่ม ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในด้าน การวางแผน ส่วนใหญ่กลุ่มที่มีส่วนร่วม คือคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีส่วนร่วมในการวางแผนวิชาการมีการวางแผนจัดการเรียนโดยชุมชนไว้วางใจให้ทางโรงเรียนเป็นฝ่ายดำเนินงาน การวางแผนด้านบริหารบุคคลนั้น ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนพิจารณา กำหนดหน้าที่ การทำงานของบุคลากร ตลอดจนการวางแผนเพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับตัวบุคลากร ซึ่งเป็นเรื่องภายในหน่วยงาน แต่บางเรื่องบางโอกาสก็สามารถให้คำปรึกษาหารือได้ การวางแผนบริหารทั่วไป โดย ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับงานอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมของโรงเรียนด้านการประสานงาน ชุมชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมโดยทำหน้าที่ประสานงานด้านวิชาการ ส่วนใหญ่จะเป็นคณะกรรมการ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยร่วมประชุมประจำเดือนเพื่อพบปะพูดคุยกัน มีการประสานงานด้านงบประมาณ ในการจัดซื้อจัดจ้างค่ารับเหมาและแรงงาน ในการประสานงานด้านบริหารทั่วไป ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสนอปรากฏชาวบ้านภูมิปัญญาท้องถิ่น มาเป็นวิทยากร ให้ความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมข่าวสารในโรงเรียน ส่วนด้านการประเมินผล การประเมินผลด้านวิชาการชุมชนมีส่วนร่วมในลักษณะไม่เป็นทางการโดยให้ความเห็นเกี่ยวกับผลการเรียนของนักเรียนประเมินการจัดทำแผนปฏิบัติการ และกิจกรรมของโรงเรียน การประเมินผลด้านงบประมาณนั้นชุมชนทุกคนไม่ได้เข้ามาร่วมตรวจสอบการใช้งบประมาณของโรงเรียนแต่เพียงแต่ได้รับทราบรายละเอียดที่ครูได้ชี้แจงการใช้จ่ายเงินของโรงเรียนเบื้องต้นเท่านั้น ส่วนการประเมินผลด้านบริหารบุคคล มีเพียงคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเท่านั้นที่ได้ร่วมประเมินผลครูผู้ช่วยตามระเบียบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยการลงนามและแสดงความเห็นอย่างเป็นทางการ และการประเมินผลด้านบริหารทั่วไปชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมตลอดจนประเมินความร่วมมือระหว่างชุมชนกับโรงเรียนในลักษณะการประเมินอย่างไม่เป็นทางการ โดยการสังเกตบริบทที่มีการพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ เทียบกับอดีตที่ผ่านมา

สราวุธ เฟื่องศรี โคตร (2554, หน้า 68) ได้ศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย 2) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนารูปแบบโดยสอบถามความคิดเห็น จากผู้ให้ข้อมูล จำนวน 135 คน สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 18 คน ประกอบด้วย ผู้ปกครอง ครูและผู้บริหาร และศึกษาผลการใช้รูปแบบโดยสอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 108 คน และสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 19 คน ประกอบด้วย ผู้ปกครอง ครู และผู้บริหาร เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1. รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย มี 5 องค์ประกอบดังนี้ 1) หลักการและแนวคิด ได้แก่ การส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนและการมีข้อตกลงร่วมกันในการทำงานระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง 2) วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเด็กพัฒนาผู้ปกครองและพัฒนาโรงเรียน 3) ลักษณะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง มี 2 แบบ ได้แก่ แบบเป็นทางการและแบบไม่เป็นทางการ 4) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ได้แก่ ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการและร่วมประเมินผล 5) บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมี 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครองด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการอาสาสมัคร

ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการตัดสินใจ และด้านการร่วมมือกับชุมชน 2. ผลการใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย พบว่า รูปแบบ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ดิเรก อนันต์ (2555) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการบริหารทั่วไปอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ และขนาดของสถานศึกษา พบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พบว่าแนวทางในการพัฒนาสูงสุดคือ ควรมีการประชุมกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อเสริมทักษะในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานร่วมกัน

สุภาวดี วัฒนศิริ (2555, หน้า 60) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการบริหารโรงเรียนปลวกแดงพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการบริหารโรงเรียนปลวกแดงพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารวิชาการ และด้านการบริหารบุคคล ตามลำดับ 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการบริหารโรงเรียนปลวกแดงพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีระดับความต้องการมีส่วนร่วมในด้านการบริหารงบประมาณต่างกันไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชัยภัทร ปันมณี (2555) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชนในการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชน ในการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และสถานภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะกรรมการสถานศึกษาผู้นำชุมชน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้ปกครองนักเรียน

จำนวน 358 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติทดสอบที และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชน ในการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับคือ ด้านการ ติดตามประเมินผล รองลงมาคือด้านการประสานงาน และด้านกำหนดนโยบายและแผน ตามลำดับ

พิริพร ภักดีพิทักษ์กุล (2555) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการ พัฒนาการศึกษาศูนย์การพัฒนาศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อรรถศาสตร์ตำบลอำเภอ โขยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการ มีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการพัฒนาศึกษาของศูนย์การพัฒนาศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอรรถศาสตร์ตำบล จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง เก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคีเครือข่ายจำนวน 115 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน สมมติฐานใช้สถิติทดสอบทีและวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ผลการวิจัยพบ ว่า ภาคีเครือข่าย มีส่วนร่วมในการพัฒนาศึกษาของศูนย์การพัฒนาศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการประเมินผล ด้านการ ประสานงาน ด้านความร่วมมือ ด้านการทำงานร่วมกัน และด้านการวางแผน และผลการ เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย พบว่าภาคีเครือข่ายที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วน ร่วมในการการพัฒนาศึกษา ไม่แตกต่างกัน

สันติ ขอบเปย (2555) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โรงเรียนสิตรวิ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับและปัญหา ข้อเสนอแนะและแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนสิตรวิ อำเภอ เชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปกครอง จำนวน 248 คน เครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการ จัดการศึกษาโรงเรียนสิตรวิ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ การนำองค์กร การจัดองค์กร การควบคุมองค์กร และการวางแผน ตามลำดับ ปัญหาของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง คือ ส่วนใหญ่ทางโรงเรียนโดยคณะครูจะทำการ ปกป้องหรือกั้นผู้ปกครองนักเรียนไม่ได้รับทราบ หากทางโรงเรียนไม่ประชาสัมพันธ์ให้ทราบ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่มีเวลาในการเข้าร่วมในการจัดการศึกษาเท่าที่ควร ข้อเสนอแนะและแนว

ทางแก้ไข ได้แก่ ควรจัดให้มีประธานกรรมการ ผู้ปกครอง ครู นักเรียน ดำเนินการแก้ไขร่วมกัน เมื่อมีเรื่องใดที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ปกครองและนักเรียน ทางโรงเรียนควรที่จะแจ้งให้ทราบโดยตรง ควรมีการคัดเลือกตัวแทนภาคีที่มีเวลา มีความรู้ ความสามารถ ควรจัดให้ผู้บริหาร หรือ คณะกรรมการบริหาร โรงเรียนพบปะกับผู้ปกครอง

กิตติศักดิ์ สุรินทร์ (2556, หน้า 75) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านสะพานสี่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านสะพานสี่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้ปกครองมีความคาดหวังให้บุตรหลานได้เข้าเรียนในโรงเรียนที่มีการบริหารที่ดี จะส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการเรียนรู้สู่ความเป็นคนที่มีสมบูรณ์ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข เป็นคนที่มีคุณธรรม

ณฐมน แนวคำ (2556) ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนชุมชนวัดหนองก่อ อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 2) การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.053) การประเมินและปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมนักเรียนมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมก่อนและหลังใช้รูปแบบการพัฒนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีความคิดเห็นในระดับมาก

รุจิราพรรณ คงช่วย (2556, หน้า 105) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการบริหารงานของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ปกครองนักเรียน มีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านบริหารทั่วไป ($\bar{x} = 2.86$) ด้านบริหารบุคคล ($\bar{x} = 2.77$) ด้านบริหารวิชาการ ($\bar{x} = 2.72$) และด้านบริหารงบประมาณ ($\bar{x} = 2.62$) 2) ผู้ปกครองนักเรียนที่ 1 มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้ปกครองนักเรียนที่ระดับชั้นของนักเรียนต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อานวย ป้อมน้อย (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารงานของโรงเรียนวัดหุบรัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง มีอายุต่ำ 40 ปี มีอาชีพรับจ้าง มีวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษาและมีความสัมพันธ์กับเด็กคือ เป็นพ่อ แม่ ของเด็ก 2) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารงานโรงเรียนวัดหุบรัก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 สรุปภาพรวมของงานทั้ง 4 ด้าน ด้านที่มีส่วนร่วมมากอันดับ 1 คือ ด้านวิชาการ อันดับที่ 2 คือ ด้านบริหารทั่วไป อันดับที่ 3 คือ ด้านงบประมาณ อันดับที่ 4 คือ ด้านบริหารงานบุคคล 2) ข้อเสนอแนะของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารงานทั้ง 4 ด้านคือ 1.ด้านวิชาการจะให้ความสำคัญเกี่ยวกับการปรับปรุงวิธีสอนให้นักเรียนเข้าใจง่ายและมีการสอนพิเศษ 2.ด้านงบประมาณจะเป็นการระดมทุนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น จัดให้มีงานชุมนุมศิษย์เก่าเพื่อหารายได้ให้โรงเรียนและมีการออกรมทรัพย์ 3.ด้านบริหารบุคลากรสนใจ ในเรื่องให้มีครูสอนภาษาอังกฤษเป็นชาวต่างชาติและ 4.ด้านบริหารทั่วไปควรประชุมผู้ปกครองในวันอาทิตย์และสนใจในเรื่องคุณภาพของอาหารกลางวันเพิ่มชุดบริการน้ำดื่มให้มากขึ้น

อัมมชาพร จุลสงฆ์ (2558) ได้ศึกษาการศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง โรงเรียนสังกัดเทศบาลตำบลกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนสังกัดเทศบาลตำบลกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 255 คน โดยใช้แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบ ได้แก่ การทดสอบที และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัย พบว่าความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนสังกัดเทศบาลตำบลกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับ จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการตัดสินใจ ด้านการติดตามประเมินผล และด้านการประสานงาน ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองที่มีอายุ อาชีพ ระดับชั้นของนักเรียน ในปกครอง และระดับการศึกษาต่างกัน ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการประสานงานและด้านการติดตามประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กนกอร บุญกว้าง และจิณฉัตร ปะโคทั้ง (2559) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาของชุมชน กรณีศึกษา : โรงเรียนบ้านเหมือดขาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนบ้านเหมือดขาว อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร และศึกษาเงื่อนไขการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. การมีส่วนร่วม การจัดการศึกษาของชุมชน ของโรงเรียนบ้านเหมือดขาว มี 6 แนวทาง คือ 1) การมีส่วนร่วมในการระดมความคิด พบว่า โรงเรียนกับชุมชนการร่วมคิดค้นและวิเคราะห์ปัญหาาร่วมกันในลักษณะของการร่วมคิดบนพื้นฐานความศรัทธาว่าทุกคนที่เข้ามามีส่วนร่วมนั้นมีศักยภาพในการพัฒนาโรงเรียนร่วมกัน 2) การมีส่วนร่วมในการร่วมวางแผน พบว่า โรงเรียนกับชุมชนนำสิ่งที่ร่วมกันคิดมากำหนดเป็นแผนร่วมกันด้วยการระดมทรัพยากรจากทุกฝ่าย 3) การมีส่วนร่วมในการร่วมกันลงมือทำ พบว่าโรงเรียนกับชุมชนนำแผนงานที่ได้แบ่งงานกันรับผิดชอบ เพื่อให้ เป็นไปตามแผนหรือเป้าหมายที่ร่วมกันวางไว้ 4) การมีส่วนร่วมในการการร่วมกันติดตามและประเมินผล พบว่า โรงเรียนกับชุมชนร่วมกันติดตามผลงานที่ทำหลังจากดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ แล้ว เพื่อปรับปรุงข้อบกพร่องและ หาแนวทางแก้ไขร่วมกัน 5) การมีส่วนร่วมในการร่วมกันปรับปรุงแก้ไข พบว่าเมื่อมีปัญหาใด ๆ เกิดขึ้นโรงเรียน และชุมชนจะใช้โอกาสในการประชุมผู้ปกครองนักเรียนเพื่อพูดคุยกันถึงปัญหา รวมถึงช่วยกันหาแนวทางแก้ไข 6) การมีส่วนร่วมในการร่วมกันรับผลประโยชน์ร่วมกันและ ชื่นชมยินดี พบว่า ส่วนมากเป็นผลประโยชน์ ทางด้านจิตใจ มากกว่าจะเป็นผลตอบแทนทางด้านวัตถุสิ่งของจากโรงเรียนและชุมชน 2. เงื่อนไขการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) เงื่อนไขการมีส่วนร่วมมากในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำชุมชนช่วยเหลือ การมีการรวมกลุ่มกันเองในชุมชน หลายกลุ่ม กลุ่มเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนและสนับสนุนอย่างจริงจัง คณะครูมีความสามัคคีและร่วมกันพัฒนาอย่างจริงจัง ผู้บริหารเป็นที่ยอมรับของคณะครูและชุมชน 2) เงื่อนไขการมีส่วนร่วมน้อยในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ คนในชุมชนขาดความรู้เรื่องการดำเนินงานของโรงเรียน เงื่อนไขเกี่ยวกับระเบียบราชการที่พบว่า ค่อนข้างจะล่าช้า

กานต์สินี ศรีแก้ว (2559) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดไตรสรณาคมองค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดไตรสรณาคมองค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า 1. ผู้ให้ข้อมูลต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก วัดไตรสรณาคมองค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านบุคลากร ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย และ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ตามลำดับ 2. ผลการศึกษาปัญหาการ

พัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนา เด็กเล็กวัด ไตรสรณาคม องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ขาดงบประมาณ ในการสนับสนุนการบริหารจัดการจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เพียงพอและเหมาะสม ต่อการจัดการเรียนการสอนและด้านต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงยังเห็นว่าจำนวนบุคลากรครู ที่ดูแลนักเรียน มีน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนจึงค่อนข้างสูง ส่วนแนวทางการพัฒนาการ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัด ไตรสรณาคม องค์การบริหาร ส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ควรจัดทำแผนงบประมาณในการ สนับสนุน การบริหารจัดการจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เพียงพอและเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนและด้านต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพ และควรมีการจัดทำแผนด้านบุคลากรครูที่เหมาะสม

มาติกา ประชาธิปไตย และ ธรรมนูญ ศรีวิเชียร (2561, หน้า 163) ได้ศึกษาการพัฒนา แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถาน ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 เพื่อ ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการมีส่วน ร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 4 พัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบและ ตัวชี้วัดการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการ บริหารจัดการสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 26 ตัวชี้วัด 2) สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วม ของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวมมี ความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง 3) สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก 4) แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก

นงลักษณ์ ลักษณะ โภคิน, อมรรัตน์ ปฏิญญาวิบูล และ วิสันต์ ลมไธสง (ออนไลน์) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน พระ ปรียดิตรมแผนกสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานครการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัด การศึกษาของโรงเรียน พระปรียดิตรม แผนกสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ใช้กลุ่มตัวอย่าง ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 322 คน โดย กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง เครจซี่และมอร์แกน และสุ่มแบบ แบ่งชั้นภูมิตาม สัดส่วนและจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และคำถามปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับมาก ในด้านปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษา คือ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ 1) มีฐานะยากจน 2) ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม การวัดและประเมินผลและการนิเทศการศึกษา และ3)ไม่ได้ติดตามข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน ส่วนข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษา คือ 1) ควรมีการชี้แจงและเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นด้าน วิชาการ การบริหารการเงิน ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป และควรประชาสัมพันธ์ด้านการสนับสนุนงบประมาณ ในการบริหารจัดการ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้ปกครอง องค์กรภายนอก หรือ ระหว่างบุคลากรในโรงเรียน ต่างก็มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ผลสัมฤทธิ์ขึ้นอยู่กับสภาพของชุมชน ชุมชนบางพื้นที่ยังไม่มีความเข้าใจในการจัดการศึกษา ต้องอาศัยโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการเองเพื่อนำไปสู่ความต้องการของชุมชน โดยส่วนใหญ่แล้วคณะกรรมการสถานศึกษาจะพัฒนาโรงเรียน และสนับสนุนการพัฒนากิจกรรมต่างๆของโรงเรียน เช่น สนับสนุนวิทยากร ท้องถิ่น การหารายได้ให้กับโรงเรียนเพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ตลอดจนการเข้ามาจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จะเห็นว่าคณะกรรมการศึกษารวมไปถึงผู้ปกครอง มีบทบาทในการพัฒนาการศึกษามาก ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้บุคคลเหล่านั้นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในด้านต่าง ๆ

งานวิจัยต่างประเทศ

ฟอสเตอร์ (Foster 1993, pp. 353-359) ได้ศึกษาประเภทของผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนที่เกี่ยวข้องผลต่ออัตราการเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับโรงเรียน ผลการวิจัยระบุว่า ผู้ปกครองที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับโรงเรียนแยกเป็น 2 ประเภท คือผู้ปกครองที่เข้ามาในโรงเรียนและอาสาทำงานต่าง ๆ ในโรงเรียน หรือเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการประชุมสภาที่ปรึกษาของโรงเรียน ซึ่งผู้ปกครองประเภทนี้จะมีผลต่อนักเรียนทางอ้อมและผู้ปกครองประเภทที่สอง เป็นประเภทที่ส่งผลต่อนักเรียนโดยตรง ได้แก่ ผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนโดยการช่วยนักเรียนทำการบ้านหรือช่วยทำโครงการให้นักเรียน

บริตติงแฮม (Brittingham, 1988, pp. 406-413) ได้ศึกษาเรื่อง ลักษณะของการมีส่วนร่วมของโรงเรียน ครอบครัว และชุมชนที่ประสบความสำเร็จ พบว่า ผู้ปกครองมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาที่จะทำให้ห้องเรียนมีคุณภาพ และพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ครูจะต้องประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนว่าจะสอนอะไร สอนอย่างไร และ

ผู้ปกครองจะเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมด้านสังคม อารมณ์ และความก้าวหน้าทางวิชาการของเด็ก การพัฒนาสถานะของเด็กเยาวชนและครอบครัวให้ดีขึ้น ถือเป็นความจำเป็นพื้นฐาน ที่จะทำให้ครอบครัวและชุมชนเข้มแข็ง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจะเป็นตัวบ่งชี้การมีส่วนร่วมและความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ดีลันซี (Delancy, 2000, p. 234) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกระบวนการตัดสินใจในหลักสูตรการเรียนระดับเขต พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนต่อการกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียน มีผลต่อวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษา และมีความคิดเห็นแตกต่างกัน การใช้วิธีการที่เหมาะสม การสื่อสาร สองทางและประโยชน์ในกระบวนการตัดสินใจและไม่ทำให้เกิดความขัดแย้งในโรงเรียน

อเล็ก (Ales, 2009, อ้างถึงใน อรณัฐ ชัยยะวิริยะ, 2552, หน้า 35) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของนักเรียนด้านผู้ปกครองสนับสนุนและผู้ปกครอง ไม่ต้องการสนับสนุน ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่ได้รับการดูแล โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ทุกระดับส่งเสริมให้เด็กมีความมั่นใจในการเรียนและ พัฒนาการแตกต่างจากเด็กที่มีพ่อแม่คนเดียว มีความมั่นใจในการเรียนและพัฒนาน้อยกว่าเด็กที่มีทั้งพ่อและแม่

โกลด์ (Gold, 2000, p. 295, อ้างถึงใน ธนัสถา สมบัติบุรณ์, 2556, หน้า 54) ได้ศึกษาเรื่อง การเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยเน้นการให้ความร่วมมือระหว่างชุมชน ผู้ปกครองและนักการศึกษา ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาในรัฐฟิลาเดลเฟีย ผลการศึกษาพบว่า การจัดการของชุมชนเป็นสื่อกลางระหว่างผู้ปกครอง ครอบครัวกับโรงเรียนเพื่อเป้าหมายการเสริมสร้างการอ่านออกเขียนได้ และการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับชุมชน ทำให้ผู้ปกครองกับนักการศึกษาทำให้เกิดทรัพยากรที่มีคุณค่าทั้งในด้านสังคมและวัฒนธรรมให้แก่โรงเรียน

เชลดอน (Sheldon, 2009, pp. 301-306, อ้างถึงใน จุริรัตน์ แจนโกนดี, 2556, หน้า 64) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองซึ่งมีปัจจัยสำคัญ ได้แก่ ผู้ปกครอง สมาชิกในครอบครัว และการให้การสนับสนุนด้านการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และระหว่างที่อยู่ในความดูแลของผู้ปกครอง เช่น การทำกิจกรรมร่วมกัน และกิจกรรมที่ผู้ปกครองร่วมกับนักเรียน

เอเบล (Abel, 2008, อ้างถึงใน ธรรมวัฒน์ พงษ์ทอง, 2559, หน้า 70) ได้ศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบของการมีส่วนร่วมของพ่อโดยมีการจัด กรอบงานกิจกรรมให้ปฏิบัติและกลุ่มที่ไม่ได้ปฏิบัติ ความสัมพันธ์กับแม่ และเพศของเด็กนักเรียน ระดับประถมศึกษา พบว่า การตัดสินใจของบิดามีอิทธิพลในการมีส่วนร่วม พบว่า การตัดสินใจ ของบิดามีอิทธิพลในการมีส่วน

ร่วมในด้านวิชาการของลูก พื้นฐานกิจกรรมการมีส่วนร่วมที่บ้าน การเชิญหน่วยงานการช่วยเหลือ
อื่น ๆ กิจกรรมการสื่อสารที่บ้าน บริบทของชีวิตพ่อ ได้แก่ การรับ ความรู้ ทักษะ การอุทิศเวลากำลัง
กายโดยโรงเรียนเป็นฐานของกิจกรรม การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ สภาพแวดล้อมในชีวิตของพ่อ
เป็นสิ่งที่มอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเพศ ของเด็ก พบว่าไม่แตกต่างกัน

บาร์นส์ (Barnes, 1995, p. 315, อ้างถึงใน กิตติศักดิ์ สุรินทร์, 2556) ได้ทำการศึกษา
เรื่อง การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของผู้ปกครองนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วน
ร่วมกับการเรียนการสอนของโรงเรียน โดยอุดมคติแล้วผู้ปกครองต้องการมีบทบาทที่โรงเรียนหรือ
ในชั้นเรียน แม้ว่าจริง ๆ แล้ว การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองจะไม่เป็นไปตามอุดมคติดังกล่าวและได้
พบว่า ผู้ปกครองยังมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับโรงเรียนและที่บ้านด้วย การศึกษาครั้งนี้
ให้หลักฐานเพิ่มเติมว่าบิดามารดา ชาวอเมริกันแอฟริกา เห็นคุณค่าของการศึกษา และเห็นว่า
โรงเรียนจำเป็นต้องตระหนักถึงความคาดหวังด้านการศึกษาและวัฒนธรรมของผู้ปกครองด้วย

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาเป็นปัจจัย
สำคัญ ในการที่จะทำให้อัตถภาพการศึกษาบรรลุเป้าหมายในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ
ความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น จะเห็นว่าการมีส่วนร่วมใน
การบริหารโรงเรียนของผู้ปกครองอื่นจะทำให้เกิดผลสำเร็จในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน
นั้นมีน้อย เนื่องจากขาดการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกันของผู้ปฏิบัติ คือ ครู ผู้บริหาร และ
ชุมชน ทำให้เกิดปัญหาในการพัฒนาการศึกษา ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า หากทุกฝ่ายมีส่วนร่วมใน
การจัดการศึกษาของโรงเรียนด้วยความจริงใจ และเต็มใจแล้ว น่าจะทำให้การดำเนินงานการจัด
การศึกษาของโรงเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการมี
ส่วนร่วม ดังตารางที่ 2

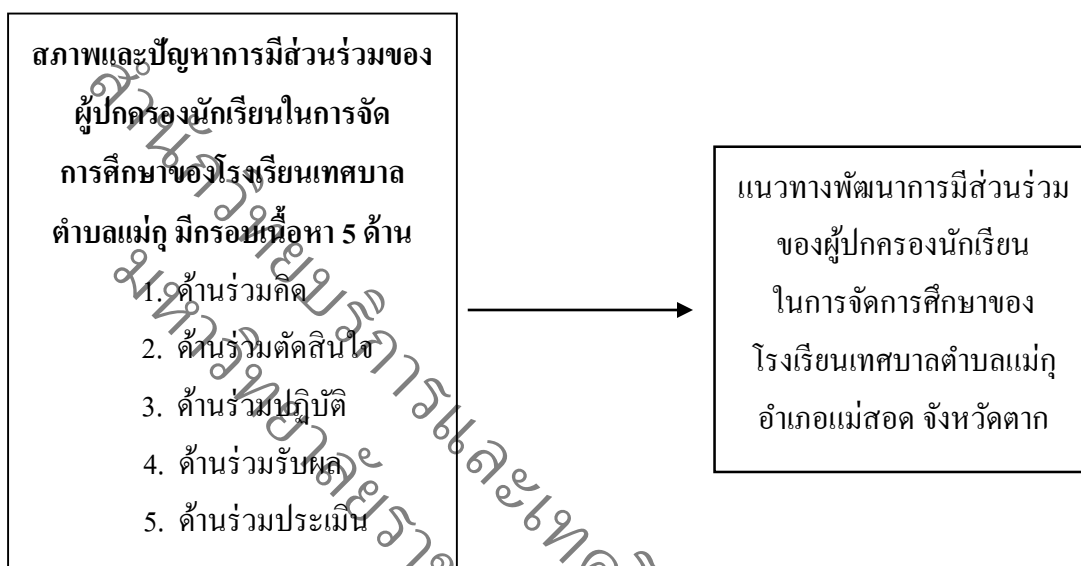
ตารางที่ 2 แสดงการสังเคราะห์เอกสาร

ประเด็น	อันลอฟ 1980	เออร์วิน 1976	กุตตาไว 1992	ชาติด 1982	ฮาดาฟ 1980	วิท 2541	โกวิท 2545	ชชาติ 2540	ปรานนท์ 2559	กนกอร 2559	พิณสุดา 2557	พงษ์พันธ์ 2550	โกลณ 2544	สุพรรณ 2559	ความถี่
มีส่วนร่วมใน															
การแก้ไขปัญหา		✓	✓							✓	✓	✓			5
มีส่วนร่วมรับผล	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓		✓		10
มีส่วนร่วมใน															
การคิด	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓		✓			8
มีส่วนร่วมใน															
การประเมินผล	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	14
มีส่วนร่วมใน															
การวางแผน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓	12
มีส่วนร่วม															
ตัดสินใจ			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8

จากการสังเคราะห์เอกสาร การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน พบว่า มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายตรงกันในเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ผู้วิจัยได้สรุปความถี่แล้ว พบว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ตามความหมายของนักวิชาการมีทั้งหมด 8 ด้าน ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการคิด การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ แต่เมื่อพิจารณาในเนื้อหาที่นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการคิดและด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน, ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และด้านการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาทั้งด้านการตัดสินใจ มีรายละเอียดเนื้อหาเหมือนกันผู้วิจัยจึงนำมาจัดกลุ่มใหม่ให้อยู่ในด้านเดียวกัน ดังนั้น ผู้วิจัย จึงเลือกศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนใน 5 ด้าน คือ ด้านการคิด ด้านการตัดสินใจ ด้านการรับผล ด้านการปฏิบัติและด้านการประเมินผล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ผู้วิจัยได้กำหนดตามขอบข่ายการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ดังนี้

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีรายละเอียดการดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

ขั้นตอนที่ 2 แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

จากลำดับขั้นตอนดังกล่าวข้างต้น มีรายละเอียดของแต่ละขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

ผู้วิจัยนำเสนอขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ศึกษา

ผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ ปีการศึกษา 2561 รวมทั้งสิ้น จำนวน 635 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ปีการศึกษา 2561 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 608-610) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นแบบเป็นสัดส่วนได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น จำนวน 236 คน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ปีการศึกษา 2561 โดยแบ่งตามระดับชั้นและแบ่งเป็นสัดส่วน

ระดับชั้นของนักเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
อนุบาล 1	81	32
อนุบาล 2	85	33
อนุบาล 3	90	35
ประถมศึกษาปีที่ 1	63	25
ประถมศึกษาปีที่ 2	55	21
ประถมศึกษาปีที่ 3	70	27
ประถมศึกษาปีที่ 4	61	24
ประถมศึกษาปีที่ 5	82	32
ประถมศึกษาปีที่ 6	48	19
รวม	635	248

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบหลายตัวเลือก (Multiple Choice)

ตอนที่ 2 ข้อมูลสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า(Rating scale) 5 ระดับโดยใช้การกำหนดค่าน้ำหนักตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert 1999, p. 20) โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายดังนี้

5	หมายถึง	มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 สอบถามปัญหาการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดยคำถามมีเนื้อหาครอบคลุมปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โดยใช้แบบสอบถามแบบเลือกตอบมากกว่า 1 (Multiple Response) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ทำการตอบแบบสอบถามเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และจัดทำเป็นเครื่องมือเพื่อดำเนินการเก็บข้อมูลในการหาแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวล เพื่อกำหนดขอบเขตแนวทาง

ในการออกแบบเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

3. การสร้างเครื่องมือแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษา 5 ด้าน

ลักษณะแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ปกครอง ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ด้านการร่วมคิด ด้านการร่วมตัดสินใจ ด้านการร่วมปฏิบัติ ด้านการร่วมรับผล ด้านการร่วมประเมิน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดยคำถามมีเนื้อหาครอบคลุมพิจารณาจากองค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของชูชาติ พ่วงสมจิตร (2540, หน้า 28-29, อ้างถึงใน จิตินาถ สุขสำราญ, 2558, หน้า 16) โดยใช้คำถามแบบกำหนดตัวเลือกให้เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ (Multiple Response) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ทำการตอบแบบสอบถาม เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และจัดทำเป็นเครื่องมือเพื่อดำเนินการเก็บข้อมูลในการหาแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

4. นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อการตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ระหว่างคำถามกับจุดประสงค์การวิจัย และตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของข้อคำถามแต่ละข้อ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย

4.1 ดร.ประจวบ ขวัญมั่น ประธานสาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

4.2 ผศ.ดร.พฤตพิพล พฤตพิกุล อาจารย์สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

4.3 นางจริยา บุญจันทร์ ผู้อำนวยการกองการศึกษาสำนักงานเทศบาลตำบลแม่กุ

4.4 นางประนัดดา วงศ์ถิรวรรณ รองผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ

4.5 นายสมเจตน์ อยู่ศรีศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษเทศบาลนครแม่สอด

5. หาค่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเป็นค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามที่ต้องการประเมิน index of item objective congruence (IOC) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอยู่ระหว่าง 0.50 ขึ้นไป ซึ่งเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ได้ค่า IOC ที่ใช้ได้อยู่ระหว่าง 0.60-1.00

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนเทศบาลวัดบุญญาวาส อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก จำนวน 30 คน นำมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาความเที่ยงแบบสัมประสิทธิ์ แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ 0.98

7. นำแบบสอบถามที่ได้มาปรับปรุงและแก้ไขและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย

8. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่นที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว จัดพิมพ์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยดำเนินการทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ไปขอความร่วมมือจากโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสืออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัยแจ้งโรงเรียนเพื่อ เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปกครอง

3.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน มาตรวจหาความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับแล้วดำเนินการจัดทำตามการวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบสอบถามที่ได้รับ

3.4 ได้แบบสอบถามคืนมาร้อยละ 100

3.5 นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 วิเคราะห์สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 236 คน จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ ความถี่และค่าร้อยละ เสนอในรูปแบบตาราง

4.2 วิเคราะห์ระดับสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่แก้ว อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดยการหาค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวมและรายด้าน เสนอในรูปแบบตาราง แล้วนำผลการวิเคราะห์ทางสถิติมาแปลผลของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 121)

4.51 – 5.00 แปลความหมายว่า มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 แปลความหมายว่า มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
อยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 แปลความหมายว่า มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 แปลความหมายว่า มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
อยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 แปลความหมายว่า มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลปัญหาจากแบบสอบถามโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาการแจกแจงความถี่และร้อยละแล้วสรุปเป็นประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่ได้รับจากกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำมากำหนดเป็นเครื่องมือเพื่อดำเนินการเก็บข้อมูลด้านแนวทางพัฒนาตามกระบวนการวิจัยในขั้นตอนที่ 2 ต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษา ของโรงเรียน เทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก

1. แหล่งข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีความเชี่ยวชาญในการ
บริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาล
ตำบลแม่กุ โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง รวมทั้งสิ้น 17 คนดังแนบภาคผนวก ง ดังนี้

1.1 นักวิชาการที่ทำงานด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา
จำนวน 3 คน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาสถานศึกษา
โดยได้รับรางวัลยกย่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือได้รับการยอมรับเป็นที่ประจักษ์แก่ชุมชนและ
สังคม จำนวน 6 คน

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษา กองการศึกษา ในสังกัดเทศบาล โดยได้รับรางวัลยก
ย่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือได้รับการยอมรับเป็นที่ประจักษ์แก่ชุมชนและสังคม จำนวน 5 คน

1.4 ศึกษาพิเศษ ที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาสถานศึกษา โดยได้รับ
รางวัลยกย่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือได้รับการยอมรับเป็นที่ประจักษ์แก่ชุมชนและสังคม
จำนวน 3 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

2.1 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) แนวทาง
พัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ
อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก

2.2 นำผลการศึกษาตามขั้นตอนที่ 1 สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของ
ผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก
มาสร้างแบบสัมภาษณ์ตามขอบข่ายและเนื้อหาที่กำหนดตามโครงสร้างโดยให้ครอบคลุมกรอบ
แนวคิดและขอบเขตการวิจัยเพื่อหาแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการ
จัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก ต่อไป

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ซึ่งใช้เป็นเครื่องมือตามลำดับขั้นตอน
ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาขั้นตอนที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยคัดเลือกข้อความจากสภาพที่ปฏิบัติของปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มาเป็นประเด็นคำถามในการหาแนวทางพัฒนาเท่านั้น

2. จัดทำร่างแบบสัมภาษณ์ตามกรอบแนวคิดที่กำหนด โดยพิจารณาถึงรายละเอียดให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่อประธานและกรรมการที่ปรึกษา

4. ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของประธานและกรรมการที่ปรึกษา

5. จัดพิมพ์เป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดย การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 17 คนด้วยตนเองโดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 ขออนุญาตแนะนำตัวจากงานประสานการจัดบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ถึงผู้เชี่ยวชาญทั้ง 17 คน เพื่อขอความอนุเคราะห์พิจารณาอนุญาตให้สัมภาษณ์

3.2 ผู้วิจัยนัดหมายกับผู้เชี่ยวชาญทางโทรศัพท์

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญบันทึกข้อมูลตามที่ต้องการด้วยตนเอง

3.4 ผู้วิจัยตั้งเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์ และเขียนรายงานต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลการสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์เนื้อหา โดยการใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ แล้วเรียงลำดับความสำคัญ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อหา แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลผู้วิจัยนำเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

ตอนที่ 3 ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

ตอนที่ 4 แนวทางพัฒนาการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการ ศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

ตอนที่ 1 สภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ปีการศึกษา 2561 จำนวน 236 คน สามารถเก็บข้อมูลฉบับสมบูรณ์มาได้ 236 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งผู้วิจัยได้สอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ วิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละ รายละเอียดตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (n)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	104	44.07
หญิง	132	55.93
รวม	236	100
2. อายุ		
24-30 ปี	15	6.36
31-40 ปี	98	41.53
41-50 ปี	117	49.58
51 ปีขึ้นไป	6	2.54
รวม	236	100.01
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	79	33.47
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	121	51.27
สูงกว่าปริญญาตรี	36	15.25
รวม	236	99.99
4. อาชีพ		
รับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	30	12.71
ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว	101	42.80
เกษตรกร/ รับจ้าง	101	42.80
อื่น ๆ (ระบุ)	4	1.69
รวม	236	100
5. รายได้		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	3	1.27
5,001-10,000 บาท	30	12.71
10,001-15,000 บาท	89	37.71

ตารางที่ 4 (ต่อ)

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (n)	ร้อยละ
15,001-20,000 บาท	67	28.39
มากกว่า 20,000 บาท	47	19.92
รวม	236	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.93 รองลงมาเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 44.07 อายุมากที่สุดได้แก่ อายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 49.58 รองลงมาได้แก่ อายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.53 และอายุ 24-30 คิดเป็นร้อยละ 6.36 และอายุ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 2.54 ตามลำดับ ระดับการศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 51.27 รองลงมาได้แก่ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 33.47 และน้อยที่สุดคือระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 15.25 ตามลำดับ อาชีพผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร และค้าขายหรือประกอบธุรกิจส่วนตัวเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 42.80 รองลงมาได้แก่ รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 12.71 และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 1.69 รายได้ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ที่ระดับ 10,001 – 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.71 รองลงมาได้แก่รายได้ 15,001- 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 28.39 และ รายได้มากกว่า 20,000 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 19.92 รายได้ 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.71 และน้อยที่สุดคือรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.27

ตอนที่ 2 สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

ข้อ	สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1	การมีส่วนร่วมคิด	3.86	0.74	มาก
2	การมีส่วนร่วมตัดสินใจ	3.86	0.77	มาก

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อ	สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
3	การมีส่วนร่วมปฏิบัติ	3.90	0.73	มาก
4	การมีส่วนร่วมรับผล	4.05	0.79	มาก
5	การมีส่วนร่วมประเมินผล	3.93	0.77	มาก
	รวมเฉลี่ย	3.92	0.74	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่าสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.92$, S.D. = 0.74) เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมรับผล ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = 0.79) รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ($\bar{x} = 3.93$, S.D. = 0.77) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ($\bar{x} = 3.90$, S.D. = 0.73) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากัน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ($\bar{x} = 3.86$, S.D. = 0.77) และด้านการมีส่วนร่วมคิด ($\bar{x} = 3.86$, S.D. = 0.74)

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ด้านการมีส่วนร่วมคิด

ข้อ	สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมคิดกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์และนโยบายของโรงเรียน	4.03	0.80	มาก
2	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมคิดในการพิจารณาคัดเลือกคณะกรรมการสถานศึกษา	3.98	0.69	มาก
3	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมคิดในการวางแผน พิจารณากลับกรองและให้ความเห็นชอบจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น	3.82	0.74	มาก

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อ	สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
4	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมคิดในการจัดทำแผนงาน โครงการ งบประมาณประจำปีของโรงเรียน	3.78	0.80	มาก
5	มีส่วนร่วมคิดพิจารณาถ้อยแถลงและให้ความ เห็นชอบในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาทั้งใน ระยะสั้นและระยะยาว	3.81	0.72	มาก
6	มีส่วนร่วมคิดในการพัฒนาระบบการเก็บข้อมูล และสารสนเทศทางการศึกษา	3.72	0.78	มาก
7	มีส่วนร่วมคิดกำหนดขั้นตอนการดำเนินโครงการ ต่างๆ ของโรงเรียน	3.85	0.72	มาก
8	มีส่วนร่วมคิดในการวางแผนการจัดทำสื่อและ อุปกรณ์สำหรับโรงเรียน	3.89	0.71	มาก
9	มีส่วนร่วมคิดวางแผนสรรหาเงินทุนหรือทรัพยากร เพื่อใช้ในการบริหารจัดการภายในโรงเรียน	3.89	0.74	มาก
10	มีส่วนร่วมคิดวางแผนการจัดสถานที่และ บรรยากาศ สภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้	3.84	0.70	มาก
11	มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นแก่โรงเรียนในการ สร้างขวัญและกำลังใจกับบุคลากรในโรงเรียน	3.96	0.76	มาก
12	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมคิดในการตัดสินใจคัดเลือก หนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	3.81	0.76	มาก
รวมเฉลี่ย		3.86	0.74	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่าสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ด้านการมีส่วนร่วมคิดในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.86$, S.D. = 0.74) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ 3 ลำดับแรก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดดังนี้ ข้อ 1 ผู้ปกครองมีส่วนร่วมคิดกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์และนโยบายของโรงเรียน ($\bar{x} = 4.03$, S.D. = 0.80) ข้อ 2 ผู้ปกครองมีส่วนร่วมคิดในการพิจารณาคัดเลือกคณะกรรมการสถานศึกษา ($\bar{x} = 3.98$, S.D. = 0.69) และข้อ 11 มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น

คิดเห็นแก่โรงเรียนในการสร้างขวัญและกำลังใจกับบุคลากรในโรงเรียน ($\bar{x} = 3.96$, S.D. = 0.76) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 6 มีส่วนร่วมคิดในการพัฒนาระบบการเก็บข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา ($\bar{x} = 3.72$, S.D. = 0.78)

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ

ข้อ	สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมตัดสินใจในการคัดเลือก แผนงานโครงการเพื่อนร่วมใจในแผนพัฒนา การศึกษา	3.95	0.71	มาก
2	มีส่วนร่วมตัดสินใจในการดำเนินโครงการหรือ กิจกรรมภายในโรงเรียน	3.95	0.76	มาก
3	มีส่วนร่วมตัดสินใจในการนำหลักสูตรสถานศึกษา ไปใช้	3.91	0.72	มาก
4	มีส่วนร่วมตัดสินใจในการเลือกใช้สื่อ อุปกรณ์ใน การจัดการศึกษาภายในโรงเรียน	3.86	0.76	มาก
5	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมตัดสินใจบริหารจัดการ วิชาการ งบประมาณและบุคลากรภายในโรงเรียน	3.81	0.76	มาก
6	มีส่วนร่วมตัดสินใจกับโรงเรียนในการกำหนด รูปแบบ วิธีการจัดการเรียนการสอนร่วมกับ ครูผู้สอนให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน	3.79	0.73	มาก
7	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมตัดสินใจในการระดมทุน จัดหาทุนเพื่อสนับสนุนในการจัดการศึกษาเพื่อช่วย ให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมาย	3.88	0.75	มาก
8	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแหล่ง เรียนรู้ การจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมภายใน โรงเรียน	3.86	0.74	มาก

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ข้อ	สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
9	ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการคัดเลือกวิธีการ ประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ตลอดจนวิธีการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา และ ประเมิน โครงการและกิจกรรมภายในโรงเรียน	3.79	0.79	มาก
10	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมตัดสินใจในการประเมิน โครงการและกิจกรรมภายในโรงเรียน	3.86	0.82	มาก
11	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดตั้งกองทุน ช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน	3.91	0.79	มาก
12	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมตัดสินใจในการชำระค่าใช้จ่าย ต่างๆ ของนักเรียน	3.83	0.79	มาก
13	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำระบบ สารสนเทศและตัวชี้วัดผลผลิตและผลลัพธ์ ทางด้านงบประมาณ	3.83	0.90	มาก
รวมเฉลี่ย		3.86	0.74	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่าสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.86$, S.D. = 0.77) เมื่อพิจารณาตามรายข้อ 3 ลำดับแรกเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดดังนี้ ข้อ 1 ผู้ปกครองมีส่วนร่วมตัดสินใจในการคัดเลือกแผนงานโครงการเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาการศึกษา ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = 0.71) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ข้อ 2 มีส่วนร่วมตัดสินใจในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมภายในโรงเรียน ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = 0.76) และ ข้อ 3 มีส่วนร่วมตัดสินใจในการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ และ ข้อ 11 ผู้ปกครองมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 3.91$, S.D. = 0.79) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ข้อ 6 มีส่วนร่วมตัดสินใจกับโรงเรียนในการกำหนดรูปแบบ วิธีการจัดการเรียนการสอนร่วมกับครูผู้สอนให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน ($\bar{x} = 3.79$, S.D. = 0.73) และข้อ 9 ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการคัดเลือกวิธีการประเมินผลการ

จัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ตลอดจนวิธีการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา และประเมินโครงการ และกิจกรรมภายในโรงเรียน ($\bar{x} = 3.79$, S.D. = 0.79)

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติ

ข้อ	สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1	ได้ร่วมปฏิบัติเป็นวิทยากรภายนอก สอนอาชีพ วัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือให้ความรู้ อื่นๆ แก่นักเรียน	3.99	0.79	มาก
2	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมปฏิบัติในการนำเสนอข้อมูล ข่าวสารที่เป็นประโยชน์และเสนอแนะแนวทางการ ปฏิบัติงานภายในโรงเรียน	3.92	0.80	มาก
3	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมปฏิบัติในการเข้ามาช่วยดูแลรักษา ซ่อมแซม วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ภายในโรงเรียน	3.95	0.76	มาก
4	มีส่วนร่วมปฏิบัติในการการประชาสัมพันธ์การจัด การศึกษา หรือกิจกรรม โครงการของโรงเรียน	3.93	0.70	มาก
5	มีส่วนร่วมปฏิบัติในการส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียน เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆของชุมชนและ ท้องถิ่น	3.89	0.76	มาก
6	มีส่วนร่วมปฏิบัติในการกำหนดแนวทางในการระดมทุน ทรัพยากร วัสดุ อุปกรณ์ทั้งภายในและภายนอก มาใช้ใน การพัฒนาการศึกษา	3.86	0.73	มาก
7	มีส่วนร่วมปฏิบัติในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม ภายในโรงเรียนให้เหมาะสมต่อการเรียนรู้	3.85	0.77	มาก
8	มีส่วนร่วมปฏิบัติในการประสานหรือส่งเสริมให้มีการ ใช้วิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยจัดการ เรียนการสอน	3.93	0.73	มาก

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ข้อ	สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ปฏิบัติ
9	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมปฏิบัติเป็นคณะกรรมการ ดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อสืบสานจารีต ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.94	0.76	มาก
10	มีส่วนร่วมปฏิบัติประสานสัมพันธ์ให้โรงเรียนเป็นแหล่ง เรียนรู้ประชาชุมชนและเป็นแหล่งบริการชุมชน	3.92	0.69	มาก
11	มีส่วนร่วมปฏิบัติกับ โรงเรียนในเรื่องการดูแลด้านความ ประพฤตินักเรียน	3.93	0.78	มาก
12	มีส่วนร่วมปฏิบัติกับ โรงเรียนเรื่องการดูแลสุขภาพ อนามัยและความปลอดภัยนักเรียน	3.92	0.77	มาก
13	มีส่วนร่วมปฏิบัติกับ โรงเรียนในเรื่องการดูแลด้านความ ประพฤตินักเรียน	3.99	0.72	มาก
14	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมปฏิบัติในการช่วยเหลือด้าน ทรัพยากร(วัสดุอุปกรณ์) ทางการศึกษา	3.95	0.75	มาก
15	มีส่วนร่วมปฏิบัติในการจัดทำและจัดหาสิ่งที่มีอยู่ใน ท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ทั้งที่บ้านและ โรงเรียนได้	3.99	0.68	มาก
16	มีส่วนร่วมปฏิบัติในการสนับสนุนด้านสื่อการสอน เทคโนโลยี	4.00	0.77	มาก
17	ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมปฏิบัติในการแนะแนวทาง การศึกษาให้กับนักเรียน	4.03	0.71	มาก
18	มีส่วนร่วมปฏิบัติในการจัดให้มีเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อ เชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชนและสังคมอื่น	3.98	0.73	มาก
19	มีส่วนร่วมปฏิบัติและสละเวลาให้โรงเรียนเพื่อ ประโยชน์ในการจัดการศึกษาของโรงเรียน	3.87	0.74	มาก

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ข้อ	สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ปฏิบัติ
20	มีส่วนร่วมปฏิบัติและสละแรงงานให้โรงเรียนเพื่อพัฒนา โรงเรียนทั้งด้านการจัดการศึกษาและความร่มรื่น สวยงามของโรงเรียน	3.90	0.69	มาก
21	มีส่วนร่วมปฏิบัติในการแสดงนิทรรศการผลงาน นักเรียนปีละ 1 ครั้ง	3.83	0.77	มาก
22	มีส่วนร่วมปฏิบัติในงานกีฬาสีของทางโรงเรียน	3.96	0.74	มาก
23	มีส่วนร่วมปฏิบัติในการบริจาควัสดุ สิ่งของ ให้โรงเรียน เพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษาและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน	4.05	0.71	มาก
24	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมปฏิบัติในการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้บุคคล องค์กรต่าง ๆ ช่วยสนับสนุน ทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษาและพัฒนาโรงเรียน	3.96	0.68	มาก
25	ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมปฏิบัติในการ ประชาสัมพันธ์เผยแพร่เกียรติคุณของโรงเรียน	4.03	0.68	มาก
รวมเฉลี่ย		3.94	0.73	มาก

จากตารางที่ 8 สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษา
ของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติในภาพรวมมี
การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.94$, S.D. = 0.73) เมื่อพิจารณาตามรายข้อ 3 ลำดับแรกเรียงลำดับ
ค่าเฉลี่ยสูงสุดดังนี้ ข้อ 23 มีส่วนร่วมปฏิบัติในการบริจาควัสดุ สิ่งของ ให้โรงเรียนเพื่อใช้ประโยชน์
ในการจัดการศึกษาและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = 0.71) ข้อ 17 ผู้ปกครอง
นักเรียนมีส่วนร่วมปฏิบัติในการแนะแนวทางการศึกษาให้กับนักเรียนและข้อ 25 ผู้ปกครอง
นักเรียนมีส่วนร่วมปฏิบัติในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่เกียรติคุณของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน
($\bar{x} = 4.03$, S.D. = 0.68) และข้อ 16 มีส่วนร่วมปฏิบัติในการสนับสนุนด้านสื่อการสอนเทคโนโลยี
($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.77) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ข้อ 21 มีส่วนร่วมปฏิบัติในการแสดง
นิทรรศการผลงานนักเรียนปีละ 1 ครั้ง ($\bar{x} = 3.83$, S.D. = 0.77)

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน
ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
ด้านการมีส่วนร่วมรับผล

ข้อ	สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ปฏิบัติ
1	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมรับผลจากการที่บุตรหลานของท่านได้รับการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.06	0.64	มาก
2	มีส่วนร่วมในการรับผลจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนซึ่งเป็นผลมาจากการจัดประสบการณ์ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน	4.07	0.62	มาก
3	มีส่วนร่วมรับผลจากการที่นักเรียนมีการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามวัย	4.09	0.68	มาก
4	มีส่วนร่วมรับผลจากการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้ศึกษามาจากโรงเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.17	0.66	มาก
5	ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมรับผลโดยใช้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชนหรือสถานที่จัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การแข่งขันกีฬา การจัดงานประเพณีวัฒนธรรม	4.16	0.69	มาก
6	มีส่วนร่วมรับผลจากการที่นักเรียนมีภาวะโภชนาการและสุขอนามัยที่ดีสมวัย	4.10	0.61	มาก
7	ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมรับผลจากการใช้โรงเรียนเป็นสถานที่จัดกิจกรรมด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น โรงเรียนผู้สูงอายุ การอบรมให้ความรู้ต่างๆ	4.02	0.71	มาก

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ข้อ	สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
8	มีส่วนร่วมรับผลในการการประเมินโรงเรียนในด้านต่างๆเช่น โรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนพอเพียง ท้องถิ่น หรือโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ฯลฯ	3.90	0.68	มาก
9	มีส่วนร่วมรับผลจากการมีส่วนร่วมในการแก้ไข ปัญหาอันเกิดกับโรงเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม	4.03	0.75	มาก
10	มีส่วนร่วมรับผลจากการเข้ารับการประเมินเพื่อ ประกันคุณภาพภายในและภายนอกโรงเรียน	3.95	0.75	มาก
11	มีความเข้าใจในการเจริญเติบโตของเด็กและ รับทราบข้อมูลความรู้ในการนำไปใช้เพื่อการ พัฒนา ตลอดจนนำความรู้ไปส่งเสริม สนับสนุน ด้านการพัฒนาเด็ก	3.95	0.68	มาก
12	มีส่วนร่วมรับผลจากการทำกิจกรรมที่ส่งเสริมนิสัย รักการทำงานให้กับนักเรียน	3.98	0.68	มาก
13	มีส่วนร่วมรับผลจากการสร้างความมั่นคงทางจิตใจ อารมณ์ และการพัฒนาสมองของนักเรียน	4.09	0.69	มาก
14	มีส่วนร่วมรับผลจากเลี้ยงดูด้วยอาหารที่ดีมี ประโยชน์ต่อร่างกาย และสมองของบุตรหลานตาม หลักโภชนาการ	4.10	0.72	มาก
15	มีส่วนร่วมรับผลในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ให้กับบุตรหลาน	4.12	0.74	มาก
รวมเฉลี่ย		4.05	0.69	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่าสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนนักเรียน
ในการ จัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ด้านการมี
ส่วนร่วมรับผล ภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาตาม
รายข้อ 3 ลำดับแรกเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดดังนี้ ข้อ 4 มีส่วนร่วมรับผลจากการนำความรู้และ
ประสบการณ์ที่ได้ศึกษามาจากโรงเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{x} = 4.17$, S.D. = 0.66) รองลงมา

คือ ข้อ 5 ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมรับผลโดยใช้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชน หรือสถานที่จัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การแข่งขันกีฬา การจัดงานประเพณี วัฒนธรรม ($\bar{x} = 4.16$, S.D. = 0.69) และข้อ 15 มีส่วนร่วมรับผลในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับบุตรหลาน ($\bar{x} = 4.12$, S.D. = 0.74) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ข้อ 8 มีส่วนร่วมรับผลในการประเมินโรงเรียนในด้านต่างๆ เช่น โครงการโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น หรือโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ฯลฯ ($\bar{x} = 3.90$, S.D. = 0.68)

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล

ข้อ	สภาพการณ์มีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1	มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล การปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียน	4.03	0.78	มาก
2	มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการประเมินผลโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน	3.97	0.75	มาก
3	มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลจัดทำหลักสูตรการศึกษา	3.94	0.81	มาก
4	มีส่วนร่วมในการประเมินผลแผนพัฒนาการศึกษาทั้งระยะสั้นและระยะยาว	3.89	0.80	มาก
5	มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการติดตาม ประเมินผลการใช้งบประมาณภายในโรงเรียน	3.85	0.83	มาก
6	มีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดหา สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์สำหรับโรงเรียน	3.81	0.80	มาก
7	มีส่วนร่วมในการประเมินผลการให้บริการทางการศึกษาของโรงเรียน	3.93	0.73	มาก
8	มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน	3.89	0.74	มาก
9	มีส่วนร่วมรับทราบข้อมูลผลของการดำเนินงานเพื่อการจัดทำแผนงาน กิจกรรมครั้งต่อไป	3.97	0.78	มาก

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ข้อ	สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ปฏิบัติ
10	มีส่วนร่วมในการประชุมและสรุปผลการดำเนินงาน ประจำปีกับโรงเรียน	4.06	0.63	มาก
11	สถานศึกษาจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ระหว่างบุคลากร ในโรงเรียนและผู้ปกครองอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง	4.04	0.79	มาก
12	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองแสดงความ คิดเห็นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของ บุคลากรในสถานศึกษา	3.84	0.78	มาก
รวมเฉลี่ย		3.93	0.77	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่าพบว่าสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ด้านการมีส่วนร่วม ประเมินผล ภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.93$, S.D. = 0.77) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ 3 ลำดับแรกเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดดังนี้ ข้อ 10 มีส่วนร่วมในการประชุมและสรุปผลการดำเนินงานประจำปีกับโรงเรียน ($\bar{x} = 4.06$, S.D. = 0.63) รองลงมาคือข้อ 11 สถานศึกษาจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ระหว่างบุคลากรในโรงเรียนและผู้ปกครองอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง ($\bar{x} = 4.04$, S.D. = 0.79) และข้อ 12 มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียน ($\bar{x} = 4.03$, S.D. = 0.78) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ข้อ 6 มีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดหา สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์สำหรับโรงเรียน ($\bar{x} = 3.81$, S.D. = 0.80)

ตอนที่ 3 ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน
ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก
ด้านการมีส่วนร่วมคิด

ลำดับที่	ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษา	ความถี่ (f)	ร้อยละ
4	ผู้ปกครองไม่เข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของการเป็น คณะกรรมการสถานศึกษา	18	7.63
3	ผู้ปกครองไม่เข้าใจวิธีการขั้นตอนของการจัดทำ แผนพัฒนาการศึกษา	40	16.94
1	ผู้ปกครองไม่เข้าใจระบบการเก็บข้อมูลและสารสนเทศ ทางการศึกษา	63	26.69
3	ผู้ปกครองไม่มีเวลาและขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการ การจัดทำหลักสูตร	40	16.94
6	ผู้บริหารสถานศึกษาไม่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม ในการกำหนด	5	2.11
5	ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ยอมรับฟังความคิดเห็น ของ บุคลากรเพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนางาน	15	6.35
2	ผู้ปกครองและครูไม่มีโอกาสพูดคุยถึงปัญหา ความ ต้องการเพื่อนำไปสู่กระบวนการวางแผน เพื่อแก้ไขปัญหา ของนักเรียน หรือปัญหาของโรงเรียน	55	23.30

จากตารางที่ 11 พบปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของ
โรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก ด้านการมีส่วนร่วมคิด เมื่อพิจารณาตามราย
ข้อ ลำดับแรกที่ประสบปัญหามากที่สุดคือ ผู้ปกครองไม่เข้าใจระบบการเก็บข้อมูลและสารสนเทศ
ทางการศึกษา รองลงมา ผู้ปกครองและครูไม่มีโอกาสพูดคุยถึงปัญหา ความต้องการเพื่อนำไปสู่
กระบวนการวางแผน เพื่อแก้ไขปัญหาของนักเรียน หรือปัญหาของโรงเรียนและผู้ปกครองไม่เข้าใจ

ระบบการเก็บข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา ผู้ปกครองไม่มีเวลาและขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร (มีคำร้อยละเท่ากัน) พบปัญหาที่น้อยที่สุดคือผู้บริหารสถานศึกษาไม่เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนด

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน
ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ

ลำดับที่	ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษา	ความถี่ (f)	ร้อยละ
3	ผู้ปกครองไม่ทราบถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อโรงเรียน	39	16.52
2	ผู้ปกครองคิดว่าการเสนอโครงการแผนงานจากชุมชนเป็น สิ่งไม่จำเป็นและไม่ใช่น้ำหนัก	45	19.06
2	ผู้ปกครองยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำ แผนงานโครงการงบประมาณประจำปีของโรงเรียน	45	19.06
5	การนำเสนอความคิดเห็นประกอบการตัดสินใจเพื่อ กำหนดวิสัยทัศน์ของการจัดทำแผนของโรงเรียนไม่ หลากหลาย	10	4.23
9	ผู้ปกครองไม่รับรู้ กฎ ระเบียบ วิสัยทัศน์ พันธกิจที่ชัดเจน ของโรงเรียน	2	0.84
4	ผู้ปกครองไม่กล้าเสนอความคิดเห็นในที่ประชุม	12	5.08
1	ผู้ปกครองไม่ตอบแบบสอบถามที่ทางโรงเรียนขอความ ร่วมมือ	64	27.71
6	คณะครูไม่ให้ความเป็นกันเองกับผู้ปกครอง เข้าถึงยาก	8	3.38
8	ผู้บริหารสถานศึกษาไม่เปิดโอกาสให้บุคลากรได้พูดคุย ปรึกษาหารือเกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบ	4	1.69
7	ผู้บริหารสถานศึกษาไม่เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วน ร่วม ในการตัดสินใจตามแผนที่กำหนดไว้	7	2.96

จากตารางที่ 12 พบปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ ลำดับแรกที่ประสบปัญหามากที่สุดคือ ผู้ปกครองไม่ตอบแบบสอบถามที่ทางโรงเรียนขอความร่วมมือ รองลงมา ผู้ปกครองยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนงานโครงการงบประมาณประจำปีของโรงเรียนและ ผู้ปกครองคิดว่าการเสนอโครงการแผนงานจากชุมชนเป็นสิ่งไม่จำเป็นและไม่ใช่น้ำที่ (มีค่าร้อยละเท่ากัน) พบปัญหาที่น้อยที่สุดคือผู้ปกครองไม่รับรู้ กฎระเบียบ วิสัยทัศน์ พันธกิจที่ชัดเจนของโรงเรียน

ตารางที่ 13 แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

ลำดับที่	ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษา	ความถี่ (f)	ร้อยละ
6	คณะผู้บริหารหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนหรือชุมชน	12	5.08
1	ผู้ปกครองมีความร่วมมือในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนน้อย	40	16.95
10	โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมหรือโครงการให้บุคคลต่างๆ ทราบ ทำให้ผู้ปกครองไม่ทราบข้อมูลในการดำเนินโครงการ	5	2.11
8	โรงเรียนขาดงบประมาณในการดำเนินงานเกี่ยวกับชุมชน	11	4.66
7	ระยะทางการเดินทางระหว่างบ้านกับโรงเรียนห่างไกลกัน	10	4.24
5	ผู้บริหารสถานศึกษาไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจนให้บุคลากร	15	6.36
2	โรงเรียนไม่มีการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา	38	16.10
2	ผู้บริหารไม่ส่งเสริมการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมกระบวนการจัดการเรียนรู้	38	16.10

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ลำดับที่	ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษา	ความถี่ (f)	ร้อยละ
9	ผู้ปกครองไม่สามารถแนะนำครูเรื่องเกี่ยวกับการช่วยเหลือ สนับสนุนเด็กเป็นรายบุคคลได้	9	3.81
3	ผู้ปกครองไม่ได้เข้าร่วมในการดูแลเด็กเมื่อไปทัศนศึกษา กับทางโรงเรียน	36	15.25
4	ผู้ปกครองมีการพบปะ พูดคุยกับครูเพื่อรับข่าวสารจาก โรงเรียนน้อย	22	9.32

จากตารางที่ 13 พบปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติ เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ ลำดับแรกที่ประสบปัญหามากที่สุดคือ ผู้ปกครองมีความร่วมมือในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนน้อย รองลงมา โรงเรียนไม่มีการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ผู้บริหารไม่ส่งเสริมการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมกระบวนการจัดการเรียนรู้และ (มีค่าร้อยละเท่ากัน) พบปัญหาน้อยที่สุดคือโรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมหรือโครงการให้บุคคลต่างๆ ทราบ ทำให้ผู้ปกครองไม่ทราบข้อมูลในการดำเนินโครงการ

ตารางที่ 14 แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผล

ลำดับที่	ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษา	ความถี่ (f)	ร้อยละ
2	ผู้ปกครองไม่มีเวลาในการประเมินพัฒนาการของเด็ก นักเรียน	35	14.83
8	ผู้ปกครองเห็นว่าโรงเรียนจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไป ตามที่ต้องการ	22	9.32
6	ผู้ปกครองไม่มีโอกาสได้สนทนากับครู เจ้าหน้าที่และ ผู้บริหารโรงเรียน	25	10.59

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ลำดับที่	ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษา	ความถี่ (f)	ร้อยละ
3	ปัญหาของเด็กนักเรียนไม่ได้รับการแก้ไขตามที่ ผู้ปกครองต้องการ	32	13.55
5	โรงเรียนไม่มีการกำหนดตัวชี้วัดและ ระดับความสำเร็จ ในการปฏิบัติงาน	27	11.44
4	โรงเรียนไม่มีแนวปฏิบัติและรายงานผล การดำเนินงาน ที่ชัดเจน	32	13.55
1	โรงเรียนไม่นำผลการประเมินคุณภาพ ไปใช้ในการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	40	16.94
7	โรงเรียนไม่มีการจัดประชุมเพื่อนำเสนอรายงานประจำปี ต่อบุคลากรของโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน	23	9.74

จากตารางที่ 14 พบปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผล เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ ลำดับแรกที่ประสบปัญหามากที่สุดคือ โรงเรียนไม่นำผลการประเมินคุณภาพ ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง รองลงมาผู้ปกครองไม่มีเวลาในการประเมินพัฒนาการของเด็กนักเรียน และปัญหาของเด็กนักเรียนไม่ได้รับการแก้ไขตามที่ผู้ปกครองต้องการ พบปัญหาที่น้อยที่สุดคือ ผู้ปกครองเห็นว่าโรงเรียนจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามที่ต้องการ

ตารางที่ 15 แสดงจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล

ลำดับที่	ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษา	ความถี่ (f)	ร้อยละ
2	ผู้ปกครองไม่มีความเชื่อถือในความรู้ความสามารถใน การถ่ายทอดความรู้ของครู	48	20.33

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ลำดับที่	ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษา	ความถี่ (f)	ร้อยละ
6	การประเมินผลการปฏิบัติงานภายในโรงเรียนไม่เป็นไปตามสภาพที่แท้จริง	18	7.62
4	ข้อมูลสรุปผลการดำเนินงานโครงการของโรงเรียนมี ความล่าช้า และไม่เป็นปัจจุบัน	24	10.16
5	โรงเรียนไม่มีการประเมินความสำเร็จ ตามค่าเป้าหมาย ที่ตั้งไว้	19	8.05
7	ผู้บริหารไม่มีการประเมินสถานการณ์ว่า สถานศึกษา ต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ที่มีอยู่หรือไม่ อย่างไร	12	5.08
8	ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ติดตามการประเมินคุณภาพของ รายงานประจำปี	8	3.38
9	ผู้ปกครองไม่ได้เข้าร่วมกับคณะครูติดตามผลการเรียน ของนักเรียน	8	3.38
3	โรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามาเกี่ยวข้องกับ ทางโรงเรียนโดยตรง	47	19.91
1	โรงเรียนไม่ได้นำผลการประเมินไปใช้ในการวิเคราะห์ ปรับปรุงแผนพัฒนาการศึกษาหรือหลักสูตรสถานศึกษา	52	22.03

จากตารางที่ 15 พบปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผล เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ ลำดับแรกที่ประสบปัญหามากที่สุดคือ โรงเรียนไม่ได้นำผลการประเมินไปใช้ในการวิเคราะห์ ปรับปรุงแผนพัฒนาการศึกษาหรือหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมา ผู้ปกครองไม่มีความเชื่อถือในความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของครูและโรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามาเกี่ยวข้องกับทางโรงเรียนโดยตรง พบปัญหาที่น้อยที่สุดคือ ผู้ปกครองไม่ได้เข้าร่วมกับคณะครูติดตามผลการเรียนของนักเรียน

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในด้านสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุที่มีค่าความถี่สูง มาประกอบการสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อนำไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน แล้วนำผลมาวิเคราะห์เนื้อหาโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การแจกแจงความถี่ (Frequency) เพื่อใช้ในการอธิบายข้อมูลและจัดอันดับความสำคัญตามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษา 5 ด้าน สรุปผลดังรายละเอียดในตารางที่ 16-20

ตารางที่ 16 แสดงความถี่และลำดับที่ของแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ด้านการมีส่วนร่วมคิด

ข้อ	แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษา	ความถี่ (f)	ลำดับ ที่
1	ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครอง มีการอบรมให้ความรู้และสร้างความเข้าใจให้ผู้ปกครองได้เข้าใจระบบการบริหารงานโรงเรียน เข้าใจบทบาทของตนเอง จัดทำกรอบขั้นตอนกระบวนการให้ชัดเจน	17	1
2	จัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อเป็นเวทีให้ผู้ปกครองและครูได้มีโอกาสได้พูดคุยถึงปัญหา ความต้องการเพื่อนำไปสู่กระบวนการวางแผน เพื่อแก้ไขปัญหาของนักเรียน หรือปัญหาของโรงเรียน	15	2
3	มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองได้รับทราบถึงข้อมูลต่างๆ โดยอาศัยโซเชียล มีเดียรูปแบบต่างๆ ในการดำเนินงานให้มากขึ้น เพื่อเป็นการประหยัดเวลา และอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ปกครองอีกทางหนึ่ง	12	3

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ข้อ	แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษา	ความถี่ (f)	ลำดับที่
4	จัดทำรายงานความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน เสนอให้ผู้ปกครองได้รับทราบ	9	4

จากตารางที่ 16 พบว่าแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ด้านการมีส่วนร่วมคิด อันดับแรกคือ ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครอง มีการอบรมให้ความรู้และสร้างความเข้าใจให้ผู้ปกครองได้เข้าใจระบบการบริหารงานโรงเรียน เข้าใจบทบาทของตนเอง จัดทำรอบชั้นตอน กระบวนการให้ชัดเจน (f=17) รองลงมาจัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อเป็นเวทีให้ผู้ปกครองและครูได้มีโอกาสได้พูดคุยถึงปัญหา ความต้องการเพื่อนำไปสู่กระบวนการวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาของนักเรียน หรือปัญหา ของโรงเรียน (f=15) และมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองได้รับทราบถึงข้อมูลต่างๆ โดยอาศัยโซเชียลมีเดียรูปแบบต่างๆ ในการดำเนินงานให้มากขึ้น เพื่อเป็นการประหยัดเวลา และอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ปกครองอีกทางหนึ่ง (f=12)

ตารางที่ 17 แสดงความถี่และลำดับที่ของแนวทางมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน

ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ

ข้อ	แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษา	ความถี่ (f)	ลำดับที่
1	ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครอง	17	1
2	มีการอบรมให้ความรู้และสร้างความเข้าใจให้ผู้ปกครองได้เข้าใจ ระบบการบริหารงานโรงเรียน เข้าใจบทบาทของตนเอง จัดทำ กรอบ ชั้นตอน กระบวนการให้ชัดเจน	15	2
3	เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้นำเสนอโครงการ แผนงานจาก ชุมชน กิจกรรมเพื่อมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนของครู	14	3

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ข้อ	แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษา	ความถี่ (f)	ลำดับที่
4	จัดกิจกรรม Open House อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้ ผู้ปกครองได้มีโอกาสเข้ามาเยี่ยมชมการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอน การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนของ ครูผู้สอน และในห้องเรียน	12	4
5	ประชาสัมพันธ์กิจกรรมให้ผู้ปกครองทราบ	5	5
6	จัดทำข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาให้เป็นระบบที่ ชัดเจน	2	6

จากตารางที่ 17 พบว่าแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจอันดับแรกคือ ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครอง (f=17) รองลงมา คือ มีการอบรมให้ความรู้และสร้างความเข้าใจให้ผู้ปกครองได้เข้าใจระบบการบริหารงานโรงเรียน เข้าใจบทบาทของตนเอง จัดทำกรอบ ขั้นตอน กระบวนการให้ชัดเจน (f=15) เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้นำเสนอโครงการ แผนงานจากชุมชน กิจกรรมเพื่อมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู (f=14)

ตารางที่ 18 แสดงความถี่และลำดับที่ของแนวทางมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน
ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติ

ข้อ	แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษา	ความถี่ (f)	ลำดับที่
1	จัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียน เพื่อให้เกิดมีความร่วมมือในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน	17	1
2	ให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงนิทรรศการ หรือ ผลงานนักเรียน	15	2

ตารางที่ 18 (ต่อ)

ข้อ	แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษา	ความถี่ (f)	ลำดับที่
3	เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองที่มีความสามารถพิเศษได้เข้ามา ช่วยเป็นวิทยากร หรือผู้ช่วยครูในการจัดกิจกรรม การทำ Work shop , School tour สร้างสนามเด็กเล่นเสริมปัญญา การจัดทำแหล่งการเรียนรู้ธรรมชาติ เพื่อให้มีส่วนร่วม ในการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้	11	3
4	ให้ผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง เป็นผู้กำหนดแนว ทางการระดมทุน หรือวิทยากรในรูปแบบของ คณะกรรมการ	9	4
5	จัดทำรายงานผลความสำเร็จของคุณภาพเด็กให้ ผู้ปกครองรับทราบ	5	5

จากตารางที่ 18 พบว่าแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติอันดับแรกคือ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียน เพื่อให้เกิดมีความร่วมมือในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน (f=17) รองลงมาให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงนิทรรศการ หรือผลงานนักเรียน (f=15) และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองที่มีความสามารถพิเศษได้เข้ามาช่วยเป็นวิทยากร หรือผู้ช่วยครูในการจัดกิจกรรม การทำ Work shop, School tour สร้างสนามเด็กเล่นเสริมปัญญา การจัดทำแหล่งการเรียนรู้ธรรมชาติ เพื่อให้มีส่วนร่วมในการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (f=11)

ตารางที่ 19 แสดงความถี่และลำดับที่ของแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน
ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
ด้านการมีส่วนร่วมรับผล

ข้อ	แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษา	ความถี่ (f)	ลำดับที่
1	โรงเรียนและผู้ปกครองมีเอกสารโต้ตอบระหว่างครูกับ ผู้ปกครอง เช่น เพิ่มสะสมผลงานนักเรียนให้ผู้ปกครองได้รับ รู้และรับชมผลงานของนักเรียน วารสารประจำเดือน	17	1
2	มีการแจ้งผลการประเมินนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ	15	2
3	มีการประชาสัมพันธ์ แจ้งข่าวสาร โครงการ กิจกรรมของ โรงเรียนให้ผู้ปกครองได้รับทราบล่วงหน้า หรือใช้ช่องทาง ออนไลน์ในการแจ้งโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ	12	3
4	จัดให้ผู้ปกครองเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการประเมินโครงการ	8	4
5	จัดกิจกรรมให้เรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียน	4	5

จากตารางที่ 19 พบว่าแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ด้านการมีส่วนร่วมรับผลอันดับแรกคือ โรงเรียนและผู้ปกครองมีเอกสารโต้ตอบระหว่างครูกับผู้ปกครอง เช่น เพิ่มสะสมผลงานนักเรียนให้ผู้ปกครองได้รับรู้และรับชมผลงานของนักเรียน วารสารประจำเดือน ($f=17$) รองลงมา มีการแจ้งผลการประเมินนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ ($f=15$) และมีการประชาสัมพันธ์แจ้งข่าวสาร โครงการ กิจกรรมของโรงเรียนให้ผู้ปกครองได้รับทราบล่วงหน้า หรือใช้ช่องทางออนไลน์ในการแจ้งโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ($f=12$)

ตารางที่ 20 แสดงความถี่และลำดับที่ของแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน
ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล

ข้อ	แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษา	ความถี่ (f)	ลำดับที่
1	เปิดระบบการแสดงความคิดเห็นของผู้ปกครอง หรือผู้มีส่วน ได้ส่วนเสียผ่านระบบออนไลน์	17	1

ตารางที่ 20 (ต่อ)

ข้อ	แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษา	ความถี่ (f)	ลำดับที่
2	โรงเรียนนำเสนอรายงานผลการประเมินตัวเองประจำปีให้ผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง หรือคณะกรรมการสถานศึกษาได้รับทราบและร่วมกันวิเคราะห์ ผลการรายงานร่วมกัน	14	2
3	กำหนดปฏิทินการรายงานการใช้งบประมาณประจำปี สะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มในการพัฒนาโรงเรียนให้ผู้ปกครองทราบ	10	3
4	จัดทำแบบประเมินความพึงพอใจในการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมในโรงเรียนให้ผู้ปกครองตอบ	8	4
5	จัดทำรายงานการใช้งบประมาณของโรงเรียนให้ผู้ปกครองทราบ	6	5
6	จัดตั้งเครือข่ายครู เครือข่ายผู้ปกครองในการร่วมติดตาม ประเมินผล	5	6

จากตารางที่ 20 พบว่าแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผลอันดับแรกคือ เปิดระบบการแสดงความคิดเห็นของผู้ปกครอง หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียผ่านระบบออนไลน์ (f=17) รองลงมา โรงเรียนนำเสนอรายงานผลการประเมินตัวเองประจำปีให้ผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง หรือคณะกรรมการสถานศึกษาได้รับทราบและร่วมกันวิเคราะห์ ผลการรายงานร่วมกัน (f=14) กำหนดปฏิทินการรายงานการใช้งบประมาณประจำปี สะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มในการพัฒนาโรงเรียนให้ผู้ปกครองทราบ (f=10)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
2. เพื่อหาแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ ปีการศึกษา 2561 รวมทั้งสิ้น จำนวน 635 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยได้มาจากการสุ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่าง และสุ่มเก็บข้อมูลแบบแบ่งชั้น ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น จำนวน 236 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ข้อมูลสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 สอบถามปัญหาการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก โดยเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอผู้วิจัยขอหนังสือจากงานประสานการจากบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรถึงผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล และนำแบบสอบถามพร้อมหนังสืออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัยแจ้งโรงเรียนเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามใช้การแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ส่วนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ ใช้วิธีการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละและการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

ขั้นตอนที่ 2 แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก

ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. การหาแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เทศบาลตำบลแม่กุ ผู้วิจัยใช้ผลวิเคราะห์ข้อมูลจากปัญหาการบริหารต่าง ๆ ที่ได้รับจากกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำมากำหนดเป็นแบบสัมภาษณ์แล้วดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญต่อไป

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีความเชี่ยวชาญในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง รวมทั้งสิ้น 17 คน ดังนี้

1.1 นักวิชาการที่ทำงานด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา

จำนวน 3 คน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาสถานศึกษา โดยได้รับรางวัลยกย่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือได้รับการยอมรับเป็นที่ประจักษ์แก่ชุมชนและสังคม จำนวน 6 คน

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษา กองการศึกษา ในสังกัดเทศบาล โดยได้รับรางวัลยกย่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือได้รับการยอมรับเป็นประจักษ์แก่ชุมชนและสังคม จำนวน 5 คน

1.4 ศึกษานิเทศก์ ที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาสถานศึกษา โดยได้รับรางวัลยกย่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือได้รับการยอมรับเป็นประจักษ์แก่ชุมชนและสังคม จำนวน 3 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์ โดยนำผลการศึกษาตามขั้นตอนที่ 1 สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มาสร้างแบบสัมภาษณ์ตามขอบข่ายและเนื้อหาที่กำหนดตามโครงสร้าง โดยให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดและขอบเขตการวิจัยเพื่อหาแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดย การสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 17 คนด้วยตนเองโดยขอหนังสือแนะนำตัวจากงานประสานการจัดบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ถึงผู้เชี่ยวชาญทั้ง 17 คน เพื่อขอความอนุเคราะห์พิจารณาอนุญาตให้สัมภาษณ์ ผู้วิจัยนัดหมายกับผู้เชี่ยวชาญทางโทรศัพท์ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ บันทึกข้อมูลตามที่ต้องการด้วยตนเอง สังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์ และเขียนรายงานต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลการสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์เนื้อหา โดยการใช้การวิเคราะห์เนื้อหา แล้วนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ แล้วเรียงลำดับความสำคัญ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยไว้เป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

1. สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก พบว่าสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน

นักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมรับผล รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากัน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมคิด สรุปเป็นรายด้านดังนี้

1.1 สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ด้านการมีส่วนร่วมคิด ในภาพรวมมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ 3 ลำดับแรก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดดังนี้ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมคิดกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์และนโยบายของโรงเรียน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมคิดในการพิจารณาคัดเลือกคณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นแก่โรงเรียนในการสร้างขวัญและกำลังใจกับบุคลากรในโรงเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มีส่วนร่วมคิดในการพัฒนาระบบการเก็บข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา

1.2 สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในภาพรวมมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ 3 ลำดับแรก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดดังนี้ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมตัดสินใจในการคัดเลือกแผนงานโครงการเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาการศึกษา มีส่วนร่วมตัดสินใจในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมภายในโรงเรียน มีส่วนร่วมตัดสินใจในการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือนักเรียน ที่ขาดแคลน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมตัดสินใจในการระดมทุน จัดหาทุนเพื่อสนับสนุนในการจัดการศึกษาเพื่อช่วยให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมาย

1.3 สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติในภาพรวมมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ 3 ลำดับแรก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดดังนี้ มีส่วนร่วมปฏิบัติในการบริจาควัสดุ สิ่งของ ให้โรงเรียนเพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษาและกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมปฏิบัติในการแนะแนวทางการศึกษาให้กับนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมปฏิบัติในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่เกียรติคุณของโรงเรียน มีส่วนร่วมปฏิบัติในการสนับสนุนด้านสื่อการสอนเทคโนโลยี ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ มีส่วนร่วมปฏิบัติกับโรงเรียนในเรื่องการดูแลด้านความประพฤติของนักเรียน

1.4 สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ด้านการมีส่วนร่วมรับผล ภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ 3 ลำดับแรกเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดดังนี้ มีส่วนร่วมรับผลจากการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้ศึกษามาจากโรงเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมรับผลโดยใช้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชน หรือสถานที่จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การแข่งขันกีฬา การจัดงานประเพณี วัฒนธรรม มีส่วนร่วมรับผลในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับบุตรหลาน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ มีส่วนร่วมรับผลในการประเมินโรงเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น โครงการโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น หรือโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ฯลฯ

1.5 สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ 3 ลำดับแรกเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดดังนี้ มีส่วนร่วมในการประชุมและสรุปผลการดำเนินงานประจำปีกับโรงเรียน สถานศึกษาจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ระหว่างบุคลากรในโรงเรียนและผู้ปกครองอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ มีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดการ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์สำหรับโรงเรียน

2. ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ทั้ง 5 ด้าน มีดังนี้

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมคิด เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ ลำดับแรกที่ประสบปัญหามากที่สุดคือ ผู้ปกครองไม่เข้าใจระบบการเก็บข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา รองลงมาคือ ผู้ปกครองและครูไม่มีโอกาสได้พูดคุยถึงปัญหา ความต้องการเพื่อนำไปสู่กระบวนการวางแผน เพื่อแก้ไขปัญหาของนักเรียน หรือปัญหาของโรงเรียน และผู้ปกครองไม่มีเวลาและขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร ผู้ปกครองไม่เข้าใจวิธีการขั้นตอนของการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ส่วนข้อที่เป็นปัญหาน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่เปิดโอกาสให้บุคคลมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ ลำดับแรกที่ประสบปัญหามากที่สุดคือ ผู้ปกครองไม่ตอบแบบสอบถามที่ทางโรงเรียนขอความร่วมมือ รองลงมาได้แก่ ผู้ปกครองยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนงาน โครงการ งบประมาณประจำปีของโรงเรียน และ ผู้ปกครองไม่ทราบถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อ

โรงเรียน ส่วนข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ ผู้ปกครองไม่รับรู้ กฎ ระเบียบ วิสัยทัศน์ พันธกิจที่ชัดเจน ของโรงเรียน

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติ ดัดสันใจ เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ ลำดับแรกที่ประสบ ปัญหามากที่สุดคือ ผู้ปกครองมีความร่วมมือในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนน้อย รองลงมาคือ ผู้บริหารไม่ส่งเสริมการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมกระบวนการจัดการเรียนรู้ และ โรงเรียนไม่มีการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ส่วนข้อที่มี ปัญหาน้อยที่สุด คือ โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมหรือโครงการให้นักเรียนต่าง ๆ ทราบ ทำให้ผู้ปกครองไม่ทราบข้อมูลในการดำเนินโครงการ

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผล เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ ลำดับแรกที่ประสบ ปัญหามากที่สุดคือ โรงเรียนไม่ได้นำผลการประเมินคุณภาพ ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อย่างต่อเนื่อง รองลงมาคือ ผู้ปกครองไม่มีเวลาในการประเมินพัฒนาการของเด็กนักเรียน และ ปัญหาของเด็กนักเรียนไม่ได้รับการแก้ไขตามที่ผู้ปกครองต้องการ ส่วนข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ ผู้ปกครองเห็นว่าโรงเรียนจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามที่ต้องการ

2.5 ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ ลำดับแรกที่ประสบ ปัญหามากที่สุดคือ โรงเรียนไม่ได้นำผลการประเมินไปใช้ในการวิเคราะห์ ปรับปรุงแผนพัฒนา การศึกษาหรือหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมาคือ ผู้ปกครองไม่มีความเชื่อถือในความรู้ ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของครูและโรงเรียน ไม่ได้เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามาเกี่ยวข้องกับทางโรงเรียนโดยตรง ส่วนข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ ผู้ปกครองไม่ได้เข้าร่วมกับคณะกรรมการติดตาม ผลการเรียนของนักเรียน

3. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการ พัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก หลังจากได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อจะได้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาที่จะสามารถนำไป พัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยสรุปได้ 5 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านการมีส่วนร่วมคิด

3.1.1 ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครอง มีการอบรมให้ ความรู้และสร้างความเข้าใจให้ผู้ปกครองได้เข้าใจระบบการบริหารงานโรงเรียน เข้าใจบทบาทของ ตนเอง จัดทำกรอบ ขั้นตอน กระบวนการให้ชัดเจน

3.1.2 จัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อเป็นเวทีให้ผู้ปกครองและครูได้มีโอกาสได้พูดคุยถึงปัญหา ความต้องการเพื่อนำไปสู่กระบวนการวางแผน เพื่อแก้ไขปัญหาของนักเรียน หรือปัญหาของโรงเรียน

3.1.3 มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองได้รับทราบถึงข้อมูลต่างๆ โดยอาศัยโซเชียลมีเดียรูปแบบต่าง ๆ ในการดำเนินงานให้มากขึ้น เพื่อเป็นการประหยัดเวลา และอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ปกครองอีกทางหนึ่ง

3.1.4 จัดทำรายงานความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนเสนอให้ผู้ปกครองได้รับทราบ

3.2 ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ

3.2.1 ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครอง

3.2.2 มีการอบรมให้ความรู้และสร้างความเข้าใจให้ผู้ปกครองได้เข้าใจระบบการบริหารงานโรงเรียน เข้าใจบทบาทของตนเอง จัดทำกรอบ ขั้นตอน กระบวนการให้ชัดเจน

3.2.3 เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้นำเสนอโครงการ แผนงานจากชุมชน กิจกรรมเพื่อมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู

3.2.4 จัดกิจกรรม Open House อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้ผู้ปกครองได้มีโอกาสเข้ามาเยี่ยมชมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนของครูผู้สอน และในห้องเรียน

3.2.5 ประชาสัมพันธ์กิจกรรมให้ผู้ปกครองทราบ

3.2.6 จัดทำข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาให้เป็นระบบที่ชัดเจน

3.3 ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติ

3.3.1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

3.3.2 ให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงนิทรรศการ หรือผลงานนักเรียน

3.3.3 เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองที่มีความสามารถพิเศษได้เข้ามาช่วยเป็นวิทยากร หรือผู้ช่วยครูในการจัดกิจกรรม การทำ Work shop, School tour สร้างสนามเด็กเล่นเสริมปัญญา การจัดทำแหล่งการเรียนรู้ธรรมชาติ เพื่อให้มีส่วนร่วมในการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

3.3.4 ให้ผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง เป็นผู้กำหนดแนวทางการระดมทุนทรัพยากรในรูปแบบของคณะกรรมการ

3.3.5 จัดทำรายงานผลความสำเร็จของคุณภาพเด็กให้ผู้ปกครองรับทราบ

3.4 ด้านการมีส่วนร่วมรับผล

3.4.1 โรงเรียนและผู้ปกครองมีเอกสารโต้ตอบระหว่างครูกับผู้ปกครอง เช่น แฟ้มสะสมผลงานนักเรียนให้ผู้ปกครองได้รับรู้และรับชมผลงานของนักเรียน วารสารประจำเดือน เป็นต้น

3.4.2 มีการแจ้งผลการประเมินนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ

3.4.3 มีการประชาสัมพันธ์ แจ้งข่าวสาร โครงการ กิจกรรมของโรงเรียนให้ผู้ปกครองได้รับทราบล่วงหน้า หรือใช้ช่องทางออนไลน์ในการแจ้งโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ

3.4.4 จัดให้ผู้ปกครองเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการประเมินโครงการ

3.4.5 จัดกิจกรรมให้เรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียน

3.5 ด้านการมีส่วนร่วมประเมิน

3.5.1 เปิดระบบการแสดงความคิดเห็นของผู้ปกครอง หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผ่านระบบออนไลน์

3.5.2 โรงเรียนนำเสนอรายงานผลการประเมินตัวเองประจำปีให้ผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง หรือคณะกรรมการสถานศึกษาได้รับทราบและร่วมกันวิเคราะห์ ผลการรายงาน ร่วมกัน

3.5.3 จัดทำแบบประเมินความพึงพอใจในการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในการจัด กิจกรรมในโรงเรียนให้ผู้ปกครองตอบ

3.5.4 จัดทำรายงานการใช้งบประมาณของโรงเรียนให้ผู้ปกครองทราบ

3.5.5 จัดตั้งเครือข่ายครู เครือข่ายผู้ปกครองในการร่วมติดตามประเมินผล

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดยผู้วิจัยได้อภิปรายผลในประเด็นที่สำคัญ สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

1. สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาล ตำบลแม่กุ พบว่าผู้ปกครองมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการรับผล การมีส่วนร่วมประเมินผล การมีส่วนร่วมคิด การมีส่วนร่วมตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมปฏิบัติ ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก ปัจจุบันมีผู้ปกครองที่ ช่วงอายุอยู่ในวัยทำงานค่อนข้างมาก ทำให้ผู้ปกครองมีความรู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนง่ายขึ้น ประกอบกับจากปัจจุบัน โรงเรียนมุ่งเสริมและเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองชุมชน และองค์กรต่าง ๆ

เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมากขึ้นกว่าในอดีต และผู้ปกครองต่างเล็งเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการจัดการศึกษาที่จะเกิดกับบุตรหลาน จึงมีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียนในทุก ๆ ด้าน สอดคล้องกับผลการวิจัยของวันเพ็ญ สืบญาติ (2552) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก : ศึกษาเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะจันทร์ อำเภอกะจันทร์ จังหวัดชลบุรี พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจโดยรวมอยู่ในระดับมีส่วนร่วมค่อนข้างมาก ในด้านการมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับมีส่วนร่วมค่อนข้างมาก ในด้านการมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมีส่วนร่วมมาก ในด้านการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย สามารถนำมาอภิปรายผลเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมคิด ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมคิดกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์และนโยบายของโรงเรียน รองลงมาคือ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมคิดในการพิจารณาคัดเลือกคณะกรรมการสถานศึกษา และมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นแก่นักเรียนในการสร้างขวัญกำลังใจกับบุคลากรในโรงเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองสามารถให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการประสานความร่วมมือ บ้าน ชุมชน เครือข่ายผู้ปกครอง ตลอดจนช่วยเหลือนักเรียน หรืออาจเพราะผู้ปกครองมีความผูกพันกับโรงเรียน เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนในการประชุมเสนอแนะข้อคิดเห็น เสนอปัญหาและความต้องการของผู้ปกครอง ในการประชุมผู้ปกครองและเครือข่ายผู้ปกครอง ร่วมเสนอรายชื่อเพื่อคัดเลือกเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กนกอร บุญกว้างและจิณฉัตร ปะโคทั้ง (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาของชุมชน กรณีศึกษา : โรงเรียนบ้านเหมือดขาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนบ้านเหมือดขาว อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร และศึกษาเงื่อนไขการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการระดมความคิด พบว่า โรงเรียนกับชุมชนการร่วมคิดค้นและวิเคราะห์ปัญหาร่วมกันในลักษณะของการร่วมคิด บนพื้นฐาน ความศรัทธาว่าทุกคนที่เข้ามามีส่วนร่วมนั้นมีศักยภาพในการพัฒนาโรงเรียน

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมตัดสินใจในการคัดเลือกแผนงาน โครงการเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาการศึกษา มีส่วนร่วมตัดสินใจในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมภายในโรงเรียน มีส่วนร่วมตัดสินใจในการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้และ

ผู้ปกครองมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน มีค่าเฉลี่ยเท่ากันที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้ปกครองต้องการแสดงบทบาทในการมีส่วนร่วม วางแผนและช่วยกำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับวางแผนและหลักสูตรของโรงเรียนให้สอดคล้องกับชุมชน สนับสนุนช่วยเหลือเท่าที่สามารถจะดำเนินการได้ ตามที่นวพรรณ เทียมรอด (2558, หน้า 30) ได้กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมมีความสำคัญต่อคุณภาพของโรงเรียน กล่าวคือ โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จจะมีลักษณะสำคัญของการบริหารจัดการที่ประสิทธิภาพ ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากการให้ครอบครัวของผู้เรียนมีส่วนร่วมและเต็มใจเป็นสมาชิกในโรงเรียน และสอดคล้องกับ อัมมชาพร จุลสงค์ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนสังกัดเทศบาลตำบลกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัย พบว่าความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนสังกัดเทศบาลตำบลกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผู้ปกครองต้องการมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจในระดับมาก ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของการศึกษาและต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาร่วมโรงเรียนตัดสินใจร่วมกับครูผู้สอนในการแสวงหาวิทยาการใหม่ ๆ และสื่อการสอนในชุมชนหรือท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนหรือมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการเลือกใช้สื่อและอุปกรณ์สำหรับการศึกษาเพื่อช่วยให้เกิดการถ่ายทอดเนื้อหาความรู้ให้กับนักเรียนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพกับนักเรียนมากที่สุดและสอดคล้องกับ สราวุธ เฟื่องศรีโคตร (2554) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย พบว่าการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของนวิยา วาจาสิทธิ์ (2556) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็นอำเภอมโนรมย์ จังหวัดสระแก้ว พบว่า ด้านการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติ ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีส่วนร่วมปฏิบัติในการบริจาควัสดุ สิ่งของ ให้โรงเรียนเพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษาและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมปฏิบัติในการแนะแนวทางการศึกษาให้กับนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมปฏิบัติในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่เกียรติคุณของโรงเรียน มีส่วนร่วมปฏิบัติในการสนับสนุนด้านสื่อการสอนเทคโนโลยี ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของการศึกษาและต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาร่วมโรงเรียน ตัดสินใจร่วมกับครูผู้สอนในการแสวงหาวิทยาการใหม่ ๆ และสื่อการสอนในชุมชนหรือท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ในการ

จัดการเรียนการสอนหรือมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการเลือกใช้สื่อและอุปกรณ์สำหรับการศึกษาเพื่อช่วยให้เกิดการถ่ายทอดเนื้อหาความรู้ให้กับนักเรียนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียน เกิดประสิทธิภาพกับนักเรียนซึ่งเป็นบุตรหลานของตัวเองให้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ลลิตา ปะบุตร (2555) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสันปูเลย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ชุมชนส่วนใหญ่ มีส่วนร่วมช่วยประสานงานกับบุคคลในท้องถิ่นเพื่อขอสนับสนุนการจัดการศึกษา ประสานงานด้านวัสดุอุปกรณ์ ในการพัฒนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประสานงานด้านงบประมาณในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ชัชวาลศิริกุล (2551, หน้า 107) ได้วิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกระบวนการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ มณฑล เอกอรรถชัยพันธ์ (2553, หน้า 81) ได้ทำการศึกษารื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กรณีศึกษาตลาดน้ำตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบริเวณตลาดน้ำตลิ่งชันในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมฤกษ์ ทิมขาว (2551) ที่ได้ศึกษารื่อง แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการดำเนินงาน รองลงมาได้แก่ ด้านการตัดสินใจ และด้านการประเมินผล ตามลำดับ

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมรับผล ภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีส่วนร่วมรับผลจากการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้ศึกษามาจากโรงเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมรับผลโดยใช้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชน หรือสถานที่จัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การแข่งขันกีฬา การจัดงานประเพณีวัฒนธรรม มีส่วนร่วมรับผลในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับบุตร ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้ปกครองได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการสนับสนุน เสนอแนะ และร่วมกันดูแลนักเรียน ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการประสานความร่วมมือ บ้าน ชุมชน เครือข่ายผู้ปกครอง ตลอดจนช่วยดูแลนักเรียน หรืออาจเพราะผู้ปกครองมีความผูกพันกับโรงเรียน เนื่องจากประชาชนมีโอกาส

ได้รับผลประโยชน์จากกิจกรรมโครงการพัฒนาต่างๆ ในโรงเรียน การใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เช่น โรงเรียนผู้สูงอายุ การจัดกิจกรรมวันเด็ก วันสงกรานต์ วันลอยกระทง นอกจากนี้ยังเป็นคณะกรรมการตรวจรับอาหารกลางวัน หรือเป็นตัวแทนเครือข่ายผู้ปกครอง เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กนกอร บุญกว้างและจิณฉัตร ปะโคทั้ง (2559) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านเหมือดขาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนบ้านเหมือดขาว อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร และศึกษาเงื่อนไขการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการร่วมกันรับผลประโยชน์ร่วมกันและชื่นชมยินดี พบว่า ส่วนมากเป็นผลประโยชน์ ทางด้านจิตใจ มากกว่าจะเป็นผลตอบแทนทางด้านวัตถุสิ่งของจากโรงเรียนและชุมชน และ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นพดล นามวงษา (2551) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการบริหารงานแนะแนวโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระแก้ว ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารงานแนะแนว โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ด้านการรับผลประโยชน์ ธนิศร์ ชื่นยง (2561) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครนายก ผลการวิเคราะห์พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อมีการพิจารณารายด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

1.5 ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีส่วนร่วมในการประชุมและสรุปผลการดำเนินงานประจำปีกับโรงเรียน สถานศึกษาจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ระหว่างบุคลากรในโรงเรียน และผู้ปกครองอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนได้เปิดโอกาสและขอความร่วมมือให้ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียน มีการแจ้งให้ทราบถึงบทบาทหน้าที่ต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้เป็นไปตามที่พระราชบัญญัติการศึกษากำหนดไว้ ทำให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจในหน้าที่ของตนเองในการเข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียน หรืออาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเสวนาและแสดงความคิดเห็น ในที่ประชุมเพื่อให้โรงเรียนได้ใช้เป็นข้อมูลในการ

ประเมินผล อีกทั้งผู้ปกครองได้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในการให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง และแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นผลย้อนกลับต่อการดำเนินการโครงการต่าง ๆ ที่โรงเรียนได้จัดทำขึ้น เนื่องจากกิจกรรมที่จัดขึ้นนั้นเกี่ยวข้องและเป็นการบริการให้นักเรียน ผู้ปกครองจึงเป็นส่วนหนึ่งในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการพัฒนาโรงเรียนเพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินผล สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปารณทัตต์ แสนวิเศษ (2555) ที่ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา : การสร้างทฤษฎีฐานราก ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 ระดับ คือ 1)ระดับร่วมวางแผนตัดสินใจ 2)ระดับปฏิบัติการ 3)ระดับการร่วมรับผลประโยชน์ 4) ระดับการประเมินผล และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิธิพร ภักดีพิทักษ์กุล (2555) ได้วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการพัฒนาการศึกษาของศูนย์การพัฒนาการศึกษาของศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของศูนย์การพัฒนาการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการประเมินผล ด้านการประสานงาน ด้านความร่วมมือ ด้านการทำงานร่วมกัน และด้านการวางแผน และผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย พบว่าภาคีเครือข่ายที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการการพัฒนา การศึกษา ไม่แตกต่างกัน

2. ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาล ตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามารถ อภิปรายตามรายด้านได้ดังนี้

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมคิด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าความถี่มากที่สุดคือ ผู้ปกครองไม่เข้าใจระบบการเก็บข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา รองลงมาคือ ผู้ปกครองและครู ไม่มีโอกาสได้พูดคุยถึงปัญหา ความต้องการเพื่อนำไปสู่กระบวนการวางแผน เพื่อนำไปแก้ปัญหา ของนักเรียน หรือปัญหาของโรงเรียน และผู้ปกครองไม่มีเวลาและขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร ผู้ปกครองไม่เข้าใจวิธีการขั้นตอนของการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาหรือการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ผู้ปกครองบางคนอาจมองว่าเป็นการใช้ความรู้เชิงวิชาการ เนื้อหาสาระและกระบวนการจัดทำต้องอาศัยผู้มีความรู้และประสบการณ์ ทำให้ผู้ปกครองไม่กล้าเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร หรือการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ผู้ปกครองบางคนยังถือว่า เรื่องของการจัดเก็บข้อมูลและระบบสารสนเทศ การวางแผนหรือแม้กระทั่งการจัดทำหลักสูตรเป็นเรื่องของโรงเรียนที่ต้องดำเนินการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของกรองกาญจน์ เชิดชัยวิชารกุล (2550) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของ

ผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนในกลุ่มสหศึกษาสัมพันธ์ ผลการสรุปปัญหาอุปสรรค พบว่าผู้ปกครองไม่มีเวลาเพียงพอ ในการอบรมเลี้ยงดู ไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนและได้รับข่าวสารจากโรงเรียนน้อย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กนกอร บุญกว้างและจิณฉัตร ปะโคทัง (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนกรณีศึกษา : โรงเรียนบ้านเหมือดขาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านที่ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ ด้านการร่วมคิดและการมีส่วนร่วมตัดสินใจ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปารณทัตต์ แสนวิเศษ (2555) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา : การสร้างทฤษฎีจากฐานราก ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน บริบทด้านผู้ปกครอง ประกอบด้วย 1) ผู้ปกครองบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและวิธีการเข้ามามีส่วนร่วมทำให้ไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างที่ควรจะเป็นขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการมีส่วนร่วม และไม่รู้บทบาทหน้าที่ของตนเองที่จะต้องปฏิบัติ อีกทั้งมีความแตกต่างของระดับการศึกษาของผู้เข้าร่วม 2) ผู้ปกครองยังเกรงใจครูและไม่กล้าแสดงออกทางการศึกษาและไม่กล้าแสดงความคิดเห็น 3) ปัญหาด้านเวลาและการเดินทางที่เป็นอุปสรรคสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เวลาในการเข้ามามีส่วนร่วมไม่ตรงกัน และ 4) ความรู้สึกหรือทัศนคติของผู้ปกครองบางส่วนที่มองว่าเป็นเรื่องเฉพาะ เป็นราชการที่ไม่สามารถเข้าไปยุ่งเกี่ยวหรือมีส่วนร่วมได้มากนักเนื่องจากมีความรู้ความสามารถไม่เพียงพอ

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ ข้อที่มีค่าความถี่มากที่สุดคือ ผู้ปกครองไม่ตอบแบบสอบถามที่ทางโรงเรียนขอความร่วมมือ รองลงมาได้แก่ ผู้ปกครองยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนงานโครงการ งบประมาณประจำปีของโรงเรียน และผู้ปกครอง ไม่ทราบถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อโรงเรียนซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กนกอร บุญกว้างและจิณฉัตร ปะโคทัง (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน กรณีศึกษา : โรงเรียนบ้านเหมือดขาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านที่ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ ด้านการร่วมคิดและการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและวิธีการเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจเกี่ยวกับภารกิจของโรงเรียน ทำให้ไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างที่ควรจะเป็น หรือบางคนขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง อีกทั้งความแตกต่างของระดับการศึกษาของผู้เข้าร่วม นอกจากนี้ยังมีผู้ปกครองบางส่วนที่เกรงใจครูและไม่กล้าแสดงออกและไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปารณทัตต์ แสนวิเศษ (2555) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การมี

ส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา : การสร้างทฤษฎีจากฐานราก ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน บริบทด้านผู้ปกครอง ประกอบด้วย 1) ผู้ปกครองบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและวิธีการเข้ามามีส่วนร่วมทำให้ไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างที่ควรจะเป็นขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการมีส่วนร่วม และไม่รับบทบาทหน้าที่ของตนเองที่จะต้องปฏิบัติ อีกทั้งมีความแตกต่างของระดับการศึกษาของผู้เข้าร่วม 2) ผู้ปกครองยังเกรงใจครูและไม่กล้าแสดงออกทางการศึกษาและไม่กล้าแสดงความคิดเห็น 3) ปัญหาด้านเวลาและการเดินทางที่เป็นอุปสรรคสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เวลาในการเข้ามามีส่วนร่วมไม่ตรงกัน และ 4) ความรู้สึกหรือทัศนคติของผู้ปกครองบางส่วนที่มองว่าเป็นเรื่องเฉพาะ เป็นราชการที่ไม่สามารถเข้าไปยุ่งเกี่ยวหรือมีส่วนร่วมได้มากนักเนื่องจากมีความรู้ความสามารถไม่เพียงพอ อีกทั้งยังคิดว่าการศึกษเป็นงานของครูถ้าเข้ามาแทรกแซงมากจะไม่เหมาะสม ผู้ปกครองบางคนคิดว่าการสอนเป็นหน้าที่ของครูไม่ใช่หน้าที่ของผู้ปกครอง หรือบางครั้งผู้ปกครองบางคนมีเจตคติไม่ดีต่อครูบางคน จึงทำให้ขาดความร่วมมือในกิจการของโรงเรียนไปด้วย

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติ เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ ข้อที่มีความถี่มากที่สุดคือ ผู้ปกครองมีความร่วมมือในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนน้อย รองลงมาคือ ผู้บริหารไม่ส่งเสริมการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมกระบวนการจัดการเรียนรู้ และ โรงเรียนไม่มีการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กานต์สินี ศรีแก้ว (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัด ไตรศรัทธาชมองค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษา พบว่า ขาดงบประมาณในการสนับสนุนการบริหารจัดการจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เพียงพอและเหมาะสม ต่อการจัดการเรียนการสอนและด้านต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงยังเห็นว่าจำนวนบุคลากรครูที่ดูแลนักเรียน มีน้อย จดมุ่งหมายในการพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ผลสัมฤทธิ์ขึ้นอยู่กับสภาพของชุมชน ชุมชนบางพื้นที่ยังไม่มี ความเข้าใจในการจัดการศึกษา ต้องอาศัยโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการเองเพื่อนำไปสู่ความต้องการของชุมชน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมฤกษ์ ทิมขาว (2551) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการประเมินผล รองลงมาได้แก่ ด้านการดำเนินงาน และด้านการตัดสินใจ

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผล เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ ลำดับแรกที่ประสบปัญหามากที่สุดคือ โรงเรียนไม่ได้นำผลการประเมินคุณภาพ ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง รองลงมาคือ ผู้ปกครองไม่มีเวลาในการประเมินพัฒนาการของเด็กนักเรียน และปัญหาของเด็กนักเรียนไม่ได้รับการแก้ไขตามที่ผู้ปกครองต้องการ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าการนำผลการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาทางโรงเรียน การนำผลการประเมินคุณภาพมาใช้ในการแก้ไขปัญหา ยังไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่แท้จริง ครูอาจยังมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการประกันคุณภาพน้อย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธนิศร ยืนยง (2560) ที่ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดนครนายกวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครนายกผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครนายกภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก

2.5 ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ ลำดับแรกที่ประสบปัญหามากที่สุดคือ โรงเรียนไม่ได้นำผลการประเมินไปใช้ในการวิเคราะห์ ปรับปรุงแผนพัฒนาการศึกษาหรือหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมาคือ ผู้ปกครองไม่มีความเชื่อถือในความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของครู และโรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามาเกี่ยวข้องกับทางโรงเรียนโดยตรง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กนกพร บุญแก้วและจิณฉัตร ปะโลทั้ง (2559) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาของชุมชน กรณีศึกษา: โรงเรียนบ้านเหมือดขาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนบ้านเหมือดขาว อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร และศึกษาเงื่อนไขการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่าเงื่อนไขการมีส่วนร่วมน้อยในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ คนในชุมชนขาดความรู้เรื่องการค้างานของโรงเรียน เงื่อนไขเกี่ยวกับระเบียบราชการที่พบว่าค่อนข้างจะล่าช้า สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อธิพงษ์ ดาวเวียงกัน (2554) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านแม่หงานหลวง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมปัญหาและข้อเสนอแนะของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านแม่หงานหลวง อำเภอแม่แจ่ม ผลการวิจัยพบว่าการประเมินผลด้านการประเมินผลชุมชนมีส่วนร่วมในลักษณะไม่เป็นทางการ โดยให้ความเห็นเกี่ยวกับผลการเรียนของนักเรียนประเมินการจัดทำแผนปฏิบัติการ และกิจกรรม

ของโรงเรียน ชุมชนทุกคนไม่ได้เข้าร่วมตรวจสอบการใช้งบประมาณของโรงเรียนแต่เพียงแค่นี้
ได้รับทราบรายละเอียดที่ครูได้ชี้แจงการใช้จ่ายเงินของโรงเรียนเบื้องต้นเท่านั้น

3. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของ
โรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการ
พัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ
อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก หลังจากได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน
17 คน แล้งนำผล ที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อจะได้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาที่จะสามารถนำไป
พัฒนาการมีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษา โดยสรุปได้ 5 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านการมีส่วนร่วมคิด ควรส่งเสริมสนับสนุน ให้มีการจัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครองมี
การอบรมให้ความรู้และสร้างความเข้าใจให้ผู้ปกครองได้เข้าใจระบบการบริหารงานโรงเรียน เข้าใจ
บทบาทของตนเอง จัดทำกรอบขั้นตอน กระบวนการให้ชัดเจน จัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง
เครือข่ายผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อเป็นเวทีให้ผู้ปกครองและครูได้มีโอกาสได้
พูดคุยถึงปัญหา ความต้องการเพื่อนำไปสู่กระบวนการวางแผน เพื่อแก้ไขปัญหานักเรียน หรือ
ปัญหาของโรงเรียน และควรมีการประชุมประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองได้รับทราบถึงข้อมูลต่าง ๆ โดย
อาศัยโซเซียลมีเดียรูปแบบต่าง ๆ ในการดำเนินงานให้มากขึ้น เพื่อเป็นการประหยัดเวลา และ
อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ปกครองอีกทางหนึ่ง และจัดทำรายงานความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของ
ผู้เรียนเสนอให้ผู้ปกครองได้รับทราบ ซึ่งในการดำเนินการตามแนวทางนี้สอดคล้องกับ โสภณ บัว
มาสูง (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของ
โรงเรียนอนุบาลสุรพิทยัทิพย์ พบว่า การศึกษา พบว่า ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้าร่วม
แสดงความคิดเห็น และจัดทำเอกสารเผยแพร่ข่าวสารงานในด้านการวางแผนและกำหนดนโยบาย
การประสานงานกับผู้ปกครองล่วงหน้าโดยส่งจดหมายเวียนและชี้แจงรายละเอียดเพิ่มเติมให้ชัดเจน
เชิญผู้เชี่ยวชาญมาเป็นวิทยากรสอนนักเรียน และขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการแก้ปัญหา
ของเด็กนักเรียนและ โรงเรียนควรปรับปรุงด้านบุคลากรบุคคลให้ดีขึ้นกว่าเดิม นวียา วาจาสัตย์
(2556,หน้า 32) ได้ให้แนวคิดไว้และหลักการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาว่า การที่
ผู้ปกครองเข้าร่วมในการจัดกิจกรรม หรือส่งเสริมการจัดกิจกรรมระหว่างบ้านกับโรงเรียนจะช่วย
พัฒนางานการศึกษา หรือการเรียนของนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้มากขึ้น
นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของพระชนานท์ จักรใจ สมศักดิ์ บุญสาธร์ และวิชัย ดีพร้อม
(2554) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านถ้ำ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการศึกษา
ไปใช้ โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมให้มากยิ่งขึ้น อาทิ การให้ผู้ปกครองเข้า

มามีส่วนร่วมในด้านการวางแผนการจัดทำหลักสูตรหรือการพัฒนาหลักสูตร และโรงเรียนควรดึงเอาทรัพยากรบุคคลในชุมชนที่มีความรู้ หรือบุคคลที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนให้มากขึ้น อาทิ การเข้าร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษา หรือกรรมการที่ปรึกษา เพื่อให้คำปรึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนเป็นต้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของโสภณ บัวมาสูง (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลศรีพิทยทิพย์ พบว่า การศึกษา พบว่า ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้ เข้ามาร่วมแสดงความคิดเห็น และจัดทำเอกสารเผยแพร่ข่าวสารงานในด้านการวางแผนและกำหนดนโยบาย การประสานงานกับผู้ปกครองล่วงหน้าโดยส่งจดหมายเวียนและชี้แจงรายละเอียดเพิ่มเติมให้ชัดเจน เชิญผู้เชี่ยวชาญมาเป็นวิทยากรสอนนักเรียน และขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการแก้ปัญหาของเด็กนักเรียนและโรงเรียนควรปรับปรุงด้านบุคลากรบุคคลให้ดีขึ้นกว่าเดิม

3.2 ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ควรส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครอง มีการอบรมให้ความรู้และสร้างความเข้าใจให้ผู้ปกครองได้เข้าใจระบบการบริหารงานโรงเรียน เข้าใจบทบาทของตนเอง จัดทำกรอบ ขั้นตอน กระบวนการให้ชัดเจน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้นำเสนอโครงการ แผนงานจากชุมชน กิจกรรมเพื่อมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูจัดกิจกรรม Open House อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้ผู้ปกครองได้มีโอกาสเข้ามาเยี่ยมชมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนของครูผู้สอน และในห้องเรียน ประชาสัมพันธ์กิจกรรมให้ผู้ปกครองทราบ และจัดทำข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาให้เป็นระบบที่ชัดเจน เอปสไตน์ (Epstein, 1995, pp. 701-705, อ้างถึงในเทอดศักดิ์ จันเสวี, 2549, หน้า 60-61) นักวิชาการด้านการศึกษา ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น สหพันธ์อเมริกาชี้ว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาของเด็กในโรงเรียนนั้นสามารถทำได้ 2 รูปแบบ แบบแรก คือ การเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมในห้องเรียนและโรงเรียน รูปแบบที่สองคือ การเข้ามีส่วนในการบริหารและกำหนดแนวทางของโรงเรียน เช่น ให้ผู้ปกครองเข้าร่วมมีบทบาทในสภาผู้ปกครอง สมาคมผู้ปกครองและครูหรือคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ของโรงเรียนทำหน้าที่ สอดส่องดูแล ร่วมตัดสินใจ และวางแผนการพัฒนาโรงเรียน สามารถร่วมกำหนดนโยบายการศึกษา ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อบุตรหลานของตน ผู้ปกครองจะเกิดความรู้สึกรับผิดชอบในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของบุตรหลานพวกเขา และสอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2550) ที่ได้กล่าวถึงการให้ความรู้กับผู้ปกครองว่าการจัดอบรมผู้ปกครองโรงเรียนควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีความรู้และทักษะในเรื่องต่าง ๆ เพื่อเกิดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง โดยจัดหลักสูตรอบรมที่มีประโยชน์ต่อผู้ปกครองทั้งหลักสูตรเกี่ยวกับการเลี้ยงดูช่วยเหลือเด็ก การจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านที่นำไปสู่การส่งเสริม การเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศ

แห่งการเรียนรู้ที่บ้าน การส่งเสริมพัฒนาการเด็ก หลักสูตรเกี่ยวกับการฝึกทักษะต่าง ๆ นอกจากนี้ การรวมกลุ่มของผู้ปกครอง หรือเครือข่ายผู้ปกครองให้มีการพบปะพูดคุยและเปลี่ยนความคิดเห็น เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาการต่าง ๆ และวิธีการแก้ปัญหาต่างๆจากผู้ปกครอง และยังสอดคล้องกับ แนวความคิดของ เดคเคอร์ และเดคเคอร์ (Deckre & Decker, 1984) ที่ได้กล่าวสรุปถึงความสำคัญ ของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาว่า เด็กที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษามีความสามารถ ทางสติปัญญาและ ความพร้อมมากกว่าเด็กที่ผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วม ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองเข้าใจว่าการส่งเสริม สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นเรื่องของครูผู้สอน ไม่ใช่เรื่องของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ซึ่งถือว่าเป็นแนวคิดที่ไม่ถูกต้อง เพราะ หลักการสำคัญประการหนึ่งตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ก็คือ การให้ทุก ส่วนของสังคมมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งพ่อแม่ ผู้ปกครอง ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับ เด็กมากที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544 ช : คำนำ) รัชนีกร หงส์พนัส (2547, หน้า 39-40) ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนา การประสานความร่วมมือ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ระหว่างโรงเรียนและบ้าน ดังนี้ การพบผู้ปกครองในรูปแบบ Open House การจัดกิจกรรมการเข้า ค่าย โดยขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอน การ สร้างเครือข่ายเชื่อมโยงการเรียนรู้ระหว่าง โรงเรียนกับบ้าน ผู้ปกครองมีบทบาทเป็นครูช่วยสอนการ จัดทัศนศึกษาร่วมกับผู้ปกครอง

3.3 ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ปกครอง กับนักเรียน เพื่อให้เกิดมีความ ร่วมมือในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ให้ ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงนิทรรศการ หรือผลงานนักเรียน เปิดโอกาสให้ ผู้ปกครองที่มีความสามารถพิเศษได้เข้ามาช่วยเป็นวิทยากร หรือผู้ช่วยครูในการจัดกิจกรรม การทำ Work shop, School Tour สร้างสนามเด็กเล่นเสริมปัญญา การจัดพื้นที่แหล่งการเรียนรู้ธรรมชาติ เพื่อให้มีส่วนร่วมในการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ให้ผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง เป็นผู้ กำหนดแนวทางการระดมทุน ทรัพยากรในรูปแบบของคณะกรรมการ จัดทำรายงานผลความสำเร็จ ของคุณภาพเด็กให้ผู้ปกครองรับทราบ ซึ่งตามรายงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ (2544, หน้า 153-157, อ้างใน บุญณภัทร เดือนกลาง 2552, หน้า 54-57) ได้เสนอรูปแบบ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่เหมาะสมกับสังคมไทยผ่านการพัฒนาการศึกษา ดังนี้ 1. การเชิญ ผู้ปกครอง และผู้อาวุโส กรรมการชุมชน มาเยี่ยมโรงเรียน และจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองได้มีโอกาส พบปะกับครูเห็นกิจกรรมการเรียนของเด็ก เห็นสภาพแวดล้อมที่ทางโรงเรียนจัดให้แก่เด็กใน โรงเรียน ร่วมคิด ร่วมประชุมในหัวข้อต่าง ๆ ในเวลาและสถานการณ์ ที่เหมาะสม 2. การจัด สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็ก เช่น การจัดห้องพบปะสังสรรค์

แบบไม่เป็นทางการ เช่น ห้อง Common Room เพื่อเป็นที่ที่ผู้ปกครองได้มาพักผ่อนและได้พบปะกันอย่างไม่เป็นทางการ มีการจัดข้อมูลต่าง ๆ ให้ทราบ มีเอกสาร หนังสือที่เป็นประโยชน์ได้อ่าน และร่วมหารือกัน มีบอร์ดประชาสัมพันธ์เพื่อสื่อข่าวสาร กิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งมีบอร์ดของเด็ก ๆ หรือคณะกรรมการนักเรียนที่สามารถสื่อสารเรื่องราว ความคิดเห็นของเขาต่อผู้ปกครอง ด้วย การจัดสถานที่หรือสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติและไม่เป็นทางการเช่นนี้จะส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ระหว่างกันและกันเกิดขึ้น และนำไปสู่การยกระดับความสัมพันธ์ทางโรงเรียนต่อไป 3. การเชิญผู้ปกครองมาเป็นอาสาสมัครในงานด้านต่าง ๆ เช่น การเป็นครูร่วมสอน การเป็นโค้ชกีฬา การติว หรือสอนพิเศษในความรู้เฉพาะด้าน การรับเป็นเจ้าภาพในการสนับสนุนค่า

3.4 ด้านการมีส่วนร่วมรับผล โรงเรียนและผู้ปกครองมีเอกสารโต้ตอบระหว่างครูกับผู้ปกครอง เช่น แบบประเมินผลงานนักเรียนให้ผู้ปกครองได้รับรู้และรับชมผลงานของนักเรียน วารสารประจำเดือน เป็นต้น มีการแจ้งผลการประเมินนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ มีการประชาสัมพันธ์ แจ้งข่าวสาร โครงการ กิจกรรมของโรงเรียนให้ผู้ปกครองได้รับทราบล่วงหน้า หรือใช้ช่องทางออนไลน์ ในการแจ้ง โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ จัดให้ผู้ปกครองเข้าร่วมเป็น คณะกรรมการประเมิน โครงการ จัดกิจกรรมให้เรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียน สอดคล้องกับสอดคล้องกับสันติ ขอบุช (2555) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนศีลวิ อำเภอยะรัง จังหวัดยะลา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับและ ปัญหา ข้อเสนอแนะและแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนศีลวิ อำเภอยะรัง จังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่า ควรจัดให้มีประธานกรรมการ ผู้ปกครอง ครู นักเรียน ดำเนินการแก้ไขร่วมกัน เมื่อมีเรื่องใดที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ปกครองและนักเรียน ทางโรงเรียนควรที่จะแจ้งให้ทราบโดยตรง ควรมีการคัดเลือกตัวแทนภาคีที่มีเวลา มีความรู้ความสามารถ ควรจัดให้ผู้บริหาร หรือคณะกรรมการบริหารโรงเรียนพบปะกับผู้ปกครอง กรอง กาญจน์ เชิดชัยวิชารกุล (2550) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษา ปฐมวัยของโรงเรียนในกลุ่มสหศึกษาสัมพันธ์ ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยคือ ควรเพิ่มวิธีการในการสื่อสารที่หลากหลายและส่งข่าวสารให้ผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ จัดเวทีให้มีการพบปะพูดคุยกันระหว่างผู้ปกครอง ครูประจำชั้นและควรมีการจัดกิจกรรมในวันเสาร์อาทิตย์เพื่อให้ผู้ปกครอง ที่ทำงานประจำได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนมากขึ้น

3.5 ด้านการมีส่วนร่วมประเมิน เป็ระบบการแสดงความคิดเห็นของผู้ปกครอง หรือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียผ่านระบบออนไลน์ โรงเรียนนำเสนอรายงานผลการประเมินตัวเองประจำปีให้ผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง หรือคณะกรรมการสถานศึกษาได้รับทราบและร่วมกันวิเคราะห์

ผลการรายงานร่วมกันจัดทำแบบประเมินความพึงพอใจในการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมในโรงเรียนให้ผู้ปกครองตอบ จัดทำรายงานการใช้งบประมาณของโรงเรียนให้ผู้ปกครองทราบ จัดตั้งเครือข่ายครู เครือข่ายผู้ปกครองในการร่วมติดตามประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของชัชวาล ศิริกุล (2551, หน้า 107) ได้วิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่เห็นว่า ควรเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา ควรเข้าร่วมรับรู้และให้ความเห็นชอบการใช้งบประมาณของสถานศึกษา และควรช่วยในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ควรประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน ควรจัดหาวิทยากรในท้องถิ่นมาช่วยสอนวิชาชีพ ควรร่วมให้ขวัญและกำลังใจบุคลากรตามโอกาสสมควร ควรร่วมและเสนอความคิดและการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา และควรเสียสละเวลาเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่ภู อำเภอมะสอ จังหวัดตาก มีข้อเสนอแนะแก่ผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.1 นำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาด้านนโยบาย คือ รูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือคณะกรรมการด้านอื่น ๆ พบว่า สัดส่วนที่มาจากประชาชน หรือชุมชนยังมีน้อย ดังนั้น ในการพิจารณาการได้มาซึ่งคณะกรรมการในแต่ละคณะ ควรมีความยืดหยุ่นและมีสัดส่วน ที่ให้พ่อแม่ผู้ปกครอง และชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น รวมถึงควรมีการทบทวนและปรับปรุง กฎระเบียบ เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มากขึ้น

1.2 นำผลวิจัยไปใช้การพัฒนาองค์กร คือ โรงเรียนควรให้ความสำคัญและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชนให้เข้ามาทำหน้าที่ หรือมีบทบาทในการจัดการศึกษารูปแบบต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เช่น การคิดค้นแผนการร่วมมือ โครงการนำร่องและเป็นพี่เลี้ยง หรือกลไกการประสานชุมชนหน่วยงานต้นสังกัด จัดให้มีหน่วยประสานที่เป็นศูนย์กลางและเป็นพี่เลี้ยง หรือที่ปรึกษาแก่ชุมชนและโรงเรียนในการขยายบทบาทการจัดการศึกษาอย่างมีส่วนร่วมที่มีมาตรฐาน

1.3 นำผลวิจัยไปใช้การพัฒนามนุสกลาง คือ ความจำเป็นอย่างยั้งที่ต้องให้บุคลากรที่มีความเกี่ยวข้องทั้งหมดในสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจและสร้างความตระหนัก ให้เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาถึงรูปแบบกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเด็นปัญหาการวิจัยที่ว่า ทำอย่างไรชุมชนจึงจะได้รับประโยชน์จากการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนให้เอื้อประโยชน์ต่อชุมชนให้มากขึ้นกว่าเดิม

2.2 ควรศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบระหว่างสถานศึกษาที่มีความแตกต่างกัน คือ องค์กรทางชนหรือโรงเรียนเอกชน เพื่อวิเคราะห์ให้เห็น ถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหาร

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ พุดน้อย. (2553). การพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียน
ในโรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1.
วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสกลนคร.
- กมล ภู่อะเสริฐ. (2545). การบริหารงานวิชาการ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เมธิปส์.
กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม
พ.ศ.2545). กรุงเทพมหานคร:คุรุสภาลาดพร้าว.
- กนกอร บุญกว้าง และฉัตรฉัตร ปะโคพัง. (2559, มกราคม-เมษายน). การมีส่วนร่วม
การจัดการศึกษาของชุมชนกรณีศึกษา: โรงเรียนบ้านหม้อดขาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 4.วารสารบริหารการศึกษามหาบัณฑิต. 16(1),
217-226.
- กรองกาญจน์ เขียวชัยวิรากุล. (2550). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของ
โรงเรียนเอกชนในกลุ่มสมาคมสหศึกษาสัมพันธ์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา
พ.ศ. 2550. (2550, 16 พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 124 ตอน 24 ก. หน้า 29-33.
กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). เอกสารอบรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้บริหาร.
กรุงเทพมหานคร: คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กานต์สินี ศรีแก้ว (2559). ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
ระดับปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดไทรสรวงมอค์การบริหารส่วนตำบล
สองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการ บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

- กิตติ กรทอง. (2552). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินการจัดการศึกษาระดับก่อน
ประถมศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอพระประแดงจังหวัดสมุทรปราการ.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏธนบุรี.
- กิตติศักดิ์ สุรินทร์. (2556). ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษา
ของโรงเรียนบ้านสะพานสี่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 1.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2551). แนวทางการดำ เนินงานการมีส่วนร่วมการ
บริหารจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
จำกัด.
- จำนง หอมเย็นและคณะ. (2554). ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายระเบียบที่ใช้ในการปฏิบัติราชการสอบ
บรรจุครู ก.ค.ศ. กรุงเทพฯ: ไอเอ็ดพับลิชชิง.
- จิรนนท์ อังกาสิ. (2551). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาและคุณลักษณะ
ของนักเรียนโรงเรียนศิริราชวรวิทยากร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร
เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสกลนคร.
- จิรรัตน์ แจนโกนดี. (2556). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนครเขต 1. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เจตน์สุตา ทศานนท์. (2547). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล
เชิงทราย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเชิงทราย.
- ชนมรัชดา ยาแก้วและคณะ. (2560). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก
ปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมายและพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู. (2550). พัฒนความรู้
ด้านระเบียบกฎหมายและพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู. [Online]. Available : [http : //](http://opac.lib.buu.ac.th)
opac.lib.buu.ac.th. [2562, มิถุนายน 15].

- ชัชฎาภรณ์ คงธนธีระสันติ. (2558). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขาค้อ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ในการประชุมสัมมนาวิชาการเสนอวิจัยระดับนานาชาติ เครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 15. วันที่ 23 กรกฎาคม 2558. (หน้า 319-326). นครสวรรค์ : สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ชัชวาล ศิริกุล. (2551). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกระบวนการวางแผน พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชัยภัทร ปิ่นมณี. (2555). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนในการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร เขต 1. ภาคนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- จิตินาถ สุขสำราญ. (2558). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ณฐมน แนวคำ. (2561). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนชุมชนวัดหนองค้อ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. [Online]. Available : <https://www.gotoknow.org/posts/57462230> [2562, มิถุนายน. 15].
- คนยา ภูระหงษ์. (2555). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลบ้านหนองคล้า (วจนจรจรจวตอุปถัมป์ 2) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ดิเรก อนันต์. (2556). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พัฒนา แสงศักดิ์. (2548). ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตามแนวปฏิรูปการศึกษา. วารสารวิชาการ, 8(1). หน้า 43-49.

ทำนอง ภูเกิตพิมพ์. (2551). แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน.

[Online]. Available : <http://gotoknow.org/blog/mathu/334443>. [2562, มกราคม. 12].

เทอดศักดิ์ จันเสวี. (2561). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการการศึกษาระดับปฐมวัยใน
โรงเรียนเทศบาลตำบลเขตรจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. [Online].

Available : <http://www.gspa-sk - buu.net/theory/ 27.pdf/>. [2562, มิถุนายน. 15].

ชนสาร บัลลังก์ปัทมา. (2551). บทบาทประชาชนในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา. นิตยสาร.

Thecity Journal. [Online]. Available : <https://www.gotoknow.org/posts/200818>.
[2562, มิถุนายน. 15].

ชนัสตา สมบัติบุรณ์. (2556). ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษา
ของโรงเรียนสองกวีย้งวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชิชาธร แก้วเจิม. (2551). การศึกษาความพร้อมของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

ชร สุนทรายุทธ. (2551). การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป ทฤษฎีวิจัยและการปฏิบัติการทางการศึกษา.
กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์ จำกัด.

ธรรมวัฒน์ พงษ์ทอง. (2559). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของ
โรงเรียนในเขตอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
จันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยบูรพา.

ธีรภัทร์ เจริญดี. (2542). การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นงลักษณ์ ลักษณะโกติน, อมรรัตน์ ปฏิญญาวิบูล, วิสันต์ ตมไธสง. (2562). การมีส่วนร่วมของ
ผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารจัดการองค์กร
มหาวิทยาลัยเกริก.

ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์, นพ. (2561). สรุปประเด็นบรรยายทางวิชาการ “การศึกษาไทยกับการ
ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ. [Online]. Available : <http://www.bps.moe.go.th/web2018/2018/06/25/>. [2562, มิถุนายน. 15].

- นพพรณ เทียมรอด. (2558). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา ตำบลแม่ละ อำเภอฟ่าง จังหวัดเชียงใหม่ . [Online]. Available : <http://www2.feu.ac.th/acad/llrc/RPDB/detail.aspx?meta=455>. [2562, มิถุนายน.15].
- นวิยา วาจาสัตย์. (2556). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิพนธ์ วงศ์กาฬสินธุ์. (2561, มกราคม – มีนาคม). ยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมกันของประชาชนในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูผาแดง จังหวัดสกลนคร : กรณีศึกษาบ้านดงน้อย หมู่ 9 ตำบลดงมะไฟ อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 15(68). 80-89.
- นิลฉนิ พิทักษ์. (2552). รูปแบบการส่งเสริมศักยภาพผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- โนชญ์ ชาญด้วยกิจ. (2553). การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สุวิริยาสาน.
- บุญฤทธิ์ เดือนกลาง. (2552). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านลาดใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ปฏิรูปการศึกษา, สำนักงาน. (2545). การพัฒนาด้วยงบประมาณคุณภาพการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษา. กรุงเทพฯ: ชารอักษร.
- ประชุม สุวดี. (2551). การตลาดในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์.
- ปรัชญา เวสารัชช. (2554). หลักการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- ประพันธ์ เดชสวัสดิ์. (2552). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนบ้านสถาน อำเภอภูซางจังหวัดพะเยา. การศึกษาอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ปรารณา ธรรมวงศ์. (2554). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการบริหารงานของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร

มหาวิทยาลัย สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2545). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน. (2544). การวิจัยเชิงนโยบาย รูปแบบการบริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
การศาสนา.

ปารณทัตต์ แสนวิเศษ. (2555). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของ
โรงเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนา
การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

พงศ์พันธ์ แก้วหาวงค์. (2550). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน
กรุงเทพฯ. สถานศึกษาอำเภอหนองสองห้อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ขอนแก่น เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช.

พระชนนัท จักรใจ, สมศักดิ์ บุญสาธิต และวิชัย ดีพร้อม. (2554). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองใน
การจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านฉาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงราย เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.

พัชรินทร์ จันทร์ส่องแสง. (2551). การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโครงการศูนย์เลี้ยงเด็ก
เพื่อผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบกิจการและชุมชน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการศึกษาปฐมวัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พาณี ศิริสวัสดิ์. (2551). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท
หลักทรัพย์ คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตครองสถาน กรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนดุสิต.

พิธิพร ภักดีพิทักษ์กุล. (2555). การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการพัฒนาการศึกษาของศูนย์การ
พัฒนาการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอไชยา
จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ภาคนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

พิสมัย ปั่นน้อย. (2550). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียน
โรงเรียนอนุบาลบ้านบางพระ (ฉิงนาวิกอนุสรณ์) ศรีราชา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

- ภูมิพัฒน์ รักพรหมมงคล. (2558). **การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา**. กำแพงเพชร : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- มณฑล จันท์แจ่มใส. (2551). **ปัจจัยการสื่อสารการตลาดที่มีต่อการเลือกสถานที่ท่องเที่ยว**
กรณีศึกษาเกาะมุก จังหวัดตรัง. วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการวางแผนเมืองและสภาพแวดล้อม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง.
- มาติกา ประชาธิปไตย และชัยยุทธ ศรีวิเชียร. (2561). การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของ
ชุมชน ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ขอนแก่น เขต 4. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 12(1), 163-174.
- เมตต์ เมตต์การณจิต. (2553). **การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของประชาชน องค์การ**
ปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ. กรุงเทพฯ: บั๊กพอย์ท์.
- รัชนิกร หงส์พนัส. (2547). การเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก : ความหมายสู่การเรียนรู้การสอนกลุ่ม
สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. วารสารมนุษยศาสตร์ปริทรรศน์.
26(1), 44-53.
- วันเพ็ญ สืบญาติ. (2552). **การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก**.
งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วัลภา พรหมฤทธิ์. (2550). **การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษาในการ**
ดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ อำเภอพรหมคีรีจังหวัดนครศรีธรรมราช. การศึกษา
อิสระสาขารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิจิต นันทสุวรรณ และจ่านงค์ แรกพินิจ. (2541). **บทบาทของชุมชนกับการศึกษา: รายงานการศึกษา**
วิจัยเสนอสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- ศิริวรรณ วณิชพัฒน์วรชัย. (2552). **การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบผู้ปกครอง**
มีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนปฐมวัย. ดุษฎีนิพนธ์ศึกษาศาสตร
ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศูนย์ประสานงานเครือข่ายผู้ปกครองในสถานศึกษา. (2551). **การมีส่วนร่วมในโรงเรียน**. [Online].
Available: <https://parndk.wordpress.com>. [2562, มกราคม. 4].
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. (2550, 24 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา.
เล่ม 124 ตอน 47 ก. หน้า 23-24.

- รุจิราพรรณ คงช่วย. (2555). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษา
ระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร
ดุยบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วิกิพีเดีย. (2561). ความหมายของการศึกษา. [Online]: <https://th.wikipedia.org/wiki/>. ความหมาย
ของการศึกษา. [2561, กันยายน. 15].
- วัลภา พรหมฤทธิ์. (2550). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษาใน การ
ดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช. การศึกษา
อิสระศึกษารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศูนย์ประสานงานเครือข่ายผู้ปกครองในสถานศึกษา. (2551). สรุปการสัมมนา "ศูนย์ประสานงาน
เครือข่ายผู้ปกครองในสถานศึกษา ประสานพลังโรงเรียนลูก โรงเรียนเรา " [Online].
Available : <http://oknation.nationtv.tv/blog/school123/2008/03/18/entry-1>.
[2562, มิถุนายน. 15].
- สมชาย เป้าหล่อเพชร. (2552). ปัญหาการวางแผนการบริหารโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหาร
โรงเรียนและครูผู้มีส่วนร่วมในการวางแผน สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัด
อุดรธานี. การศึกษาอิสระการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมปรารถนา ชัดเชื้อ. (2552). การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนเทศบาล 2
“เชิงชุมอนุชนวิทยา” สังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลเมืองสกลนคร. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สมฤกษ์ ทิมขาว. (2551). แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สรวดี เฟื่องศรี โคตร. (2554). รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย.
วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม, 7(1), 68.
- สันติ ขอบเปย. (2555). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนศีลวิ อำเภอ
เชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- สุเทพ เชาวลิต. (2555). การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่. (พิมพ์ครั้งที่ 5) กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.

- สุพรรณิ ธรรมศิริจินดา. (2554). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของ
โรงเรียนเทศบาลวัดกำแพง (อุดมพิทยากร) ตำบลบางปลาสร้อย อำเภอเมือง จังหวัด
ชลบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสวนดุสิต.
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา. (2549). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. กรุงเทพฯ:
การศึกษาไทย.
- โสภณ วัฒนาสูง. (2552). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของ
โรงเรียนอนุบาลสตรีพิทย อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ เขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์
เขต 2. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏบุรีรัมย์.
- โสภา มัดลิ่ง. (2551). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ในศูนย์
พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนชุมชนแออัดริ้วสังกัด กรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระ
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- หวน พันธุพันธ์. (2554). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.
- อติพงษ์ ดาวเวียงกัน. (2554). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้าน
แม่หงานหลวง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อรนุช ชัยยะวิริยะ. (2552). ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนใน
โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสตูล. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อัมชฎาพร จุลสงค์และคณะ. (2558). การศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ
ผู้ปกครอง โรงเรียนสังกัดเทศบาลตำบลกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- อำนวย ป้อมน้อย. (2557). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารงานของโรงเรียนวัดหุบรัก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1. สารนิพนธ์ศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยทองสุข.
- Becerra, G.V. (1974). **Role perceptions of administrators and community representatives
in participatory decision making.** Dissertation Abstracts International.
- Brittingham, Kenneth Vernon. (1998). **The Characterization of Successful School Family and
Community Partnership.** Dissertation Abstracts International.

- Cohen, John M. and Up Hoff, Norman T. (1977). **Rural Participation : Concepts and Measures Participation** : Concepts and Measures for Project Design. Implementation and Evaluation. In Rural Development Monograph No. 2 The Rural Development Committee Center for International Studies, Cornell University, January.
- Delaney, Rebecca. (2000). **Parent Participation in District- level Curriculum Decision – making : A Year in the Life of a school District**. ProQuest Digital Dissertations.
- Foster, S. E. (1993). **Type of parent involvement : Effects on parent rating of school**. Dissertation Abstracts International.
- Mcgregor, D. (1960). **The Human Side of Enterprise**. New York .
- Woodcock, Mike. (1989). **Team development manual**. Worcester : Billing and Sons.

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ภาคผนวก ก

ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC)

ตารางที่ 21 ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามตอนที่ 2 สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอสอด จังหวัดตาก

ข้อที่	สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง นักเรียนในการจัดการศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
1. การมีส่วนร่วมคิด									
1	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมคิดกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์และนโยบายของโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมคิดในการพิจารณาคัดเลือกคณะกรรมการสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมคิดในการวางแผน พิจารณากิจกรรมและให้ความเห็นชอบจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมคิดในการจัดทำแผนงาน โครงการ งบประมาณประจำปีของโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	มีส่วนร่วมคิดพิจารณากิจกรรมและให้ความเห็นชอบในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาทั้งในระยะสั้นและระยะยาว	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	มีส่วนร่วมคิดในการพัฒนาระบบการเก็บข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
7	มีส่วนร่วมคิดกำหนดขั้นตอนการดำเนินโครงการต่างๆของโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8	มีส่วนร่วมคิดในการวางแผนการจัดหาสื่อและอุปกรณ์สำหรับโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ข้อที่	สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง นักเรียนในการจัดการศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
9	มีส่วนร่วมคิดวางแผนสรรหาเงินทุน หรือทรัพยากรเพื่อใช้ในการบริหาร จัดการภายในโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10	มีส่วนร่วมคิดวางแผนการจัดสถานที่ และบรรยากาศ สภาพแวดล้อมให้เอื้อ ต่อการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
11	มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นแก่ โรงเรียนในการสร้างขวัญและกำลังใจ กับบุคลากรในโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12	มีส่วนร่วมคิดวางแผนทางการพัฒนา ข้อมูลสารสนเทศ	+1	0	+1	+1	0	3	0.40	ดัดทิ้ง
13	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมคิดในการ ตัดสินใจคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา	+1	0	+1	+1	+1	4	1.00	ใช้ได้
14	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมคิดกับชุมชนใน การพัฒนาสถานศึกษา	+1	-1	+1	+1	0	3	0.40	ดัดทิ้ง
2. การมีส่วนร่วมตัดสินใจ									
15	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมตัดสินใจในการ คัดเลือกแผนงาน โครงการเพื่อบรรจุ ในแผนพัฒนาการศึกษา	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
16	มีส่วนร่วมตัดสินใจในการดำเนิน โครงการหรือกิจกรรมภายใน โรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
17	มีส่วนร่วมตัดสินใจในการนำ หลักสูตรสถานศึกษาไปใช้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
18	มีส่วนร่วมตัดสินใจในการเลือกใช้สื่อ อุปกรณ์ในการจัดการศึกษาภายใน โรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ข้อที่	สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง นักเรียนในการจัดการศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
19	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมตัดสินใจบริหาร จัดการวิชาการ งบประมาณและ บุคลากรภายในโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
20	มีส่วนร่วมตัดสินใจกับโรงเรียนใน การกำหนดรูปแบบ วิธีการจัดการ เรียนการสอนร่วมกับครูผู้สอนให้ เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
21	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมตัดสินใจในการ ระดมทุน จัดหาทุนเพื่อสนับสนุนใน การจัดการศึกษาเพื่อช่วยให้อำนาจ การศึกษาบรรลุเป้าหมาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
22	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในการจัดทำแหล่งเรียนรู้ การจัด บรรยากาศ สภาพแวดล้อมภายใน โรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
23	ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการ คัดเลือกวิธีการประเมินผลการจัดทำ แผนพัฒนาการศึกษา ตลอดจนวิธีการ ประเมินหลักสูตรสถานศึกษา และ ประเมินโครงการและกิจกรรมภายใน โรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
24	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมตัดสินใจในการ ประเมินโครงการและกิจกรรมภายใน โรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
25	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมตัดสินใจในการ จัดตั้งกองทุนช่วยเหลือนักเรียนที่ขาด แคลน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
26	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมตัดสินใจในการ ชำระค่าใช้จ่ายต่างๆของนักเรียน	+1	-1	+1	+1	+1	4	0.60	ใช้ได้

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ข้อที่	สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง นักเรียนในการจัดการศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
27	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมตัดสินใจในการ จัดทำระบบสารสนเทศและตัวชี้วัด ผลิตผลและผลลัพธ์ทางด้าน งบประมาณ	+1	-1	+1	+1	+1	4	0.60	ใช้ได้
3. การมีส่วนร่วมปฏิบัติ									
28	ได้ร่วมปฏิบัติเป็นวิทยากรภายนอก สอนอาชีพ วัฒนธรรมประเพณี ภูมิ ปัญญาท้องถิ่น หรือให้ความรู้อื่นๆแก่ นักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
29	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมปฏิบัติในการ นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็น ประโยชน์และเสนอแนะแนวทาง ปฏิบัติงานภายในโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
30	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมปฏิบัติในการเข้า มาช่วยเหลือ รักษา ซ่อมแซม วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ภายใน โรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
31	มีส่วนร่วมปฏิบัติในการ ประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษา หรือ กิจกรรม โครงการของโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
32	มีส่วนร่วมปฏิบัติในการส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนเข้าไปมีส่วน ร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆของ ชุมชนและท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
33	มีส่วนร่วมปฏิบัติในการกำหนด แนวทางในการระดมทุน ทรัพยากร วัสดุ อุปกรณ์ทั้งภายในและภายนอก มาใช้ในการพัฒนาการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ข้อที่	สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง นักเรียนในการจัดการศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
34	มีส่วนร่วมปฏิบัติในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้ เหมาะสมต่อการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
35	มีส่วนร่วมปฏิบัติในการประสานหรือ ส่งเสริมให้มีการใช้วิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยจัดการ เรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
36	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมปฏิบัติเป็น คณะกรรมการดำเนินการจัดกิจกรรม เพื่อสืบสานจารีต ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
37	มีส่วนร่วมปฏิบัติประสานสัมพันธ์ให้ โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ประจำ ชุมชนและเป็นแหล่งบริการชุมชน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
38	มีส่วนร่วมปฏิบัติกับโรงเรียนในเรื่อง การดูแลด้านความปลอดภัยของ นักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
39	มีส่วนร่วมปฏิบัติกับโรงเรียนเรื่องการ ดูแลด้านสุขภาพอนามัยและความ ปลอดภัยของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
40	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมปฏิบัติกับ โรงเรียนในเรื่องการอบรมนักเรียน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
41	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมปฏิบัติในการ ช่วยเหลือด้านทรัพยากร(วัสดุ อุปกรณ์)ทางการศึกษา	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
42	มีส่วนร่วมปฏิบัติในการจัดทำและ จัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมา ประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ทั้งที่ บ้านและโรงเรียนได้	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ข้อที่	สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง นักเรียนในการจัดการศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
43	มีส่วนร่วมปฏิบัติในการสนับสนุน ด้านสื่อการสอนเทคโนโลยี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
44	ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมปฏิบัติ ในการแนะแนวทางการศึกษาให้กับ นักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
45	มีส่วนร่วมปฏิบัติในการจัดให้มี เครือข่ายการเรียนรู้เพื่อเชื่อมโยงและ แลกเปลี่ยนทางเรียนรู้ระหว่าง สถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชนและสังคม อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
46	มีส่วนร่วมปฏิบัติและสละเวลาให้ โรงเรียนเพื่อประโยชน์ในการจัด การศึกษาของโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
47	มีส่วนร่วมปฏิบัติและสละแรงงานให้ โรงเรียนเพื่อพัฒนาโรงเรียนทั้งด้าน การจัดการศึกษาและความร่มรื่น สวยงามของโรงเรียน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
48	มีส่วนร่วมปฏิบัติในการแสดง นิทรรศการผลงานนักเรียนปีละ 1 ครั้ง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
49	มีส่วนร่วมปฏิบัติในงานกีฬาของ ทางโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
50	มีส่วนร่วมปฏิบัติในการบริจาควัสดุ สิ่งของ ให้โรงเรียนเพื่อใช้ประโยชน์ ในการจัดการศึกษาและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
51	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมปฏิบัติในการ รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้บุคคล องค์กรต่าง ๆ ช่วยสนับสนุนทรัพยากร เพื่อจัดการศึกษาและพัฒนาโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ข้อที่	สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง นักเรียนในการจัดการศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
52	ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมปฏิบัติ ในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่เกียรติ คุณของโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4. การมีส่วนร่วมรับผล									
53	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมรับผลจากการที่ บุตรหลานของท่านได้รับการศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษานี้พื้นฐาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
54	มีส่วนร่วมในการรับผลจากการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งเป็นผลมาจากการจัดประสบการณ์ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
55	มีส่วนร่วมรับผลจากการที่นักเรียนมี การเรียนรู้ที่เหมาะสมตามวัย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
56	มีส่วนร่วมรับผลจากการนำความรู้ และประสบการณ์ที่ได้ศึกษามาจาก โรงเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
57	ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมรับผล โดยใช้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ ชุมชนหรือสถานที่จัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การแข่งขันกีฬา การจัดงาน ประเพณีวัฒนธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
58	มีส่วนร่วมรับผลจากการที่นักเรียนมี ภาวะโภชนาการและสุขอนามัยที่ดี สมวัย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ข้อที่	สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง นักเรียนในการจัดการศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
59	ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมรับผล จากการใช้โรงเรียนเป็นสถานที่จัด กิจกรรมด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น โรงเรียนผู้สูงอายุ การอบรมให้ ความรู้ต่างๆ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
60	มีส่วนร่วมรับผลในการประเมิน โรงเรียนในด้านต่างๆเช่น โรงเรียน คุณธรรม โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น หรือโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพเป็นต้น	0	+1	+1	+1	+1	4	0.60	ใช้ได้
61	มีส่วนร่วมรับผลจากการมีส่วนร่วม ในการแก้ไขปัญหาอันเกิดกับ โรงเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
62	มีส่วนร่วมรับผลจากการเข้ารับการ ประเมินเพื่อประกันคุณภาพภายใน และภายนอกโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
63	มีความเข้าใจในการเจริญเติบโตของ เด็กและรับทราบข้อมูล ความรู้ในการ นำไปใช้เพื่อการพัฒนา ตลอดจนนำ ความรู้ไปส่งเสริม สนับสนุนด้านการ พัฒนาเด็ก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
64	มีส่วนร่วมรับผลจากการทำกิจกรรมที่ ส่งเสริมนิสัยรักการทำงานให้กับ นักเรียน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
65	มีส่วนร่วมรับผลจากการสร้างความ มั่นคงทางจิตใจ อารมณ์ และการ พัฒนาสมองของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
66	มีส่วนร่วมรับผลจากเลี้ยงดูด้วยอาหาร ที่ดีมีประโยชน์ต่อร่างกาย และสมอง ของบุตรหลานตามหลักโภชนาการ	+1	-1	+1	+1	+1	5	0.60	ใช้ได้

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ข้อที่	สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง นักเรียนในการจัดการศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
67	มีส่วนร่วมรับผลในการส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรมให้กับบุตรหลาน	+1	0	+1	+1	+1	5	0.80	ใช้ได้
5. การมีส่วนร่วมประเมินผล									
68	มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล การปฏิบัติงาน ของครูผู้สอนในโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
69	มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการ ประเมินผลโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
70	มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล การจัดทำหลักสูตรการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
71	มีส่วนร่วมในการประเมินผล แผนพัฒนาการศึกษาทั้งระยะสั้นและ ระยะยาว	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
72	มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการติดตาม ประเมินผลการใช้งบประมาณภายใน โรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
73	มีส่วนร่วมในการประเมินผลการ จัดหา สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ สำหรับโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
74	มีส่วนร่วมในการประเมินผลการ ให้บริการทางการศึกษาของโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
75	มีส่วนร่วมในการประเมินผลการ เรียนรู้ของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
76	มีส่วนร่วมรับทราบข้อมูลผลของการ ดำเนินงานเพื่อการจัดทำแผนงาน กิจกรรมครั้งต่อไป	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
77	มีส่วนร่วมในการประชุมและสรุปผล การดำเนินงานประจำปีกับโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ข้อที่	สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง นักเรียนในการจัดการศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
78	สถานศึกษาจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ระหว่างบุคลากรในโรงเรียนและ ผู้ปกครองอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
79	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง แสดงความคิดเห็นในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนของบุคลากรใน สถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
ภาคผนวก ข
ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ภาพที่ 3 แสดงผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

	N	%
Cases		
Valid	30	100.0
Excluded ^a	0	.0
Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.976	77

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
2. แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
 - ตอนที่ 3 ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
3. ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามจะนำไปใช้สำหรับงานวิจัยเท่านั้น ไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของท่านแต่อย่างใด จึงขอความกรุณาจากท่านโปรดตอบแบบสอบถามตามสภาพและปัญหาที่เป็นจริงมากที่สุด ข้อมูลที่ได้จากท่าน ผู้วิจัยจะถือเป็นความลับและไม่มีการนำไปเผยแพร่แต่ประการใด

ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

นางสาวสุพรรณิ จันทรงาม

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

- ☐ ชาย
☐ หญิง

2. อายุ

- ☐ 24-30 ปี
☒ 31-40 ปี
☐ 41-50 ปี
☐ 51 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

- ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี
☐ ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
☐ สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

- ☐ รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ
☐ ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว
☐ เกษตรกร / รับจ้าง
☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

4. รายได้

- ☐ ต่ำกว่า 5,000 บาท
☐ 5,001-10,000 บาท
☐ 10,001-15,000 บาท
☐ 15,001-20,000 บาท
☐ มากกว่า 20,000 บาท

ตอนที่ 2 สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน
เทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
ในการจัดการศึกษาของท่าน โดยแต่ละช่องมีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1. การมีส่วนร่วมคิด						
1	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมคิดกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์และนโยบายของโรงเรียน					
2	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมคิดในการพิจารณาเลือกคณะกรรมการสถานศึกษา					
3	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมคิดในการวางแผน พิจารณา กลั่นกรองและให้ความเห็นชอบจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น					
4	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมคิดในการจัดทำแผนงาน โครงการ งบประมาณประจำปีของโรงเรียน					
5	มีส่วนร่วมคิดพิจารณากลั่นกรองและให้ความเห็นชอบ ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาทั้งในระยะสั้นและ ระยะยาว					
6	มีส่วนร่วมคิดในการพัฒนาระบบการเก็บข้อมูลและ สารสนเทศทางการศึกษา					

ข้อที่	สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
7	มีส่วนร่วมคิดกำหนดขั้นตอนการดำเนินโครงการต่างๆ ของโรงเรียน					
8	มีส่วนร่วมคิดในการวางแผนการจัดหาสื่อและอุปกรณ์ สำหรับโรงเรียน					
9	มีส่วนร่วมคิดวางแผนสรรหาเงินทุนหรือทรัพยากรเพื่อ ใช้ในการบริหารจัดการภายในโรงเรียน					
10	มีส่วนร่วมคิดวางแผนการจัดสถานที่และบรรยากาศ สภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้					
11	มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นแก่โรงเรียนในการสร้าง ขวัญและกำลังใจกับบุคลากรในโรงเรียน					
12	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมคิดในการตัดสินใจคัดเลือก หนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา					
2. การมีส่วนร่วมตัดสินใจ						
13	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมตัดสินใจในการคัดเลือกแผนงาน โครงการเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาการศึกษา					
14	มีส่วนร่วมตัดสินใจในการดำเนินโครงการหรือ กิจกรรมภายในโรงเรียน					
15	มีส่วนร่วมตัดสินใจในการนำหลักสูตรสถานศึกษาไป ใช้					
16	มีส่วนร่วมตัดสินใจในการเลือกใช้สื่อ อุปกรณ์ในการ จัดการศึกษาภายในโรงเรียน					
17	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมตัดสินใจบริหารจัดการวิชาการ งบประมาณและบุคลากรภายในโรงเรียน					
18	มีส่วนร่วมตัดสินใจกับโรงเรียนในการกำหนดรูปแบบ วิธีการจัดการเรียนการสอนร่วมกับครูผู้สอนให้ เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน					

ข้อที่	สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
19	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมตัดสินใจในการระดมทุน จัดหา ทุนเพื่อสนับสนุนในการจัดการศึกษาเพื่อช่วยให้การ จัดการศึกษาบรรลุเป้าหมาย					
20	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแหล่งเรียนรู้ การจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน					
21	ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการคัดเลือกวิธีการ ประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ตลอดจน วิธีการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา และประเมิน โครงการและกิจกรรมภายในโรงเรียน					
22	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมตัดสินใจในการประเมินโครงการ และกิจกรรมภายในโรงเรียน					
23	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดตั้งกองทุน ช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน					
24	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมตัดสินใจในการชำระค่าใช้จ่าย ต่างๆ ของนักเรียน					
25	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำระบบ สารสนเทศและตัวชี้วัดผลผลิตและผลลัพธ์ทางค่าน งบประมาณ					
3. การมีส่วนร่วมปฏิบัติ						
26	ได้ร่วมปฏิบัติเป็นวิทยากรภายนอก สอนอาชีพ วัฒนธรรมประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือให้ความรู้ อื่นๆ แก่นักเรียน					
27	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมปฏิบัติในการนำเสนอข้อมูล ข่าวสารที่เป็นประโยชน์และเสนอแนะแนวทางการ ปฏิบัติงานภายในโรงเรียน					

ข้อที่	สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
28	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมปฏิบัติในการเข้ามาช่วยเหลือ รักษา ซ่อมแซม วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ภายใน โรงเรียน					
29	มีส่วนร่วมปฏิบัติในการประชาสัมพันธ์การจัด การศึกษาหรือกิจกรรม โครงการของโรงเรียน					
30	มีส่วนร่วมปฏิบัติในการส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียน เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆของชุมชน และท้องถิ่น					
31	มีส่วนร่วมปฏิบัติในการกำหนดแนวทางในการระดม ทุน ทรัพยากร วัสดุ อุปกรณ์ทั้งภายในและภายนอก มา ใช้ในการพัฒนาการศึกษา					
32	มีส่วนร่วมปฏิบัติในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม ภายในโรงเรียนให้เหมาะสมต่อการเรียนรู้					
33	มีส่วนร่วมปฏิบัติในการประสานหรือส่งเสริมให้มีการ ใช้วิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วย จัดการเรียนการสอน					
34	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมปฏิบัติเป็นคณะกรรมการ ดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อสืบสานจารีต ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น					
35	มีส่วนร่วมปฏิบัติประสานสัมพันธ์ให้โรงเรียนเป็น แหล่งเรียนรู้ประจำชุมชนและเป็นแหล่งบริการชุมชน					
36	มีส่วนร่วมปฏิบัติกับ โรงเรียนในเรื่องการดูแลด้าน ความประพฤติของนักเรียน					

ข้อที่	สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
37	มีส่วนร่วมปฏิบัติกับโรงเรียนเรื่องการดูแลด้านสุขภาพ อนามัยและความปลอดภัยของนักเรียน					
38	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมปฏิบัติกับโรงเรียนในเรื่องการ อบรมนักเรียน					
39	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมปฏิบัติในการช่วยเหลือด้าน ทรัพยากร(วัสดุอุปกรณ์) ทางการศึกษา					
40	มีส่วนร่วมปฏิบัติในการจัดทำและจัดหาสิ่งที่มีอยู่ใน ท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ทั้งที่บ้านและ โรงเรียนได้					
41	มีส่วนร่วมปฏิบัติในการสนับสนุนด้านสื่อการสอน เทคโนโลยี					
42	ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมปฏิบัติในการแนะ แนวทางการศึกษาให้กับนักเรียน					
43	มีส่วนร่วมปฏิบัติในการจัดให้มีสื่อการเรียนรู้อย่าง เหมาะสมและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่าง สถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชนและสังคมอื่น					
44	มีส่วนร่วมปฏิบัติและสละเวลาให้โรงเรียนเพื่อ ประโยชน์ในการจัดการศึกษาของโรงเรียน					
45	มีส่วนร่วมปฏิบัติและสละแรงงานให้โรงเรียนเพื่อ พัฒนาโรงเรียนทั้งด้านการจัดการศึกษาและความร่ม เย็น สบายงามของโรงเรียน					
46	มีส่วนร่วมปฏิบัติในการแสดงนิทรรศการผลงาน นักเรียนปีละ 1 ครั้ง					
47	มีส่วนร่วมปฏิบัติในงานกีฬาของทางโรงเรียน					

ข้อที่	สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
48	มีส่วนร่วมปฏิบัติในการบริจาควัสดุ สิ่งของ ให้โรงเรียนเพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษาและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน					
49	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมปฏิบัติในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้บุคคล องค์กรต่าง ๆ ช่วยสนับสนุนทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษาและพัฒนาโรงเรียน					
50	ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมปฏิบัติในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่เกียรติคุณของโรงเรียน					
4. การมีส่วนร่วมรับผล						
51	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมรับผลจากการที่บุตรหลานของท่านได้รับการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
52	มีส่วนร่วมในการรับผลจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนซึ่งเป็นผลมาจากการจัดประสบการณ์ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน					
53	มีส่วนร่วมรับผลจากการที่นักเรียนมีการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามวัย					
54	มีส่วนร่วมรับผลจากการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้ศึกษามาจากโรงเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน					
55	ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมรับผลโดยใช้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชนหรือสถานที่จัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การแข่งขันกีฬา การจัดงานประเพณีวัฒนธรรม					
56	มีส่วนร่วมรับผลจากการที่นักเรียนมีภาวะโภชนาการและสุขอนามัยที่ดีสมวัย					

ข้อที่	สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
57	ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมรับผลจากการใช้ โรงเรียนเป็นสถานที่จัดกิจกรรมด้านการพัฒนา คุณภาพชีวิต เช่น โรงเรียนผู้สูงอายุ การอบรมให้ ความรู้ต่างๆ					
58	มีส่วนร่วมรับผลในการประเมินโรงเรียนในด้าน ต่างๆ เช่น โครงการโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียน พอเพียงท้องถิ่น หรือโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ฯลฯ					
59	มีส่วนร่วมรับผลจากการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา อันเกิดกับโรงเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม					
60	มีส่วนร่วมรับผลจากการเข้าร่วมการประเมินเพื่อประกัน คุณภาพภายในและภายนอกโรงเรียน					
61	มีความเข้าใจในการเจริญเติบโตของเด็กและรับทราบ ข้อมูล ความรู้ในการนำไปใช้เพื่อการพัฒนา ตลอดจน นำความรู้ไปส่งเสริม สนับสนุนด้านการพัฒนาเด็ก					
62	มีส่วนร่วมรับผลจากการทำกิจกรรมที่ส่งเสริมนิสัยรัก การทำงานให้กับนักเรียน					
63	มีส่วนร่วมรับผลจากการสร้างความมั่นคงทางจิตใจ อารมณ์และการพัฒนาสมองของนักเรียน					
64	มีส่วนร่วมรับผลจากเลี้ยงดูด้วยอาหารที่ดีมีประโยชน์ ต่อร่างกายและสมองของบุตรหลานตามหลัก โภชนาการ					
65	มีส่วนร่วมรับผลในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ให้กับบุตรหลาน					
5. การมีส่วนร่วมประเมินผล						
66	มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล การปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียน					

ข้อที่	สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
67	มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการประเมินผลโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน					
68	มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลหลักสูตร สถานศึกษา					
69	มีส่วนร่วมในการประเมินผลแผนพัฒนาการศึกษาทั้ง ระยะสั้นและระยะยาว					
70	มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการติดตาม ประเมินผลการ ใช้งบประมาณภายในโรงเรียน					
71	มีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดหา สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์สำหรับ โรงเรียน					
72	มีส่วนร่วมในการประเมินผลการให้บริการทาง การศึกษาของโรงเรียน					
73	มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน					
74	มีส่วนร่วมรับทราบข้อมูลผลของการดำเนินงานเพื่อ การจัดทำแผนงาน กิจกรรมครั้งต่อไป					
75	มีส่วนร่วมในการประชุมและสรุปผลการดำเนินงาน ประจำปีกับโรงเรียน					
76	สถานศึกษาจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ระหว่างบุคลากรใน โรงเรียนและผู้ปกครองอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง					
77	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็น ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของบุคลากรใน สถานศึกษา					

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการหาแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ซึ่งผู้วิจัยใช้ข้อมูลจากผลการศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ

2. แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษา
ของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตากซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร การสัมภาษณ์ครั้งนี้เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงในการตอบแบบสัมภาษณ์มา ณ โอกาสนี้

นางสาวสุพรรณิ จันทรัมย์

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

สัมภาษณ์เมื่อวันที่.....เดือน.....ปี.....
 ตั้งแต่เวลา.....ถึงเวลา.....
 สถานที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

คำชี้แจง โปรดให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพของท่าน

ชื่อ.....สกุล.....
 อาชีพ.....ตำแหน่ง.....
 ประสบการณ์การทำงาน.....วุฒิการศึกษาสูงสุด.....
 สถานที่ปฏิบัติงาน.....

ด้านการศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอสอด จังหวัดตาก ได้ผลการศึกษาสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดและปัญหาการมีส่วนร่วมในด้านที่มีค่าเฉลี่ยของปัญหามากที่สุด สำหรับเป็นข้อมูลเพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญได้กรณำพิจารณาให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุให้มีคุณภาพมากขึ้น ดังต่อไปนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมคิด ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพิจารณา กลั่นกรองและให้ความเห็นชอบในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ($\bar{x} = 3.81$) และการตัดสินใจในการคัดเลือกหนึ่งสื่อ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ($\bar{x} = 3.81$) และผู้ปกครองมีส่วนร่วมคิดในการจัดทำแผนงาน โครงการ งบประมาณประจำปีของโรงเรียน ($\bar{x} = 3.78$) และการพัฒนาระบบการเก็บข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ($\bar{x} = 3.72$) ในฐานะที่ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษา ท่านมีแนวทางการพัฒนาอย่างไร

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ
กรุงเทพฯ

4. ด้านการมีส่วนร่วมรับผล ผู้ปกครองมีส่วนร่วมรับผลจากการทำกิจกรรมที่ส่งเสริมนิสัยรักการทำงานให้นักเรียน ($\bar{x} = 3.98$) และการเจริญเติบโตของเด็กและรับทราบข้อมูล ความรู้ในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาตลอดจนนำความรู้ไปส่งเสริมสนับสนุนด้านการพัฒนาเด็ก ($\bar{x} = 3.95$) และเข้ารับการประเมินเพื่อ ประกันคุณภาพภายในและภายนอกโรงเรียน การประเมินโรงเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น โรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่นหรือโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ($\bar{x} = 3.90$) ในฐานะที่ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษา ท่านมีแนวทางการพัฒนาอย่างไร

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ภาคผนวก ง

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ให้สัมภาษณ์แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน
ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่สุ อําเภอแม่สอด จังหวัดตาก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ให้สัมภาษณ์
แนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษา
ของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอมะสอย จังหวัดตาก

1. นางสาวปณณา ปงก้างศ์	นักวิชาการศึกษางค์การบริหารส่วนตำบลแม่ปะ
อำเภอมะสอย จังหวัดตาก
2. นางสาวเพน อุดแน่น	หัวหน้าฝ่ายแผนงานและโครงการ รักษาการนักวิชาการ
ศึกษาเทศบาลนครแม่สอด อำเภอมะสอย จังหวัดตาก
3. นางสาวณิชาธิ์ ดวงสุภา	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ กองการศึกษาเทศบาล
ตำบลแม่จะรา อำเภอมะระมาด จังหวัดตาก
4. นายเกษม อุ่นใจ	ผู้อำนวยการโรงเรียนแม่กุน้อย ตำบลแม่กุ
อำเภอมะสอย จังหวัดตาก
5. นางอัมรินทร์ จันทระ	ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลวัดบุญญาวาส
ตำบลแม่สอด อำเภอมะสอย จังหวัดตาก
6. นางทองเพียร วาหา	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแม่กุเหนือ ตำบลแม่กุ
อำเภอมะสอย จังหวัดตาก
7. นางประนัตตา วงศ์ถิรวรรณ	รองผู้อำนวยการโรงเรียน รักษาการผู้อำนวยการ
โรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอมะสอย จังหวัดตาก
8. นายศิริศักดิ์ ไหมสกุล	รองผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลวัดดอนแก้ว
ตำบลแม่สอด อำเภอมะสอย จังหวัดตาก
9. นางศิริลักษณ์ เครือยา	ผู้อำนวยการกองการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบล
แม่ปะ อำเภอมะสอย จังหวัดตาก
10. นางสาวเสาวนีย์ อุดค้วง	ผู้อำนวยการกองการศึกษาเทศบาลตำบลแม่ตาว
อำเภอมะสอย จังหวัดตาก

11. นางสาวอ้อยทิพย์ เปี้ยสุ นักบริหารงานการศึกษา รักษาการผู้อำนวยการกอง
การศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลมหาวัน
อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก
12. นางสาวเสาวนีย์ ขาใจ นักบริหารงานการศึกษา รักษาการผู้อำนวยการกอง
การศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลแม่กุ
อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก
13. นายสมศักดิ์ รวมสุข ผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาลตำบลเวียงพางคำ
อำเภอแม่สาย จ.เชียงราย
14. นางจริยา บุญจันทร์ ผู้อำนวยการกองการศึกษาเทศบาลตำบลแม่กุ
อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก
15. นายสมเจตน์ อยู่ศรี ศึกษานิเทศก์ กองการศึกษาเทศบาลนครแม่สวด
อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก
16. นางสาวสีแพ ตันมา ศึกษานิเทศก์ กองการศึกษาเทศบาลนครแม่สวด
อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก
17. นางนงลักษณ์ อุดมวงษ์ ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
ภาคผนวก จ
หนังสือรอกการติดต่อประสานงาน

ที่ ศธ ๐๕๓๖/ว๕๓๕๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
อ.เมือง จ.กำแพงเพชร ๖๒๐๐๐

๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรียน.....

- สิ่งที่แนบมาด้วย ๑. โครงร่างการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน ๑ ฉบับ
๓. เครื่องมือสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสาวสุพรรณิ จันทรงาม นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
สังกัดคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร กำลังดำเนินการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรื่อง แนวทางพัฒนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนเทศบาล
ตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร์
มหาบัณฑิต โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูมิพัฒน์ รักพรหมมงคล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษา
ค้นคว้าอิสระ

ในการจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
กำแพงเพชร พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอ
เรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับ
ความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วิสิฐ ธัญญะวัน)

รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๕๕๓๐ ๖๕๕๕ ต่อ ๑๓๘๐

โทรสาร ๐ ๕๕๓๐ ๖๕๑๘

ที่ ศธ ๐๕๓๖/ว๐๓๕๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

อ.เมือง จ.กำแพงเพชร ๖๒๐๐๐

๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน

ด้วย นางสาวสุพรรณิ จันทรงาม นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สังกัดคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร กำลังดำเนินการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางพัฒนากรมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนเทศบาล ตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร์ มหาบัณฑิต โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูมิพัฒน์ รักพรหมมงคล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษา ค้นคว้าอิสระ

ในการจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องนี้ มีความจำเป็นต้องขอข้อมูลจากหน่วยงานของท่าน ดังนั้น จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ข้อมูลภายในหน่วยงานของท่าน เพื่อใช้ประกอบในการศึกษาค้นคว้าอิสระ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ทางมหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วิสิฐ รัชญะวัน)

รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๕๕๓๐ ๖๕๕๕ ต่อ ๑๗๘๐

โทรสาร ๐ ๕๕๓๐ ๖๕๑๘

ที่ ศธ ๐๕๓๖/ว๐๓๕๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

อ.เมือง จ.กำแพงเพชร ๖๒๐๐๐

๒๓ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ(สัมภาษณ์)

เรียน

ด้วย นางสาวสุพรรณิ จันทรงาม นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สังกัดคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร กำลังดำเนินการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนเทศบาล ตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร์ มหาบัณฑิต โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูมิพัฒน์ รักพรมงคล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษา ค้นคว้าอิสระ

ในการจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องนี้ มีความจำเป็นต้องขอข้อมูลจากหน่วยงานของท่าน ดังนั้น จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ข้อมูลภายในหน่วยงานของท่าน เพื่อใช้ประกอบในการศึกษาค้นคว้าอิสระ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ทางมหาวิทยาลัยฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วิสิฐ รัชญะวัน)

รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๕๕๓๐ ๖๕๕๕ ต่อ ๑๗๘๐

โทรสาร ๐ ๕๕๓๐ ๖๕๑๘

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวสุพรรณิ จันทรงาม
วัน เดือน ปีเกิด	18 ธันวาคม 2519
สถานที่เกิด	จังหวัดตาก
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 46 ถนน ราษฎร์อุทิศ ตำบล แม่สอด อำเภอ แม่สอด จังหวัด ตาก รหัสไปรษณีย์ 63110
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ข้าราชการครู
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก รหัสไปรษณีย์ รหัสไปรษณีย์ 63110
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2542	ระดับปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์ และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก
พ.ศ. 2545	ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก
พ.ศ. 2557	ระดับปริญญาตรี ศิษศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ศูนย์การศึกษาพิษณุโลก
พ.ศ. 2563	ระดับปริญญาโท ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร